

СЛУЖБЕН ВЕСНИК

НА СОЦИЈАЛИСТИЧКА РЕПУБЛИКА МАКЕДОНИЈА

„Службен весник на СРМ“ излегува по потреба. Рок за рекламации 15 дена. Огласи според тарифата.

Понеделник, 30 декември 1985

Скопје

Број 43

Год. XLI

Претплатата за 1985 година изнесува 2.000 динари. Овој број чини 150 дин. Жиро сметка 40100-603-12498

724.

Врз основа на член 376 став 1 алинеја 6 од Уставот на Социјалистичка Република Македонија, Претседателството на Социјалистичка Република Македонија издава

УКАЗ

ЗА ПРОГЛАСУВАЊЕ НА ОПШТЕСТВЕНИОТ ПЛАН НА СОЦИЈАЛИСТИЧКА РЕПУБЛИКА МАКЕДОНИЈА ЗА ПЕРИОДОТ ОД 1986 ДО 1990 ГОДИНА

Се прогласува Општествениот план на СРМ за периодот од 1986 до 1990 година, што Собранието на Социјалистичка Република Македонија го донесе на одделни седници на Соборот на здружениот труд, Соборот на општините и Општествено-политичкиот собор, одржани на 30 декември 1985 година.

Број 08-3860/1
30 декември 1985 година
Скопје

Претседател
на Претседателството на СРМ,
Ванчо Апостолски, с. р.

Претседател
на Собранието на СРМ,
дипл. инж. Станко Младеновски, с. р.

Врз основа на член 318 став 1 точка 3 од Уставот на Социјалистичка Република Македонија и член 9 од Законот за основите на системот на општественото планирање и за Општествениот план на Југославија, Собранието на Социјалистичка Република Македонија, на одделни седници на Соборот на здружениот труд, Соборот на општините и Општествено-политичкиот собор, одржани на 30 декември 1985 година, донесува

ОПШТЕСТВЕН ПЛАН

НА СОЦИЈАЛИСТИЧКА РЕПУБЛИКА МАКЕДОНИЈА ЗА ПЕРИОДОТ ОД 1986 ДО 1990 ГОДИНА

Со Општествениот план на Социјалистичка Република Македонија за периодот од 1986 до 1990 година се утврдуваат заедничките интереси, цели и задачи на стопанскиот и општествениот развој, насоките и рамките за донесување мерки за економската политика и други мерки заради обезбедување услови за остварување на Планот, како и обврските за остварување на заедничките интереси и цели утврдени со Општествениот план на Југославија за периодот од 1986 до 1990 година.

Со Општествениот план на Социјалистичка Република Македонија за периодот од 1986 до 1990 година, натаму се разработуваат и конкретизираат основните определби, стратегијата и основите на политиката на развојот утврдени во Долгорочната програма за економска стабилизација и во Долгорочниот општествен план на Социјалистичка Република Македонија за периодот од 1986 до 2000 година.

Прв дел

ЗАЕДНИЧКИ ИНТЕРЕСИ, ЦЕЛИ И ЗАДАЧИ НА СТОПАНСКИОТ И ОПШТЕСТВЕНИОТ РАЗВОЈ

I. Услови и претпоставки на развојот

Општествено-економскиот развој на СР Македонија во периодот од 1986 до 1990 година првенствено ќе се потпира врз максимална мобилност и ангажирање на субјективните фактори за поголемо користење на расположливите производствени капацитети и ресурси, за динамизирање на извозот и поголемо вклучување во меѓународната поделба на трудот со пренасочување на постоечките и воведување нови производи за финансиска консолидација на стопанството и банките, за јакнење на мотивационите и поттикнувачки фактори за труд и творештво, за пораст на продуктивноста и за јакнење на другите квалитативни фактори на стопанисувањето, за подигање на акумулативната и репродуктивната способност на стопанството и за порамномерен регионален развој.

Поголемото потпирање врз сопствените сили претставува основа на натамошниот развој и битна претпоставка за создавање услови за остварување неопходен пресврт во развојот и структурни и квалитативни промени во стопанството и општеството.

Во наредниот плански период се влегува со изострени проблеми, кои во одделни домени имаат кризен карактер, стеснети рамки за обезбедување на дополнителна акумулација, како и повеќе ограничувачки фактори на развојот.

Основните проблеми на сегашната етапа на општествено-економскиот развој на Републиката кои ќе се пренесат и во наредниот плански период и кои на определен начин ќе го ограничуваат остварувањето на заедничките интереси, цели и задачи се: забавената стопанска активност; изразени структурни неусогласености меѓу сировинскиот, преработувачкиот и терцијарниот сектор; незадоволителните извозни резултати, високите обврски за намиравање на надворешните долгови и за обезбедување девизна ликвидност; ниското ниво на средства од домашната акумулација и на дополнителната акумулација од земјата; мали можности за ново задолжување и високата цена на дополнителната акумулација од странство; високи внатрешни долгови, загуби, непокриени побарувања, дефицити и дебаланси во општествената репродукција; диспаритетот на цените на енергентите, услугите во железничкиот сообраќај, станбените и комуналните услуги и друго; заостанувањето на научно-технолошкиот прогрес; ниското ниво на продуктивноста на трудот и на другите квалитативни фактори на развојот; заострените проблеми за невработеноста; пројавената висока инфлација и нарушените односи на пазарот; значајното опаѓање на животниот стандард; намалувањето на обемот на инвестициите и нивната ниска ефикасност; забавениот развој на самоуправните општествено-економски односи; нискиот коефициент на вртење на обртните средства; недоволното влијание на економските законитости и пазарните критериуми; отсуството на потребниот интензитет на процесот на здружување на трудот и средствата на единственото југословенско стопанско подрачје.

Сложени состојби во развојот се присутни и на ниво на земјата, но во поизострена форма се јавуваат во СР Македонија, пред сè, поради ниското ниво на развиеност, поизразените структурни диспропорции во стопанството, изострениот проблем на невработеноста и сложените состојби во повеќе други домени на развојот.

Покрај сложените состојби во развојот, е забавено и отежнато приспособувањето на системските решенија кон барањата на Долгорочната програма за економска стабилизација.

Состојбите од материјално-финансиски карактер и другите проблеми на развојот, а особено ниската акумулативна и репродуктивна способност на стопанството, условуваат СР Македонија и во периодот од 1986 до 1990 година да има третман на стопански недоволно развиена република. Поради ова, користењето на дополнителната акумулација од земјата ќе претставува неопходен услов за натамошен развој и решавање на економско-социјалните проблеми.

Општествено-економскиот развој и во следниот плански период ќе се остварува во изострени меѓународни односи и во присуство на бројни противречности во економските односи со странство. Овие состојби ќе го отежнуваат динамизирањето на извозот и поголемото вклучување во меѓународната поделба на трудот.

Сложените проблеми и ограничувачки фактори бараат максимална организираност и мобилност на сите субјекти за остварување на заедничките интереси, цели и задачи на развојот, со што ќе се обезбеди пресврт од постојната стагнантна и во многу сегменти кризна состојба на развојот, во квалитативно и динамичко преобразување на стопанството како основа на долгорочниот развој на Републиката и земјата во целина.

За развојот во наредниот период од особено значење е да се интензивира самоуправната економска интеграција на целото југословенско стопанско подрачје со остварување на заеднички планови и програми за развој на производството и извозот. Истовремено, имајќи ги предвид расположливите материјални и финансиски можности, како и неопходноста од остварување на натамошни квалитативни промени во стопанисувањето и воспоставување релативно динамички и стабилни развојни текови, неопходно е да се обезбеди примена на економски критериуми за приоритетна ориентација на потесна селекција на заедничките развојни програми кои се од посебно значење за вкупниот општествено-економски развој. При ова, нагласено место ќе треба да се даде на остварувањето на заедничките програми за производство и извоз врз основа на широка самоуправни интеграција на организациите на здружениот труд на целото југословенско стопанско подрачје и тоа во областа на енергетиката, рударството, металургијата, земјоделството, сообраќајот, туризмот, одделни комплекси на технолошката индустрија, како и на други дејности кои се основа за производството на стока и вршење услуги за извоз и супституција на увозот, а придонесуваат за стабилноста на домашниот пазар и за зголемување на вработеноста и доходот.

Суштествен услов за поуспешен пресврт во општествено-економскиот развој претставува доследното спроведување на договорените основни промени во стопанскиот систем и на други задачи кои се определени во реализација на првата етапа од Долгорочната програма за економска стабилизација. Ова, пред сè, се однесува на системот на економските односи со странство, банкарскиот и кредитниот систем, системот на општественото планирање, системот на општествената репродукција, системот на распределбата на доходот, чистиот доход и распределбата на средствата за лични доходи, системот на цените и промените на релативните односи во цените. Истовремено, неопходно е натамошна доградба на социјалистичкиот самоуправен општествено-економски и политички систем и во тие рамки, изградба на целосен и ефикасен стопанско-системски

инструментарии, како и јакнење на единствените институционални и други услови за одлучно почитување на законитоста и јакнење на одговорноста во поглед на работната, финансиската и друга дисциплина во организациите на здружениот труд и општеството во целина, особено на оние норми со кои во практиката се обезбедува единственото југословенско стопанско подрачје и ефикасно функционирање на единствениот југословенски пазар како објективен услов за реално вреднување на факторите и резултатите на производството. Врз овие основи, со овој план е претпоставено дека ќе зајакне мотивираноста на здружениот труд и тоа да придонесува за афирмација на трудот и творештвото, за зголемување на ефикасноста на стопанисувањето и за стабилизирање на стопанскиот растеж и воопшто за општествено-економскиот развој.

Суштествена претпоставка за поуспешен пресврт во општествено-економскиот развој на Републиката, покрај поголемото потпирање врз сопствените сили, претставува надминувањето на проблемите сврзани со консолидацијата на стопанството, остварување на современа организираност на стопанството и интензивирање на процесот на здружувањето на трудот и средствата, особено со крупните стопански системи во земјата и создавање материјални услови кои ќе обезбедат општествените дејности да го следат развојот на стопанството. При ова, клучна претпоставка е остварувањето на заедничките интереси и цели на општествено-економскиот развој утврдени во Општествениот план на Југославија за периодот од 1986 до 1990 година.

II. Заеднички интереси и цели на општествено-економскиот развој

Тргувајќи од основните програмски определби на Сојузот на комунистите на Југославија и на Сојузот на комунистите на Македонија, определбите на Долгорочната програма за економска стабилизација, заедничката развојна политика утврдена со Општествениот план на Југославија за периодот од 1986 до 1990 година, појдовните основи и општата ориентација утврдена во Долгорочниот општествен план на СР Македонија за периодот од 1986 до 2000 година, а имајќи ги предвид степенот на развиеноста на стопанството на СР Македонија, сегашната економска состојба и неопходноста од што поуспешно и поефикасно совладување и отстранување на постојните крупни проблеми и ограничување во општествено-економскиот развој, пред сè, во функција за подигање на нивото на самоуправната општествена интеграција и организација на стопанството и општеството во целина, се утврдуваат следниве заеднички интереси и цели на општествено-економскиот развој на Републиката во периодот од 1986 до 1990 година:

(1) Натамошен развој на социјалистичките самоуправни општествено-економски односи, пред сè, со овладување на работниците во здружениот труд со односите во општествената репродукција и со развојот на современите производни сили;

(2) Динамизирање на стопанскиот растеж и остварување на квалитетни промени во производството, со поефикасно стопанисување и натамошно проширување на материјалната основа на трудот;

(3) Зголемување на извозот на стока и услуги првенствено со оспособување на стопанството и приспособување на производството за поуспешно и поефикасно вклучување во меѓународната поделба на трудот;

(4) Пораст на вработеноста, особено на стручните кадри и на продуктивноста на трудот;

(5) Отстранување на основните причини на инфлацијата и забавување на порастот на цените, со поефикасно стопанисување и обезбедување финансиска консолидација на стопанството, поусогласени стоковно-парични односи на пазарот и воопшто во тековите на општествената репродукција;

(6) Подобрување на условите за живот и работа и зголемување на животниот стандард и социјалната сигурност на работните луѓе и граѓаните во согласност со производството, остварениот доход и расположливите материјални можности;

(7) Порамномерен регионален развој на Републиката и побрз развој на стопански недоволно развиените краишта;

(8) Рационално користење на просторот, урбанизација, заштита и унапредување на животната и работната средина и

(9) Натамошно јакнење на системот на општонародната одбрана и општествената самбзаштита.

III. Развој на социјалистичките самоуправни општествено-економски односи

1. Натамошниот развој на социјалистичките самоуправни општествено-економски односи, ќе се остварува со создавање услови за овладување на работниците во здружениот труд со односите во општествената репродукција и со развојот на современите производни сили.

Во овие рамки, од посебно значење е да се обезбеди доследна реализација на Долгорочната програма за економска стабилизација, антиинфлационата програма и финансиската консолидација на стопанството, банките и на сите корисници на општествените средства, како значајна претпоставка за отстранување на инфлацијата и за јакнење на материјалната положба на здружениот труд.

Во развојот на самоуправните општествено-економски односи и јакнење на материјалната основа на здружениот труд, основните тежишта ќе бидат дадени за:

— создавање услови за одлучување на работниците за условите за стекнување и распоредување на доходот, личните доходи и средствата за проширена репродукција, со што ќе зајакне економската мотивираност и одговорност на работниците за зголемување на доходот и проширувањето на материјалната основа на трудот;

— интензивирање на процесот за здружување на трудот и средствата и деловно поврзување во поразвиени облици на целото југословенско стопанско подрачје врз основа на економска мотивираност. Притоа, ќе се обезбеди јакнење на улогата на иницијативата и творештвото, поголема мобилност и самоуправна концентрација на општествените средства, поголема примена на науката во производството со развој на научно-истражувачки потенцијали, подобра организираност, повисока продуктивност на трудот и поефикасно стопанисување;

— намалување на степенот на задолженоста и на користењето на позајмените средства од организациите на здружениот труд врз основа на целосна примена на системските решенија за финансиска консолидација на стопанството и банките;

— слободно дејствување на пазарните закони и критериумите во услови на планско насочување на развојот и нивно уважување и вградување во сите стопанско-системски решенија, инструменти и мерки на економската политика и другите развојни и стопански одлуки на единствениот југословенски пазар;

— зголемување на работната дисциплина и одговорност на раководните органи и на стручните служби за водење на работите и примена на економските критериуми во производството и вложувањата. Истовремено, ќе се заостри и одговорноста во врска со спроведувањето на законите и другите прописи и општи акти и на самоуправните општи акти во работењето на организациите на здружениот труд и на другите субјекти во општеството и

— развивање на информативен систем кој ќе придонесе за успешно информирање на работните луѓе и граѓаните по сите прашања за ефикасно са-

моуправно одлучување и унапредување и за одлучување во делегатскиот систем.

2. Со доградба на стопанскиот систем, согласно со определбите од Долгорочната програма за економска стабилизација ќе се создаваат услови работниците да бидат и економски мотивирани целосно да овладеат со односите во општествената репродукција и со развојот на современите производни сили, во рамките на своите потреби и интереси позабрано да ја остваруваат самоуправната интеграција на здружениот труд во повисоки облици на здружување на трудот и средствата како и јакнење на извозната ориентација која ќе овозможи намирување на обврските спрема странство, забрзување на научно-технолошкиот прогрес и постојано зголемување на обемот на производството и продуктивноста на трудот.

IV. Проекција и материјални рамки на развојот

Остварување на заедничките интереси и цели на општествено-економскиот развој на Републиката во периодот од 1986 до 1990 година, односно неопходноста за остварување квалитативни промени во стопанството, совладување на кризната состојба и создавање услови за динамизирање на стопанскиот пораст и развој се потпира врз расположливите материјални и финансиски можности на Републиката и на општите услови и претпоставки, цели и задачи утврдени во Општествениот план на Југославија за периодот од 1986 до 1990 година.

Динамиката на пораст на општествениот производ и при искажаните ограничувачки фактори, претставува битен услов за реализација на заедничките интереси и цели во општествено-економскиот развој и на основните задачи утврдени со Долгорочниот општествен план на СР Македонија за периодот од 1986 до 2000 година. Губењето чекор со темпото на стопанскиот пораст би довело до усложнување на проблемите во економското активирање на работоспособното население, до намалување на ефикасноста во користењето на факторите на развојот и воопшто до отежнато надминување на проблемите од сегашната фаза на развојот врз потрајни основи.

(1) Општествениот производ на вкупното стопанство, заради тоа, треба реално да се зголеμουва со средна годишна стапка од околу 4,5%, а во тие рамки општествениот производ во индустријата за околу 5%, во земјоделството за околу 4,5% и да се оствари зголемување на општествениот производ во другите стопански области.

Остварувањето на предвидената динамика на стопанскиот пораст во вакви услови претпоставува изворедна општествена организираност и мобилност на сите субјекти, максимално користење на сопствените потенцијали, натамошно проширување на материјалната основа на трудот, преземање ефикасни мерки и инструменти на економската политика, приспособување на стопанскиот систем, подобрување на состојбата во ликвидноста и консолидација на стопанството, подобрување на состојбите со сировини, репроматеријали и енергија, зголемување на извозот, како и примена на поефикасни мерки во остварувањето на политиката за побрз развој на стопански недоволно развиените републики и автономни покраини.

Ова бара постојано следење и усогласување на остварувањето на целите и задачите на планот, со можностите и условите за развој со годишните плански акти за реализација на овој план.

(2) Извозот на стока и услуги се предвидува реално да се зголеμουва со просечна годишна стапка на пораст од 6,5%, а номинално од околу 11%. Вкупниот увоз на стока и услуги се предвидува реално да се зголеμουва со просечна годишна стапка од 4,4%, а номинално од 8,5%. При ова, степенот на покривност на увозот со извоз на стока во 1990 година би се зголемил на 77% спрема 68% во 1985 година.

(3) Вкупниот број на населението ќе се зголеми со просечна годишна стапка од 1,24% и во 1990 година ќе достигне ниво од околу 2.140.000 жители. Порастот на бројот на вработените во општествениот сектор се предвидува да се движи со просечна годишна стапка од околу 2,5%, со што вкупниот број на вработените во општествениот сектор во 1990 година ќе достигне ниво од 558 илјади лица. Врз оваа основа ќе се вработат околу 65 илјади лица, со замена на работните места во општествениот сектор ќе се вработат околу 45 илјади лица и со проширување на активноста во индивидуалниот сектор без земјоделството близу 8 илјади лица. Врз овие основи во периодот од 1986 до 1990 година во Републиката ќе се активираат вкупно 118 илјади лица, од кои во општествениот сектор во Републиката над 110 илјади лица.

Со очекуваната динамика на вработување во 1990 година, во општествениот сектор би се постигнал степен на вработеност од 260 лица на 1000 жители, што би одговарало на нивото на вработеноста постигнато во Југославија во 1983 година.

Продуктивноста на трудот во општествениот сектор ќе се зголемува со просечна годишна стапка на пораст од 1,8%, при што нејзиното учество во формирањето на општествениот производ на општествено-ното стопанство ќе изнесува околу 40%.

(4) Расположливите средства за домашна потрошувачка во Републиката ќе растат со просечна годишна стапка од околу 4% и во овие рамки треба да се движат сите видови потрошувачка.

Во структурата на употребата на општествениот производ во 1990 година учеството на личната потрошувачка ќе изнесува над 48%, а на вкупните инвестиции за основни и обртни средства околу 35%, при што на бруто инвестициите во основни средства околу 23%, а во обртни средства (прираст на резерви) околу 12%, во рамките на бруто инвестициите во основните средства, учеството на вложувањата за стопанските инвестиции во општествениот производ ќе изнесува 17,5%, а на нестопанските близу 6%. Учеството на материјалните трошоци за општа и заедничка потрошувачка во општествениот производ ќе изнесува околу 4%, при што за општа потрошувачка 1,5%, а за заедничка потрошувачка 2,5%.

(5) Материјалните трошоци на репродукцијата во 1990 година се предвидува да го намалат учеството во општествениот бруто производ на 58%, спрема 60,0% во 1985 година. Во рамките на општествениот производ учеството на средствата за амортизација во 1990 година ќе се зголеми на 12,1% спрема 11,8% во 1985 година; на средствата за проширување на материјалната основа на трудот на околу 9% спрема 6,4% во 1985 година, а на средствата на резервите би се одржало на околу 2,3%. Учеството на издвојувањата за задоволување на заедничките потреби во општествениот производ во 1990 година ќе се задржи на оствареното ниво од 1985 година; на општите општествени потреби ќе се намали на 10,5% спрема 11,9% и на другите издвојувања (договорните обврски) на близу 16% спрема 17,6%.

(6) Ќе се создаваат материјални и други услови учеството на вкупните средства за наука во општествениот производ до 1990 година да достигне ниво од околу 2%, а средствата за научната и истражувачко-развојната работа да растат со поголема стапка од порастот на општествениот производ.

V. Производствена ориентација и структурни промени

1. Основни правци и критериуми на структурните промени

(1) Остварувањето на натамошен стопански пораст во постабилни услови ќе биде основна претпоставка за усогласен општествено-економски развој на Републиката.

Стопанскиот пораст ќе се остварува врз квалитативни промени во производството кои ќе бидат во функција на реализацијата на долгорочните цели и

задачи за развој, а посебно со порационално и поефикасно користење на изградените капацитети, искористување на природните и другите ресурси, реално вреднување и подобра комбинација на факторите на производството, поголемо влијание на науката и на технолошкиот прогрес врз порастот на производството и ефикасноста на стопанисувањето и на таа основа создавање трајни можности за зголемување на извозот, супституција на увозот, зголемување на доходот и акумулацијата, обезбедување на потребите од енергија и одделни дефицитарни сировини и за пораст на вработеноста и животниот стандард.

Во оваа насока основни правци на развојот ќе бидат:

- зголемување на производството и услугите за извоз со повисок степен на доработка и поголемо користење на научните и техничко-технолошките دستигања, особено од машиноградбата, електроиндустријата, електрониката, информатиката и другите пропульзивни дејности, кои овозможуваат пошироко вклучување во поделбата на трудот во земјата и странство;

- зголемено производство и рационална потрошувачка на енергија и одредени основни сировини со цел обезбедување материјални услови за пораст на производството и задоволување на потребите на населението;

- развој на примарното земјоделско производство заради поголемо задоволување на потребите на стопанството и населението и за остварување на поголем извоз;

- јакнење на улогата на науката и забрзување на технолошкиот прогрес заради зголемување на нивниот придонес во вкупниот развој;

- модернизација и развој на железничкиот сообраќај и на другите видови сообраќај и врски заради зголемување на ефикасноста на функционирањето на сообраќајот и комуникациониот систем во Републиката и

- развој на малото стопанство во функција на вкупниот стопански развој и зголемување на вработеноста.

(2) Основните критериуми за интензивирање на започнатите процеси на структурни промени во стопанството и за натамошно осовременување на производството и услугите треба да бидат во функција на зголемување на ефикасноста на стопанисувањето, а пред сè, за унапредување на самоуправната организираност, јакнење на самоуправниот економска интеграција врз основа на здружување на трудот и средствата и создавање услови за материјална и финансиска консолидација на стопанството.

Во овие рамки ќе се применуваат следниве критериуми со кои ќе се обезбедува:

- остварување поголема новосоздадена вредност со зголемување на продуктивноста, рентабилноста и економичноста во работењето;

- постапно отстранување на структурните неусогласености и подобрување на стопанската структура и нејзините развојни можности;

- остварување повисок извоз на стоки и услуги и повисок девизен ефект;

- повисок степен на вработување и зголемени ефекти од техничко-технолошкиот развој;

- остварување на производството врз повисоко користење на домашни сировини и репроматеријали и со најниска потрошувачка по единица производ;

- порамномерен регионален развој и побрз развој на стопански недоволно развиените краишта и

- заштита и унапредување на животната и работната средина.

(3) Ограничените материјални можности за финансирање на развојот од сопствената акумулација на Републиката, како и стеснетите можности за користење дополнителна акумулација од земјата и странство, ќе бараат самоуправните организации и заедници на самоуправна основа, во плановите, селективно да ги утврдат заедничките програми за

производство и извоз, со цел отстранување на најкрупните ограничувања во развојот.

Врз утврдената заедничка стратегија на развојот на ниво на земјата ќе се остваруваат одделни програми и планови за развој на производството и извозот врз основа на здружување на трудот и средствата на југословенското стопанско подрачје.

Истовремено, врз утврдените правци на развојот со овој план ќе се остваруваат и заеднички развојни програми за поусогласен развој на стопанството и непречено одвивање на процесот на репродукцијата во Републиката.

Со мерките на развојната и економската политика ќе се поттикнуваат заедничките планови и програми за развој на производството и извозот на ниво на земјата и Републиката кои ги исполнуваат критериумите и условите утврдени со плановите и соодветните прописи.

(4) Со остварување на утврдените правци на развојот со овој план и со порастот на производството и услугите во стопанството, ќе се остваруваат позитивни промени во стопанската и производствената структура во одделни дејности. Ќе се зголеми учеството на секундарните и терцијарните дејности во формирањето на општествениот производ на вкупното стопанство. Во рамки на секундарните дејности ќе се зголеми учеството на индустријата, а во терцијарните дејности на занаетчиството, угостителството и туризмот.

Во структурата на индустриското производство ќе се зголеми учеството на енергетиката и опремата и трајните потрошни добра. Позитивни поместувања ќе се остварат и во земјоделското производство во насока на зголемување на сточарското производство и на интензивните култури за билното производство.

2. Производство и услуги за извоз

Со мерките на развојната и економската политика ќе се поддржува развојот на извозно ориентираните производни и услужни дејности на стопанството кои обезбедуваат поголемо користење на домашни ресурси, повисок степен на доработка, техничко-технолошки развој, поголема примена на сопствени знаења и производни искуства.

Со ваквата ориентација ќе се обезбеди динамизирање на извозот и зголемено учество во извозот на производството од комплексот на опрема и трајни потрошни добра, производството на готови текстилни производи, кожни обувки и галантерија, производството од агроиндустрискиот комплекс, туризмот, како и изведување на инвестициони работи во странство. Истовремено извозот на домашни сировини ќе се сведе на најмала можна мера, а ќе се стимулира нивната реализација во повисоки фази на преработка.

(1) Во комплексот на опрема и трајни потрошни добра преку поголемо искористување на постојните производствени капацитети, нивна модернизација, реконструкција и проширување и со воведување на ново производство со најсовремени техничко-технолошки карактеристики, ќе се создаваат услови за натамошен развој на металопреработувачката дејност (леарница и ковачница), машиноградбата, сообраќајните средства и електроиндустријата. Притоа, ќе се остварува повисок степен на специјализација, соработка и кооперација со организациите на здружениот труд од земјата и со странски партнери, со цел зголемување на учеството во реализацијата на комплетни објекти и производни линии.

Ќе се оствари натамошен развој на постојното производство и проширување на материјалната основа на трудот во правец на зголемено производство на одливци и откивци, специјални алати машини и алатки, центри за обработка со нумеричко управување, специјални машини, делови и склопови за машини, опрема за рударството, градежништвото, зем-

јоделството, процесна опрема, транспортни средства, наменско производство, делови и склопови за железничкиот сообраќај и моторни возила, делови, склопови и опрема за разводни постројки, електроопрема, електро-енергетски машини и друго.

Ќе се создаваат посебни услови за подинамичен развој на електрониката (мерна техника, автомагика, телекомуникации, роботика и друго) преку реализација на заеднички развојни програми во земјата и Републиката за производство на електронски компоненти, делови, склопови и опрема.

(2) Во текстилната и кожарско преработувачката индустрија со реконструкција и модернизација на постојните производни капацитети, со поголема примена на најновите техничко-технолошки достигнувања и примена на креативните компоненти (дизајн, моделирање, маркетинг), ќе се обезбеди зголемување на извозот на готови производи со повисок степен на финализација на примарното производство, подобрување и проширување на асортиманот на производите и ќе се зголеми конкурентската способност на странските пазари.

И натаму ќе се остварува ангажирање на дел од слободните капацитети за вршење услуги на партнери од земјата и странство, а преку поврзување со хемиската индустрија ќе се создаваат услови за зголемен извоз на финални производи.

(3) За остварување на зголемен извоз ќе се унапредува и развива и другото извозно ориентирано индустриско производство.

Во производството на основни метали, немсгали и мермери и украсни камења ќе се прошируваат можностите за зголемување на извозот, пред се, преку зголемување на степенот на финализација, проширување на асортиманот и друго.

Во хемиската индустрија со подобро користење на постојните капацитети, осовременување на асортиманот и воведување нови производи во структурата на производството ќе се создаваат услови за субституирање на увозот и одделни производи и за поголем извоз. Во овие рамки, покрај натамошниот развој на производството наменето за градежништвото (адитиви, лепила, премачкувачи и друго), фармацевтските производи (готови лекови, медицинска пластика и друг помошен медицински материјал) и преработките од пластични маси, ќе се остварува развој на производството на разни екстракти од растително потекло, а ќе се развива и производството на база на биохемија, со што ќе се создаваат услови за освојување нови извозно ориентирани производи.

Ќе се остварува натамошно подобрување на квалитетот и проширување на асортиманот на производите, специјализација, поделба на трудот и заеднички настап на странскиот пазар кај производството на финални производи од дрво и друго и на тој начин ќе се создаваат услови за поголем извоз на производи со повисока фаза на доработка. Заради ова, ќе се остварува поголемо користење на постојните производни капацитети, нивна модернизација, реконструкција и отстранување на тесни грла во процесот на производството.

(4) Во агроиндустрискиот комплекс ќе се остварува зголемено производство на ферментирани тун, цигари и јагнешко месо, со што ќе се обезбедат можности за поголем извоз. Истовремено, врз повисоко користење на постојните капацитети, подобрување на квалитетот и асортиманот на производството, ќе се обезбеди поголемо производство за извоз на грозје, вино, преработки од овошје и зеленчук и друго.

(5) Тежиштето во развојот на странскиот туризам ќе биде дадено на проширување на постојната туристичка понуда, збогатување на вонпансионската потрошувачка, поорганизиран настап на меѓународниот туристички пазар и заеднички вложувања во странски партнери, со цел остварување на поголем девизен прилив.

(6) Врз заеднички настап, истражување и освојување на пазарот со градежните организации од зем-

јата ќе се остварува натамошно зголемување на обемот, подобрување на структурата и унапредување на инвестиционите работи во странство, со изведување комплетни инвестициони објекти, техничко-технолошки и финансиски заокружени и со поголем извоз на домашна опрема, делови и градежен материјал.

3. Енергетика

Тежиштето во развојот на енергетиката ќе се даде на натамошното истражување на енергетските потенцијали, нивно поголемо и рационално искористување, зголемување на производството на јаглен од постојните и со изградба на нови рудници, зголемување на производството на електрична енергија со изградба на нови електроенергетски капацитети во Републиката и со заеднички вложувања во други подрачја на земјата, истражување и подготовка за воведување нови енергетски горива. Ќе се зголеми ефикасноста во производството и преносот, подобрување на структурата на производството и потрошувачката, намалување на учеството на енергијата од увоз со нејзино супституирање и ќе се остварува рационално користење и штедење на сите видови енергија, со цел намалување на потрошувачката на енергија по единица производ.

За остварување на предвидениот развој и за задоволување на потребите во Републиката, оценето е дека во 1990 година треба да се обезбедат околу 7,5 милијарди KW часови електрична енергија, 6,8 милиони тони јаглен и 1,5 милиони тони нафтени деривати.

Во делот на електроенергетиката, неопходно е да се обезбедат производствени капацитети, односно извори што претставува општ услов и фактор за развој на стопанството и општествените дејности. Заради тоа е неопходно во овој плански период да се интензивира изградбата и да се ефектуира производството од ТЕ „Битола III“ со инсталирана моќ од 210 MW. За оваа цел, ќе се преземат потребните мерки од сите надлежни органи, а пред сè, од инвеститорот, банките и самоуправниот интересна заедница за енергетика, со што ќе се обезбеди завршување во рок на овој енергетски проект.

Составен дел за обезбедување на овој клучен услов за развој на стопанството и општествените дејности е и постигнатата согласност за модифицирано продолжување на договорот со ЗЕП Србија до 2000 година во вкупен обем од 780 милиони KW часови електрична енергија годишно, од кои 400 милиони KW часови континуирано, а 380 милиони KW часови како гарантирани годишни испораки. За количествата што ќе се испорачуваат континуирано Социјалистичка Република Македонија ќе обезбеди инвестициони вложувања за изградба на капацитет со инсталациона моќ од 60 MW. Истовремено, треба да се преземаат мерки и активности што треба да обезбедат долгорочна соработка меѓу електро-стопанските организации на СР Македонија и СР Србија во врска со заеднички вложувања во хидро-енергетски, термоенергетски и нуклеарни електроизвори.

Ќе се преземаат активности за натамошен развој на долгорочна соработка меѓу електростопанските организации на здружениот труд на СР Македонија и на САП Косово, а во тие рамки и за продолжување на новелирање на Договорот со РМХЕК Косово, посебно од аспект за обезбедување на веќе постојните односи сврзани со испораката на електрична енергија на Железарница „Скопје“, имајќи го предвид поширокото значење на ова производство за развојот на земјата во целина.

Истовремено, ќе се интензивира подготвувањето на техничката документација за проектите предвидени со Програмата за изградба на електроенергетски објекти во периодот од 1983 до 1990 година, а посебно за објектите за континуитет од околу 300

MW, чија реализација ќе започне на крајот на овој плански период. Со оглед на ограниченоста на електроизворите и подобрувањето на структурата на производството на електрична енергија, приоритет ќе се даде, пред сè, на изградбата на хидроенергетските објекти во Републиката, во зависност од економската оправданост и материјалните можности.

Истовремено, ќе се преземаат активности за вклучување во заедничките планови и програми за развој на ниво на земјата, на поповолни енергетски локалитети.

При оптималното искористување на постојните хидроелектрани и термоелектрани на јаглен, со ефектите од производството на ТЕ „Битола III“ и со делумно користење на ТЕ „Неготино“, производството на електрична енергија во 1990 година ќе достигне ниво од 5,7 милијарди KW часови, со што со сопствено производство потребите од електрична енергија ќе се обезбедат со околу 75%, додека другите потреби ќе се обезбедат од договорените количества со ЗЕП Србија и со РМХЕК Косово, како и преку дополнителните набавки од земјата и од увоз.

Потребите од јаглен за термоелектраните целосно ќе се задоволуваат од производството на рудниците во Републиката, додека потребите за индустријата и широката потрошувачка ќе се задоволуваат со поголемо искористување на постојните рудници, со отворање нови рудници за јаглен и со набавка од земјата и од увоз.

Врз основа на извршените истражувања ќе се преземаат активности за вклучување на природниот гас во енергетската потрошувачка на Републиката, при што организациите на здружениот труд ќе ги интензивираат активностите за соодветна адаптација на постројките.

Ќе се следи техничкиот напредок во користењето на неконвенционалните видови енергија (геотермална, сончева, енергија на ветерот, енергија од биомаса и друго) и ќе се остварува нивно економски оправдано користење, особено на обновливите видови, а согласно со Општествениот договор за стратегијата на долгорочниот развој на енергетиката на Југославија во периодот од 1986 до 2000 година ќе се согледаат можностите сврзани со изградбата на нафтоводот за потребите на Рафинеријата во Скопје.

Истовремено, ќе продолжат активностите за натамошни истражувања, изработка на студии и подготвување на техничка документација за нуклеарна електрана, како и истражување на можностите за поголемо и економски порационално користење на ТЕ „Неготино“.

4. Агроиндустриски комплекс

Тежиштето во развојот на агроиндустрискиот комплекс ќе се даде на натамошно зголемување на обемот на примарното производство, а пред сè на интензивните полјоделски култури, крмните култури и сточарските производи со цел поголемо задоволување на потребите на населението и обезбедување биолошки сировини за преработувачката индустрија, создавање на соодветни резерви и обезбедување поголеми количества земјоделски производи за домашниот пазар и за извез. Ова ќе се остварува со поефикасно користење на расположливите потенцијали и природните ресурси, примена на посовремени агро и зоотехнички мерки, современи технолошки иновации, зголемување на економичноста во работењето и натамошно унапредување на производната соработка меѓу општествениот сектор и индивидуалните земјоделски производители и врз таа основа обезбедување повисоки приноси по единица површина и продуктивност по грло добиток.

Истовремено, ќе се осовременува организацијата во работењето на организациите на здружениот труд од земјоделството, ќе се обезбедува меѓусебна поврзаност на формите на здружувањето на трудот и

средствата, како и соработка со индивидуалните производители која ќе ги оспособува и ќе ги прави значаен фактор во сточковното производство.

(1) За зголемување на земјоделското производство ќе се создаваат услови и ќе се преземаат мерки за очување на рационално користење на земјоделското земјиште за приведување под култура на напуштените обработливи земјоделски површини, групирање на помалите во покрупни парцели по пат на здружување, арандација и комасација во согласност со специфичностите на одделни подрачја, со рационално користење на хидромелиоративните системи и друго.

Развојот на земјоделството ќе се остварува со пораст на производството во двата сектора, зголемување на производноста и мотивираноста за сточковно производство во индивидуалниот сектор и со развивање на различни форми на здружување на трудот и средствата на општествениот сектор со индивидуалните земјоделци.

Во развојот на растителното производство ќе се продолжи со политиката за користење на компаративните предности на подрачјата на Републиката и врз таа основа ќе се обезбеди зголемено производство на тутун, ориз, памук и разни видови градинарски производи. Истовремено, заради ублажување на недостигот на производите од значење за исхраната на населението, ќе се оствари зголемено производство и на лебни и сточни жита, маслодајни семиња и шеќерна репка.

Производството на пченица во 1990 година ќе достигне ниво од околу 300 илјади тони, производството на пченка околу 180 илјади тони, а за поголемо задоволување на потребите од сточна храна е оценето производството на јачмен да достигне ниво од околу 140 илјади тони. Зголемувањето на производството на житни култури ќе се остварува, пред сè, преку поосетно зголемување на приносите по единица површина и врз повисока примена на квалитетни семиња и на современи агротехнички мерки.

Производството на оризова арпа е оценето дека ќе достигне ниво од околу 40 илјади тони, маслодајни растенија од околу 65 илјади тони, а на шеќерна репка од околу 150 илјади тони, а на тутунот од околу 40 илјади тони.

Со оглед на значењето на памукот за развој на текстилната индустрија, ќе се преземаат мерки за создавање поповолни услови за развој на оваа култура.

Производството на зеленчук е оценето дека ќе достигне ниво од околу 666 илјади тони, при што, ориентацијата ќе биде кон зголемување на среднораното и доцното производство за масовна потрошувачка за индустриска преработка и за извоз.

Со интензивно користење на постојните насади, живно програмско обновување, со промена и регионализација на сортната структура, со натамошно ширење на типични почви за соодветни насади и преку поширока примена на висока агротехника, се мени дека производството на овошје ќе се зголеми на околу 210 илјади тони, а на грозје на околу 340 илјади тони.

Во развојот на сточарството приоритет ќе се даде на говедарството и овчарството. Порастот на сточарското производство ќе се остварува преку зголемување на сточниот фонд и преку повисока производност на добитокот која ќе се обезбеди со подобрена селекција, облагородување на домашните раси со повисоко-продуктивни грла. Со создавање расен приплоден подмладок, користење на научни методи за зголемување на производството на сточна храна, рационална исхрана на стоката и со примена на соодветни зоотехнички мерки. Производството на месо во 1990 година треба да се зголеми на околу 49 илјади тони, а производството на млеко на околу 170 милиони литри.

За остварување на планираното производство во сточарството треба битно да се зголеми производството на концентрирање на кабата сточна храна од сопствени производни потенцијали преку зголемување на приносите и површините под фуражни култури, со подигање на вештачки ливади, со интензивно мелиорирање на природните ливади и пасишта, како и со зголемување на површините под втори култури.

Развојот на сточарството во општествениот сектор ќе биде насочен кон оптимално користење на веќе изградените капацитети и кон обезбедување квалитетен приплоден добиток за индивидуалниот сектор. Поинтензивен развој на говедарството и сточарството во индивидуалниот сектор ќе се остварува преку воспоставување на разни форми на производна кооперација со општествениот сектор.

Развојот на свињарството и живинарството ќе се остварува преку поголемо искористување на постојните капацитети и зависно од можностите за пласман и трајно обезбедување со потребни количества на сточна храна.

Ќе се остварува и натамошен развој на рибарството и пчеларството, со што ќе се обезбеди поголемо задоволување на потребите на населението со квалитетна храна.

(2) Развојот на водостопанството ќе се остварува со поефикасно и порационално искористување на постојните хидромелиоративни системи, со нивна модернизација, со градба на детална каналска мрежа и градба на мали акумулации и хидромелиоративни системи со повеќе наменски карактер. Истовремено, ќе се преземаат активности за одводнување на површините, заштита на водите од штетни дејства и од загадување.

Имајќи ги предвид климатско-почвените услови, опасностите од загадување, а особено изразените потреби за водоснабдување на населението од повеќе општини, со посебно внимание ќе биде разработуван проектот „Злетовица“.

За подобрување на водниот режим ќе се врши натамошно уредување на порите како и одржување и реконструкција на досега изградените објекти, а тежиштето ќе биде дадено на уредувањето на речните корита заради заштита од поплави и ерозии.

(3) Развојот на индустријата за преработка на земјоделски производи ќе се остварува со поголемо користење на постојните капацитети, со нивна реконструкција и модернизација и со активирање на капацитетите во градба врз обезбедување на сопствена сировинска основа, подобрување на квалитетот и асортиманот на производите и друго.

Заради, ова, ќе се остварува поврзување на организациите на здружениот труд од примарното земјоделско производство и преработувачките капацитети.

Врз оваа основа ќе се обезбеди поголема покриеност на потребите на населението со месо, млеко, масло за јадење и шеќер и поголем извоз на вино со врвен квалитет и определено географско потекло, преработки на овошје и зеленчук, тутун и цигари и друго. Производството на шеќер е оценето дека ќе достигне ниво од околу 20 илјади тони, на масло за јадење од околу 25 илјади тони, а на преработки од овошје и зеленчук од околу 48 илјади тони.

(4) За зголемување на производството и извозот на храна организациите на здружениот труд од земјоделството, водостопанството, индустријата за преработка на земјоделски производи, здружените индивидуални земјоделци, прометните и туристичките организации, банките и други заинтересирани субјекти, врз самоуправното здружување на трудот и средствата на долгорочна основа, на ниво на земјата и Републиката, ќе донесат и реализираат заседнички програми за производство и извоз на земјоделски и прехранбени производи.

5. Основни сировини

Тежиштето во развојот на производството на одредени основни сировини ќе биде дадено на зголемено користење на постојните производни капацитети, нивна реконструкција и модернизација, отстранување на тесни грла во производството, како и намалување на специфичната потрошувачка на енергија и сировини по единица производ, зголемено користење на секундарни сировини и заштита на животната и работната средина.

Со зголемување на производството на основните сировини ќе се обезбедува поусогласен развој меѓу базните и преработувачките капацитети, постабилно снабдување на преработувачките, особено извозно ориентираните капацитети, ќе се намали зависноста од увоз, ќе се оствари економски рационален извоз на производи со повисок степен на доработка и успешно вклучување во меѓународната поделба на трудот.

Во функција на натамошниот развој на производството на одредени основни сировини ќе се продолжи со геолошки, рударски и технолошки истражувања, а пред сè, на оние минерални сировини кои во Републиката имаат компаративни предности.

Развојот на производството на одредени основни сировини ќе се остварува врз основа на заеднички програми за развој на производството и извозот на ниво на земјата во репродуктивно поврзаните организации на здружениот труд врз здружување на трудот и средствата.

Производството на железо ќе се зголеми на околу 260 илјади тони, а на челик од 520 до 600 илјади тони. Во рамките на црната металургија ќе се остварува реконструкција и модернизација на постојните рудници за железна руда и на електрочеличарницата.

Зголеменото користење на капацитетите за производство на лимови, ленти и заварени цевки, треба да се остварува со поголемо ангажирање на овие капацитети за вршење услуги на партнери од земјата и странство.

Во производството на феролегури ќе се остварува повисока валоризација на енергијата преку структурно приспособување на асортиманот спрема барањата на домашниот и странскиот пазар, ќе се зафаќа отпадната енергија и ќе се решава, проблемот на загадување на човековата околина. Со заеднички програми за развој на производството и извозот врз доходни основи ќе се создаваат услови за проширување на производството на феросилициум и обновување на производството на калциум карбит.

Потребната електрична енергија за остварување на оваа програма ќе се обезбеди од потрошувачите на овие производи врз основа на посебен договор.

Во производството на олово и цинк ќе се активира рудникот „Тораница“ со капацитет од 700 илјади тони олово-цинкова руда, а за одржување на достигнатото ниво на производство во постојните рудници ќе се остварува нивна модернизација и реконструкција. За делумна супституција на увозната хромна руда ќе се вршат натамошни истраги и ќе се остварува експлоатација на постојното лежиште на хромна руда.

Во преработките на обоени метали, ќе се остварува повисока валоризација на металите со воведување нови, а пред сè, легури од обоени метали потребни за металската и електроиндустријата, како и производи од хемиската индустрија.

За повисока валоризација на металните сировини ќе се врши поцелошно искористување на благородните и ретките метали.

Поради непостоење на природни, економски и други услови за рентабилно работење, производството на никел во облик на фероникел на објектот „ФЕНИ“ не е содржина и елемент на развојната политика во периодот од 1986 до 1990 година, од-

носно до 2000 година и за него нема да се создаваат материјални и други услови со актите на економската политика.

Ваквото решение ќе придонесе за консолидација и енергетска стабилност на стопанството во Републиката.

Во производството и преработките на неметали и градежни материјали, во кои Републиката има компаративни предности, развојот ќе се остварува со модернизација и проширување на постојните капацитети, отворање нови рудници и со повисока валоризација на неметалните сировини со примена на најсовремена техника и технологија во производството на кварц, кварцити и кварцни песоци, доломит, огнеотпорни материјали, бентонит, фелдспат, перлит, туфови, гипс, мермери, украсни камења и друго.

Ќе се преземаат активности за обезбедување на основни сировини за веќе изградените капацитети за производство на синтетски влакна и вештачки материји врз заеднички програми на ниво на земјата. Истовремено, врз заеднички вложувања на заинтересираните организации на здружениот труд на ниво на земјата, ќе се остварува развој на производството на синтетички влакна.

Ќе се остварува развој на производството на фармацевтските сировини и сировини за производство на агро-хемикалии и ќе се воведуваат нови производи спрема барањата на пазарот и достигнувањата на науката и технологијата.

6. Сообраќај и врски

Развојот на сообраќајот и врските ќе се остварува со отстранување на структурните неусогласености преку развој на општествено-пореабилните видови услуги, со преориентација на сообраќајот на сопствени потреби кон јавниот сообраќај, раководејќи се притоа од компаративните предности во задоволување на потребите на стопанството и општеството и со унапредување на технологијата и организацијата во работењето. Со ова ќе се создадат услови за поголемо и поефикасно користење на сообраќајните капацитети, подобрување на квалитетот, ефикасноста и безбедноста на превозот, намалување на транспортните трошоци и зголемување на општествената рентабилност на превозот, воведување интегрален транспорт, порационално користење на енергија и приспособување на потребите на општествената одбрана.

Развојот на интегралниот транспорт ќе се остварува врз заеднички програми на организациите на здружениот труд од целото стопанство.

Ќе се создаваат услови за побрз развој на железничкиот сообраќај и негово оспособување за зголемен превоз на стока и патници, како и за зголемување на неговото учество во вкупниот транспорт. Ова, ќе се остварува со подобро користење и модернизација на расположливите капацитети, при што, приоритет ќе се даде на опремувањето со современи возни средства, капитален ремонт, електрификација и вградување на сигнално сигурносни и телекомуникациони уреди на одделни линии и механизација за претовар и остварување на други задачи со кои ќе се обезбеди единство на технолошкиот процес на ниво на земјата. Ќе се отпочне со студии, истраги и изготвување на техничка документација за нова железничка линија со која ќе се овозможи поврзување со соседните земји.

Развојот на поштенско-телеграфско-телефонскиот сообраќај ќе се остварува со натамошно проширување и со осовременување на мрежата, а пред сè, со проширување на месната кабловска мрежа и меѓумесните и магистралните преносни системи, со ефектуирање на постојните и нови телефонски приклучоци особено во градовите, изградба на врски во пограничните и ридско-планинските подрачја и со изградба на јавна мрежа за пренос на податоци. Се предвидува да се изградат околу 76 илјади нови телефонски приклучоци.

Во јавниот патен сообраќај развојот посебно ќе се остварува со поактивно вклучување на организациите на здружениот труд од оваа дејност во меѓународниот стоковен сообраќај, а во домашниот сообраќај на подрачјето и релациите каде што не постојат железнички линии.

Тежиштето во развојот на патната мрежа ќе се даде пред се на подобро и поефикасно одржување на патната мрежа, отстранување на одделни тесни грла и модернизација, реконструкција и изградба на одделни патни правци од магистралната и регионалната патна мрежа. Истовремено, ќе се врши градба, модернизација и реконструкција на локалните патишта.

Во воздушниот сообраќај ќе се создаваат услови за натамошна модернизација, опремување и проширување на постојните аеродроми.

7. Мало стопанство

Во малото стопанство ќе се создаваат услови за натамошен развој на производството на стока со определен асортиман, полупроизводи и елементи и делови кои се произведуваат во помали количества, а пред се на производството на делови за металопреработувачката индустрија, електроиндустријата и на производството на разновидна стока за широка потрошувачка, како и за развој на услужните капацитети, особено за одржување и поправка на трајните потрошни добра на населението и на станбено-комуналните фондови.

При ова, тежиштето ќе биде дадено на градбата на мали производни капацитети за специјализација на производството и кооперација, поцелосно и порационално користење на постојните и новите капацитети врз домашни сировини, капацитети за производство на специјални производи во мали серии или по порачка.

Главни носители во развојот на малото стопанство треба да бидат поголемите индустриски, земјоделски и трговски организации, задруги, деловни заедници и општини, со што оваа дејност врз минимални нови инвестиции, ќе создава можности за забрзување на вкупниот стопански пораст, а посебно за поголемо ангажирање на работноспособното население.

Истовремено, развојот на малото стопанство ќе се заснова и врз побрзиот развој на дејностите со личен труд и средствата во сопственост на граѓаните, со отворање нови самостојни занаетчиски дуќани, договорни организации на здружениот труд, здружување на самостојните занаетчи и работните луѓе во занаетчиски задруги и нивна соработка со организациите на здружениот труд низ различни форми на кооперација и други видови деловна соработка.

8. Други стопански дејности

За остварување на покомплексен стопански развој ќе се создаваат услови и за развој на другите стопански дејности.

(1) Развојот на шумарството ќе се остварува со проширување, зголемување, подобрување и заштита на шумскиот фонд, со интензивирање на работите за обнова и одгледување на шумите, со натамошно пошумување на голините, мелиорација и реконструкција на слабопродуктивните — нискостеблести деградирани шуми и честаци, постигање повисок степен на отворање на шумите со шумски патишта и механизирање на работите, како и со поцелосно и порационално користење на шумскиот фонд. Ќе се пошумат големи и ќе се мелиоризираат и реконструираат слабопродуктивни и нискостеблести и деградирани шуми и честаци на околу 50.000 хектари.

Истовремено, ќе се зголеми активноста и ќе се подобри организацијата за искористување на споредните шумски производи, лековитите билки и растенија.

(2) Во градежништвото тежиштето ќе биде дадено за поефикасно изведување на градежните и заштетските работи со примена на современа технологија и организација во процесот на градењето, скратување на роковите и зголемување на квалитетот на градењето, намалување на трошоците на градба и јакнење на конкурентската способност на градежништвото.

Ќе се создаваат услови за поголема ангажираност на расположивиот градежен потенцијал во изведување на градежните работи во земјата, а неангажираниот дел од градежната механизација ќе се користи за отворање и работа на одделни површински копови на јаглен.

За изведување комплексни градежни работи ќе се остварува потесно поврзување и здружување на градежништвото со индустријата на градежни материјали и со други репродуктивно зависни гранки.

(3) Во трговијата ќе се забрза процесот на самоуправно трансформирање преку создавање релативно покрупни и економски посилни прометни организации и нивно поврзување со производните организации врз доходовни основи, со цел поголема економичност и ефикасност во прометот и заедничко решавање на снабдувањето на населението и стопанството на подолгорочна и постабилна основа.

При ова, ќе се остварува натамошно подобрување на нивото на услугите, поефикасно искористување на постојните капацитети, унапредување на организацијата и мрежата за откуп, сместување и промет со земјоделско-прехранбени производи, како и проширување на капацитетите за сместување на пазарни и стоковни резерви.

(4) Развојот на туризмот ќе се остварува врз поголемо користење на постојните капацитети, пред се, во езерските и планинските места, давање поквалитетни и поразновидни форми на услуги за одмор и рекреација на туристите, како и развој на транзитниот туризам. За проширување на туристичката сезона ќе се создаваат услови за организирано користење на годишните одмори и усогласување на училишните распusti.

Ќе се врши натамошна модернизација и проширување на постојните угостителски објекти како и изградба на нови сместувачки капацитети од средна категорија, а пред се, на објекти за транзитен и бањски туризам.

Истовремено, ќе се остварува поголемо вклучување на одморалиштата и капацитетите на домаќинствата во вкупната туристичка понуда.

(5) Во комуналното стопанство развојот ќе биде насочен кон натамошно ширење и материјално опремување за давање поголем обем на комунални услуги.

VI. Научен и технолошки развој

Развојот на науката и технологијата ќе претставува битна компонента за натамошно подобрување на техничко-технолошкиот, економскиот и вкупниот општествен развој на Републиката.

Врз таа основа ќе се создаваат услови за побрз научно-технолошки прогрес, за поголема примена на научните достигнувања, за подигање на техничко-технолошкото ниво на стопанството во Републиката и за научно-техничката соработка со странство.

Заради тоа, тежиштето на развојот ќе треба да биде дадено на сопствени научно-истражувачки потенцијали и сопствени технолошки решенија врз заеднички програми на ниво на земјата, како и рационално користење на современите светски научни и технолошки достигнувања.

(1) Развојот на домашната наука ќе се насочува кон оние дејности во кои досега се постигнати позначајни резултати, со кои е можно да се остварува

познавајни технолошки продори и во подрачја каде што постојат компаративни предности.

Во научните истражувања тежиштето треба да биде дадено на развојот на производството врз домашни извори, особено на развојот на енергетиката, производството на храна и дефицитарни сировини, развојот на металургијата, металопереработувачката индустрија, електроиндустријата, електрониката, информатиката, хемиската индустрија, неметалите и во другите дејности во кои може да се постигнат повисоки ефекти во развојот.

Истовремено ќе се создаваат услови за забрзан развој на информатиката, пред сè, во изработката на програми (софтвер) и учество во развивањето и воведувањето на информативни системи за унапредување со големи системи на ниво на земјата, (електро-енергетски, ПТТ, интегрален транспорт, трговија, туризам, образование).

За оваа цел е неопходно да се остварува поинтензивна и поддржана соработка преку програмско и доходовно поврзување меѓу науката и здружениот труд, да се изврши окрупнување и специјализација на научно-истражувачките организации и формирање и побрз развој на развојните единици во покрупните организации на здружениот труд, поголема рационалност во истражувањата и користењето на истражувачките кадри и опремата, како и соработка со научно-истражувачките организации во земјата и во светот.

Ќе се создаваат услови за позабрзан развој и унапредување на научниот и техничко-технолошкиот информативен систем во Републиката и негово поврзување со системите во земјата и странство.

Бројот на истражувачките кадри треба да се зголеми со стапка од 5% просечно годишно и во 1990 година да достигне околу 2200 истражувачи, со што ќе се оствари стандард од околу 10,3 истражувачи на 10.000 жители.

(2) Развојот на сопствената технологија ќе се остварува врз заедничката развојна политика во областа на науката и технологијата на ниво на земјата, преку разни форми на економско-техничка соработка, долгорочна производна кооперација, специјализација, деловно-техничка соработка и оспособување на кадри и преку други форми на соработка. При тоа, тежиштето ќе се даде на остварувањето на заедничките програми за развој, пред сè, на оние сегменти на технолошкиот прогрес во кои ќе се изврши пробив на технолошки достигнувања, односно на оние кои се од суштествено значење за неопходни структурни промени и динамизирање на вкупниот стопански пораст, а особено во примена на современата електроника (микропроцесори, роботика, автоматизација, пресметувачи, телекомуникации), вклучувајќи го и воведувањето на современи информативни системи, во развојот и примената на генетското инженерство и други биотехнологии, како и освојување и производство на нови материјали, нови извори на енергија и нови производи посебно за извоз.

Со мерките на економската и развојната политика ќе се поттикнува најширока научно-техничка соработка со странство и ќе се обезбеди неопходен увоз на знаење, странска технологија и лиценци, при што ќе се изоставуваат рестриktivните развојни клаузули и ограничувања во користењето на домашните материјали и во нивното пазарно пласирање. Увозот на странската технологија ќе биде во согласност со единствената стратегија на технолошкиот развој и рационализацијата на технолошката производствена основа. За поуспешно користење на странската технологија неопходно е таа побрзо да се освојува натаму да се развива и усовршува и да се обезбедува трансфер меѓу организациите на здружениот труд. Ова ќе бара создавање јака кадровска основа, освојување современ концепт, маркетинг, постоење и унапредување на научниот и техничко-технолошкиот информативен систем.

Творештвото и иноваторската дејност, пронаоѓаштвото, техничкото унапредување и рационализаторството ќе станат основа за унапредување на општествената продуктивност на трудот, ефикасноста на стопанисувањето и развојот воопшто.

Заради ова, ќе се создаваат услови за постојано поттикнување и афирмација на инвентивниот труд на сите работници во здружениот труд, со соодветно обезбедување стручна и материјална поддршка.

VII. Општествени дејности

1. Развојот на општествените дејности ќе се остварува врз повисок степен на самоуправно, програмско и доходовно поврзување со здружениот труд во рамки на материјалните можности на Републиката, со цел подигање на вкупните творечки потенцијали на општеството, унапредување на работата и социјалната сигурност на работните луѓе и граѓани.

Тежиштето на развојот ќе биде ставено на зголемување на обемот и подобрување на квалитетот на услугите врз порационално и поефикасно користење на средствата и зголемување на продуктивноста на трудот, подобрување на организацијата во развојот и развивање на односите во стекнувањето и распоредувањето на доходот.

Истовремено, развојот на општествените дејности ќе се остварува врз подоследно применување на економските законитости, со утврдување нормативи и стандарди за видот, обемот и квалитетот на услугите, како и со утврдување на основи и мерила за придонесот на општествените дејности во создавањето нови вредности и во зголемувањето на продуктивноста на вкупниот општествен труд и развојот на општеството.

Ќе се продолжи со рационализација на мрежата на организациите на здружениот труд од овие дејности со посеконично и функционално организирање на самоуправните интересни заедници, со утврдување на развојни приоритети во рамките на одделни дејности, со постигнување поголема рационалност и ефикасност во работењето, како и со унапредување и натамошен развој на меѓурегионално-покраинската соработка во овие дејности.

2. Со развојот на општествените дејности преку остварување на усогласени програми за работа и развој во основа ќе се обезбеди:

(1) Развојот на образованието да биде насочен кон подигање на образовно ниво на населението и обезбедување потребни кадри за организациите на здружениот труд и општеството во целина, сообразно со промените што ги наметнува техничко-технолошкиот развој и социјалистичката самоуправна преобразба на општеството.

Ова ќе се остварува со натамошно унапредување на квалитативните компоненти и ефикасноста на воспитно-образовната дејност во целина.

(1.1) Ќе се унапредува воспитно-образовната работа во организациите на здружениот труд за предучилишно воспитание и образование во кои ќе биде опфатена над една четвртина од генерацијата.

(1.2) Со натамошен развој на основното воспитание и образование ќе се создаваат услови за поцелосна опфатеност на децата на овој образовен степен, со што во 1990 година ќе се опфатат околу 95,5% од училишните обврзници, за проширување на елементите на бесплатно воспитание и образование и за постепен премин на целодневен престој на учениците во училиштата.

Истовремено, со одделни програми ќе се опишанат и ќе се дооформат основното образование околу 35 илјади возрасни лица.

Посебно внимание ќе се посветува и на образованието на децата на нашите работници и граѓани на привремена работа и престој во странство.

(1.3) Во насоченото образование развојот ќе се насочи кон обезбедување потребни кадри за здружениот труд и општеството во целина. При тоа ќе се

усогласува бројот и структурата на учениците и студентите со очекуваните општествено-економски и техничко-технолошки промени. Програмите за обезбедување стручни кадри ќе се остваруваат преку постојано поврзување со здружениот труд.

Врз таа основа во организациите на здружениот труд од насоченото образование ќе треба да се подготвуваат кадри за сите области на трудот, а посебно сврзани со развојот на материјалното производство. Во тие рамки ќе се подготвуваат кадри особено од металопреработувачката дејност, електроиндустријата, електрониката, информатиката, производството на сообраќајни средства, рударско-металуршката струка, производството и преработката на неметални минерали, за хемиско преработувачкиот комплекс, за разни производни и услужни дејности, за мало стопанство, занаетчиство и комунално стопанство, за агроиндустрискиот комплекс, сообраќајот и прометот, за потребите во општествените дејности, како и кадри за новите занимања за кои ќе се јави потреба во наредниот период.

Во насоченото образование тежиштето на развојот ќе биде ставено врз проширување на дејноста на средното образование. Врз таа основа ќе се создаваат услови бројот на младите кои ќе се оспособуваат на овој образовен степен за прво вработување и за продолжување на образованието да се зголеми за околу 3,6% средно годишно и во 1990 година нивниот број да изнесува околу 100 илјади ученици, што претставува зголемување на опфатеноста на генерацијата млади од 15 до 18 години возраст на 66% во однос на 54% во 1985 година.

Со зголемување на бројот на учениците и подобрување на ефикасноста ќе се овозможи во периодот од 1986 до 1990 година со средно образование да се здобијат околу 100 илјади лица, што е за 15% повеќе во однос на претходниот период.

Високото образование ќе се остварува во услови на одржување на достигнатиот број студенти на околу 28 илјади (редовни студенти) и со одржување на сегашниот број на студенти што се запишуваат на прва година. Со подобрување на ефикасноста на студирањето до 1990 година, со више и високо образование ќе се здобијат околу 29 илјади лица. Воедно ќе продолжат започнатите процеси за рационализација на мрежата на организациите, степените, насоките и програмите на високото образование.

(2) Развојот на културата ќе се остварува преку создавање материјални и други услови за стимулирање, презентирање и афирмација на културно-уметничкото творештво, збогатување на културните дејности, поголема заинтересираност на работните луѓе и граѓаните за посестрано користење на културните добра и уметничкото творештво и подигање на културното ниво на населението. Притоа, ќе се обезбедува поединичен регионален развој на културните дејности.

Задоволувањето на културните потреби ќе се остварува во рамките на утврдените развојни приоритети и со поголема рационалност во работењето, согласно со придонесот на културата во севкупниот општествен развој.

Врз таа основа ќе се остварува натамошен развој и унапредување на културно-уметничкото творештво и културните дејности, при што приоритет ќе имаат и заштитата и презентацијата на природното и културно-историското наследство, издавањето дела од посебен општествен интерес, ширењето на мрежата на библиотеките и збогатувањето на книжните фондови, филмското производство, како и развојот на културно-уметничките самодејности, културните дејности на село, посебно во стопански недоволно развиените краишта и во подрачјата на пограничниот појас.

Обезбедувањето континуитет и унапредувањето на соработката во областа на културата со странските земји и со нашите иселеници и граѓани на привремен престој во странство, ќе се остварува преку презентирање на културно-уметничкото наследство и со временото творештво и со натамошна афирмација на

националната самобитност на македонскиот народ и на достигнувањата на албанската и турската народност во СР Македонија.

(3) Ќе се обезбеди натамошен развој и унапредување на материјалната основа на јавните гласила како битна претпоставка за остварување на програмската функција на оваа дејност од посебен општествен интерес, согласно со функцијата и доверените општествени задачи што во нашиот политички систем на социјалистичкото самоупраување го има јавното информирање.

Со натамошно материјално и кадровско зајакнување на јавните гласила ќе се обезбедува ефикасна реализација на информативно-пропагандната функција, а пред сè со подобрување на квалитетот на весниците и поголема покриеност на населението и територијата на Републиката, со квалитетен радио и телевизиски сигнал.

Ќе се утврдат соодветни извори за финансирање на радиодифузијата и во рамки на материјалните можности ќе се преминува на нова посовремена технологија во јавното информирање.

(4) Развојот на општествениот систем на информирање ќе се остварува преку модернизација на техничката основа и воведување современи облици и технолошки решенија, со цел обезбедување поголема, поцелосна и навремена циркулација на научно-технолошки, економски, финансиски, плански и други податоци и информации за постигнување посовремена организираност, ефикасност и управување со работењето во самоуправните организации и заедници и во општествено-политичките заедници.

Во тие рамки посебно ќе се поттикнува развојот на информационите системи во здружениот труд како нераздвоен дел на самоуправниот систем на информирање, ќе започне процесот на заокружување во единствен информационален систем на Републиката, а ќе се создаваат и услови за поврзување во информационалниот систем на ниво на земјата.

(5) Развојот на физичката култура ќе се остварува врз подобрување на материјалната основа и порационално користење на постојните капацитети со зголемување на опфатот на работните луѓе и граѓаните, а особено на децата, училишната и студентската младина со спортски и спортско-рекреативни активности.

Истовремено, ќе се создаваат услови за оспособување и усовршување на стручните кадри за потребите на спортот и рекреацијата и за унапредување на врвното спортско творештво.

(6) Ќе се создаваат услови развојот на техничката култура да се остварува со натамошно поопштествување и интегрирање со здружениот труд, нејзино омасовување и подобрување на материјалната основа за поцелосно задоволување на интересите и потребите на работните луѓе и граѓаните, особено на младината, подигање на продуктивноста на трудот, унапредување на работното и техничкото творештво, професионално насочување на младите и за потребите на општонародната одбрана и општествената самозаштита.

Со цел масовно вклучување на работниците во програмите и формите од техничката култура, ќе се создаваат услови за развој на пронаоѓаштвото, инвентивната дејност, новаторството и рационализаторството.

(7) Развојот на здравствената заштита ќе биде насочен кон сочувување на здравствената состојба на населението и унапредување на здравствената заштита.

Приоритет во развојот на здравствената заштита ќе има превентивната и примарната здравствена заштита, развивањето и јакнењето на службите за нега и лекување во домашни услови и дневни болници. Притоа, ќе се спроведуваат посебни активности за планирање на семејството, заштита на мајките и малите деца, со што ќе се влијае врз намалувањето на смртноста на доенчињата и малите деца. Заштитата на старите лица, заштитата на работниците во работната средина со цел намалување на инвалидноста, искоренувањето или намалувањето на забо-

лувањата од одредени заразни болести, како и врз раното откривање, лекувањето и рехабилитацијата на хроничните и дегенеративните заболувања. Ова ќе се остварува со засилен соработка на здравствените организации со другите самоуправни организации и заедници со цел обезбедување на превентивни мерки за здравствена заштита на населението.

Организациите на здружениот труд од здравствената заштита ќе обезбедуваат навремена, порационална и поквалитетна здравствена заштита врз укажувањето на здравствените услуги, поголемо ниво на стручност и зголемување на бројот на здравствените работници директно вклучени во укажувањето на здравствената заштита. Во тие рамки, бројот на лекарите и стоматолозите ќе се зголеми за околу 600 и во 1990 година ќе достигне ниво од околу 4 илјади, што ќе овозможи да се оствари стандард од околу 530 жители на еден лекар.

За подобрување на ефикасноста и рационалноста во областа на здравствената заштита ќе се остваруваат активности за промени во организацијата на оваа дејност, со цел посоедно остварување на примарната здравствена заштита, а ќе се обезбеди и подобра функционална поврзаност и поделба на трудот меѓу организациите на здружениот труд на сите нивоа, а особено во здравствените региони.

Истовремено, врз посебни програми, ќе се создаваат услови за проширување на обемот и за подобрување на квалитетот во укажувањето на врвната здравствена заштита во Републиката, со ориентација кон меѓурегионално-покраински програми, во оваа област.

Остварувањето на овие задачи, како и остварувањето на целосна здравствена заштита на населението, ќе претпоставува и проширување на дејноста и правата на одделни категории на населението што се остваруваат во оваа дејност.

(8) Во општествената заштита на децата тежиштето ќе биде дадено на зголемување на опфатеноста на децата со општествено организирани облици на згрижување, воспитување и образование и подигање на стандардот на заштитата.

Во 1990 година, врз постојаните капацитети и со натамошно проширување на мрежата, со општествено-организиран облици ќе бидат опфатени околу 60 илјади деца што претставува 27% од генерацијата. Истовремено ќе се развиваат и унапредуваат постојаните облици за згрижување и воспитување, во институционални форми, како и нови облици со пократки и порационални програми.

Ќе се обезбедува и поголема опфатеност на децата до 15 годишна возраст во организациите за одмор и рекреација преку порационално користење на постојните капацитети.

(9) Развојот на социјалната заштита ќе се насочи кон обезбедување поорганизирана и поголема сигурност на лицата кои имаат потреба од социјална заштита. Притоа приоритет ќе има заштитата на корисниците на основните права и старите лица, како и навременото решавање на социјалните проблеми.

За оваа цел ќе се создаваат услови за проширување на капацитети за институционално опфаќање на лицата кои ќе се најдат во потреба од социјална заштита, ќе се осовременуваат постојните капацитети согласно со потребите и материјалните можности, а ќе се развиваат и во институционалните облици на заштита.

Истовремено, и натаму ќе се развива и унапредува дејноста на центрите за социјална работа заради отстранување на причините за појава на социјалните проблеми и нивно навремено решавање.

VIII. Економски односи со странство

1. Економските односи со странство ќе се остваруваат и унапредуваат со успешно и поинтензивно вклучување во меѓународната поделба на трудот како основен услов за динамизирање на производството и извозот, реструктурирање на стопанството и остварување побрз техничко-технолошки процес, ка-

ко и воопшто проширување на економската и други видови соработка со странство.

Поуспешното и поефикасното вклучување на стопанството во меѓународната поделба на трудот ќе се остварува со одлучна извозна ориентација, приспособување на производството кон барањата на светскиот пазар, зголемување на конкурентската способност на стопанството, развивање на посовремени видови деловност и производно поврзување врз основа на долгорочна кооперација, производно техничка соработка, заеднички вложувања со странски партнери и друго.

Со јакнење на конкурентската способност на извозното стопанство, а пред се со подобрување на квалитативните фактори во производството, ќе се постигнуваат зголемени економски ефекти и врз таа основа ќе се прошират извозните можности, особено на конвертибилното подрачје и земјите во развој.

2. Во развојната и тековната економска политика ќе се создаваат услови за поголема доходна мотивираност на организациите на здружениот труд кон долгорочна ориентација за динамизирање на извозот на стоки и услуги, особено на конвертибилното подрачје. Извозот на стоки и услуги ќе се остварува со повисока стапка од стапката на пораст на општествениот производ и од увозот на стоки и услуги.

Ова ќе се остварува со понагласена извозна ориентација на постојното стопанство, со динамизирање на извозот на производи од повисока фаза на преработка и со остварување заеднички програми и платнови за производство и извоз во рамки на земјата и Републиката.

Носители на порастот на извозот на стоки ќе бидат индустриските производи, особено моторните возила и делови, конфекцијата, трикотажата, чевлите, акумулаторите, феролегурите, фрижидерите, каблите, електропирните материјали, јагнешкото месо, виното, конзервираното овошје и зеленчукот и некоплетен куќен мебел.

Извозот на ферментиран тутун ќе биде на повисоко ниво од 1985 година, а значајно ќе се зголеми и извозот на цигари.

Извозот на производите од земјоделството ќе се остварува пред се со зголемен извоз на трпезно грозје, зеленчук и овошје.

Ќе се подобрува стоковната структура на извозот со зголемување на учеството на производите со поголем девизен ефект, посебно на оние во кои е содржан повисок степен на домашен труд, знаење, техника и технологија и домашни сировини.

Ќе се создаваат услови и за натамошен пораст на нестоковните девизни приходи. Ова ќе се остварува со зголемен обем на извршени градежни работи во странство, со пораст на превозот на стока и патници во меѓународниот сообраќај и транзит, со зголемување на туристичкиот промет и со натамошно ангажирање на слободните производни капацитети за вршење услуги на странските партнери.

3. Увозот на стока ќе се остварува во рамките на платно-билансните можности и ќе биде во функција на технолошкиот развој и извозната ориентација на стопанството, посебно на конвертибилното подрачје. Истовремено ќе се остварува и порационално користење, штедење и супституција на увозните сировини и репроматеријали.

Увозот на репродукционен материјал ќе биде во функција на производството со кое се обезбедува рационална и економска делесходна снабденост на домашниот пазар низ економски оправдана супституција, како и покриеност на туристичката побарувачка.

Увозот на потребниот репродукционен материјал за производството наменето за извоз на трајни потрошни добра, ќе се остварува и во рамки на производна кооперација и заеднички одложувања со странските партнери во земјата и во странство.

(1) Во рамките на увозот на стоки приоритет ќе се даде на сировините и репроматеријалите кои се од посебно значење за зголемување на извозот, особено на конвертибилното подрачје и за остварување на

предвидената динамика на производството. Притоа приоритет ќе има особено увозот на природни фосфати, акрилонитрил (мономер), диметил терефталат, памучно и волнено влакно, сурова кожа, отпадно жлезо, валавнички полуфабрикати, цинков концентрат, хромна руда и концентрат, увозот на енергетски горива, како и на сировини и репроматеријали за производството неопходно за задоволување на потребите на населението.

Увозот на сурова нафта и другите енергетски сировини кои се произведуваат во недоволни количества во земјата, ќе се остварува во согласност со енергетскиот биланс, во рамките на платнобилансните можности и со спроведување на мерки за штедење, рационализација и супституција на сите видови енергија.

(2) Увозот на опрема ќе биде во функција на технолошкиот развој на Републиката со цел примена на новите достигнувања во светот и оспособување на производните капацитети за производство по критериумите на светскиот пазар како и за јакнење на конкурентската способност. Заради ова ќе се поддржува првенствено увозот на опрема за заедничките програми на производството и извозот на стоки и услуги со кои се зголемува девизниот прилив, опрема која не се произведува во земјата, опрема за енергетиката и рударството и опрема за модернизација и реконструкција на постојните извозни и други капацитети.

(3) Увозот на стоки за широка потрошувачка ќе се врши за задоволување со одделни неопходни производи на населението и странските туристи, со цел подобро и поцелосно снабдување на домашниот пазар, како и заради позитивно влијание врз квалитетот, асортиманот и цените во производството на тие производи.

(4) Проширувањето на економските односи со странство ќе се остварува со современи и повисоки облици на економска соработка во рамките на заедничките вложувања на трајна основа, долгорочна производствена и техничко-технолошка соработка, индустриска кооперација, финансиска соработка, специјализација и други современи облици на соработка, како и со заедничко производство и настап на трети пазари. Ќе се остваруваат и други облици на соработка кои ќе придонесат за развој на економските односи со странство.

Економската соработка ќе се развива со сите земји и региони во светот, врз основа на рамноправност и економска заемност за воспоставување поурамнотежена и регионална размена на современи облици на долгорочна соработка, со почитување на заедничките долгорочни интереси.

Посебно ќе се поттикнува унапредувањето на економските односи со земјите во развој со примена на современи економски методи, пред сè преку соработка на организациите на здружениот труд за организиран и координиран заеднички настап, трајна производно-извозна кооперација, формирање заеднички организации на здружениот труд, заеднички вложувања во овие земји со преземање заедничка одговорност, ризик и доход. Во рамките на увозот од овие земји покрај традиционалните производи, треба да се интензивира и увозот на индустриска стока што ќе овозможува простор за повисок обем на извоз на стока. Притоа ориентацијата треба да биде и на деловна и регионална дисперзија на поголем број земји од овие подрачја.

Во соработката со развиените земји на запад ќе се прават организациони напори за воспоставување поурамнотежени економски односи во насока на обезбедување поголемо учество на извозот во вкупната трговска размена, користејќи ги притоа можностите што ги даваат перференцијалите како инструмент за продирачување на соработката. Притоа тежиштето треба да биде на производите со повисока фаза на преработка, засновани во што поголема мера на домашна сировинска основа и други ресурси. Посебно ќе се создаваат услови за пораст на девизните приходи по основ на туристичките, сообраќајни и други услуги.

Ќе се поттикнува и проширува економската соработка со соседните земји преку развивање на долгорочни облици на економска соработка врз основа на заемни интереси и рамноправност. Ќе се настојува малограничниот промет со соседните земји постојано да се проширува со нови облици на размена и кооперација меѓу пограничните организации на здружениот труд.

Задолжувањето во странство ќе биде во согласност со платно-билансните можности на Републиката и во функција на остварување на предвидениот развој и повисок девизен прилив.

Степенот на задолженост постапно ќе се намалува особено по 1988 година и во 1990 година ќе изнесува околу 30%, а на конвертибилното подрачје околу 40%. Одредено влијание врз намалувањето на степенот на задолженост ќе има и користењето на средствата по основ на заеднички вложувања со странските партнери.

Во периодот од 1986 до 1990 година се очекува здружениот труд во Републиката да користи вкупно кредити од странство во висина од околу 810 милиони долари (заедно со кредитите за рефинансирање и за репроматеријали), од кои на подрачјето со конвертибилен начин на плаќање околу 730 милиони долари.

Републиката ќе создава услови и ќе дава гаранции за користење на средства по основ на меѓудржавни кредити и заеми, кредити од Меѓународната банка за обнов а и развој и од други меѓународни финансиски институции.

За подготовка на производството за извоз на стоки и услуги на конвертибилното подрачје ќе се користат краткорочни кредити и стоковни кредити. По овој основ ќе се врши плаќање на увозот на сировини и репроматеријали, делови и на резервни делови за одржување на опремата што се користи за производство на стоки за извоз.

Користењето на странските средства ќе се остварува и во рамките на програмите за заеднички вложувања на организациите на здружениот труд со странски партнери со преземање заедничка одговорност од тековните вложувања.

Задолжувањето во странство ќе се обезбедува и по пат на организирано користење на странски кредити од страна на повеќе организации на здружениот труд во рамките на различни облици на здружување на трудот и средствата, со што ќе се овозможат заедничко девизно финансирање на инвестиционите проекти, нивна заедничка отплата и заеднички ризици по користените кредити.

5. Со економската политика ќе се поддржува кредитирањето на извозот во странство, а пред сè на извозот на опрема и изведувањето инвестициони работи во странство.

IX. Демографски развој и вработување

1. Во периодот од 1986 до 1990 година ќе се води активна популациона политика со цел остварување натамошен пораст на населението и обезбедување рационална биолошка репродукција врз основа на померен наталитет и намалување на смртноста на децата и малите деца. При ова, ќе се води единствена популациона политика со диференциран пристап и мерки по одделни подрачја со цел оптимална заштита во користењето на просторот и ресурсите, хуманизацијата на условите на семејниот и општествениот живот на населението, намалување на миграциите, како и создавање услови за порамномерен регионален развој на Републиката. Активната популациона политика во подрачјата со висок наталитет ќе се остварува со позабрзан развој на производните сили, здравствено просветување и социјално активирање на женскиот дел на популацијата и со други мерки, а во подрачјата со изразито низок наталитет и процеси на депопулација со економски и други мерки за пораст на наталитетот и спречување на миграциите на населението.

Врз овие основи и со натамошно подобрување на условите за живот и работа ќе се создаваат услови за намалување на демографските разлики меѓу од делни општини и за отстранување на причините кои влијаат врз поголеми миграциони движења особено од стопански недоволно развиените краишта.

Ќе продолжат процесите на определено демографско стареење на населението, натамошни промени во економската и социјалната структура и смирување на интензитетот на порастот на работноспособното население. И покрај тоа, во периодот од 1986 до 1990 година апсолутниот пораст на работноспособното население ќе изнесува околу 82 илјади лица или просечно годишно околу 16,4 илјади лица.

Активирањето на целиот пораст на работноспособното население, постепено намалување на бројот на лицата кои бараат работа и вработувањето на дел од работниците на привремена работа во странство, претставува една од основните цели и задачи на општествено-економскиот развој на Републиката.

За оваа цел ќе се создаваат услови за активирање на работноспособното население и намалување на бројот на невработените лица преку поцелосно користење на постојните производни и други потенцијали, натамошно проширување на материјалната основа на трудот и со преземање други мерки на развојната и економската политика.

Истовремено, ќе се афирмира одговорноста на вработените во однос на невработените, пред сè, како обврска на вработените со одговорна работа преку подобро стопанисување и воведување повеќе смени да создаваат услови за зголемено вработување, како и со издвојување на средства преку заеми и самопродонеси за отворање на нови работни места, преквалификација и слично, врз претходна стручна подготовка на инвестициони проекти со кои ќе се обезбеди продуктивно вработување.

Проширувањето на работните места во општествениот сектор во најголем дел ќе се обезбеди со вработување во стопанството, а особено во индустријата и терцијарните дејности. Можности за вработување постојат и во проширувањето на стопанската активност во сите гранки и дејности, со поинтензивен развој на земјоделското производство и со формирање на производни и услужни капацитети во малото стопанство, а посебно со личен труд и средства во сопственост на граѓаните. Притоа, од особено значење ќе биде да се обезбедат услови за поединична вработеност на работноспособното население во сите подрачја на Републиката.

X. Социјален развој

Врз очекуваниот развој на материјалното производство, со зголемување на активноста на работноспособното население, пораст на доходот и на продуктивноста на трудот, ќе се создаваат можности за подобрување и унапредување на условите за живот и работа на работните луѓе и граѓаните. При ова основни претпоставки за остварување на политиката на социјалниот развој се и доследното спроведување на политиката на распределба според трудот, одржување на предвидените пропорции во распределбата на националниот доход и посуштественото забавување на инфлацијата.

1. Тежиштето на политиката за развој на животниот стандард ќе биде дадено кон надминување на кумулираните проблеми и негативни тенденции и создавање материјални и други услови за нормализирање на тековите на развојот и за определен реален пораст на животниот стандард.

Средствата за животниот стандард во периодот од 1990 година се очекува да растат со просечна годишна стапка од близу 4%. Ориентацијата за нешто побавен пораст на животниот стандард, особено на општествениот стандард во однос на вкупниот стопански пораст, е условена од побавниот пораст на расположливите средства за домашна потрошувачка во Републиката.

(1) Средствата за лична потрошувачка на населението главно ќе се формираат од домашни извори на стопанисување, при што со побрза динамика ќе растат средствата за лични доходи на вработените во општествениот сектор и примањата по основ на пензиско-инвалидското осигурување. Примањата од активностите во индивидуалниот сектор ќе се движат во рамките на очекуваниот пораст на производството и услугите во овој сектор. Во формирањето на средствата за лична потрошувачка и натаму определена улога ќе имаат средствата на населението по основ на примањата од странство, како и кумулираното штедење на населението.

Просечните лични доходи по вработен ќе остварат реален пораст од 1,7% средно годишно, што е во рамките на очекуваниот пораст на продуктивноста на трудот. Врз овие основи се очекува да запре тенденцијата за низното реално опаѓање.

Вкупните средства по основ на пензиското и инвалидското осигурување ќе растат со просечна годишна стапка од околу 13%, што ќе влијае на порастот на личната потрошувачка и на подобрување на материјалната положба на оваа категорија население.

Врз зголемувањето на реалниот обем на личната потрошувачка, ќе се создаваат услови за постапни позитивни измени во нејзината структура во правец на определено намалување на учеството за исхрана и зголемување на учеството за индустриски непрехранбени производи и за услуги.

(2) Политиката на развој на општествениот стандард ќе биде насочена кон подобрување и унапредување на условите за становање и за задоволување на заедничките потреби во областа на општествените дејности.

Во рамки на средствата за општествен стандард побрз пораст ќе остварат средствата што се издвојуваат и насочуваат за проширување на материјалната основа во општествените дејности, особено во објазованието и здравствената заштита. Во рамките на вложувањата во станбено-комуналната област, позначајно влијание ќе имаат средствата од индивидуалниот сектор, согласно со политиката за поголемо ангажирање на средствата на населението во финансирањето на станбената изградба.

2. Ќе се води политика и ќе се создаваат услови за подобрување на другите компоненти на социјалниот развој.

Со пораст на вработените во општествениот сектор и во дејностите кои остваруваат активност со личен труд и средства во сопственост на граѓаните, ќе се зголеми бројот на корисниците на здравствената заштита и ќе се создаваат услови за остварување на целосна здравствена заштита на населението во Републиката.

Ќе продолжат активностите за забавување на општата стапка на mortalitetot, а особено на смртноста на доенчињата и малите деца.

Смртноста на доенчињата и малите деца се очекува да се намали на околу 36 промили.

Истовремено ќе се создаваат услови и ќе продолжат активностите за подобрување на санитарно-хигиенската и епидемиолошката состојба, со што ќе се оствари натамошно подобрување на хигиенскиот стандард, особено во селските населби, определено решавање на проблемите на водоснабдувањето со изградба на нови водоводи и отстранување на отпадните води и материи што ќе овозможи искоренување или намалување на заболувањата од одредени заразни болести.

Развојот на ученичкиот и студентскиот стандард ќе се остварува преку зголемување на бројот на корисниците на услугите во ученичките и студентските домови и со развивање и унапредување на други облици за заштита. Притоа, ученичкиот и студентскиот стандард ќе биде во функција на остварувањето на системот на насоченото образование, политиката за обезбедување на потребните кадри и социјалната политика, а ќе се врши и сообразување на мрежата на ученичките и студентските домови со мрежата на организациите од насоченото образование.

Подобрувањето на стандардот на корисниците на социјалната заштита ќе се остварува прску зголемување на нивото на паричните и други примања на корисниците и со подобрување на условите за сместување во организациите на здружениот труд кои обезбедуваат институционално згрижување.

Додатокот на деца ќе ја задржи функцијата на заштита на стандардот на децата од семејствата со ниски приходи. Во 1990 година додаток на деца ќе користат до 200 илјади деца и младинци, а ќе се обезбедува и посебен додаток на деца и младинци со потешки психофизички недостатоци, како и опрема за новородени деца. Истовремено, заради создавање услови за изедначување на развојот на оваа дејност, ќе се преиспитува правото на додаток на деца и ќе се насочи во функција на демографските движења и активната популациона политика и негова постапна трансформација во облиците на општествената заштита на децата.

За заштитата на стандардот и подобрување на материјалната положба на корисниците на правата од пензиско и инвалидско осигурување, ќе заврши тековното усогласување на овие примања согласно со важечките прописи. Истовремено, ќе се создаваат услови и остваруваат активности за медицинска и професионална рехабилитација и за продуктивно вработување на инвалидизирани лица, како и за згрижување на старите и изнемоштени лица — корисници на пензија.

Ќе се зголеми бројот на корисниците на правата по основ старосно осигурување на земјоделците и ќе се создаваат услови за постапно подобрување на стандардот на корисниците на овие права.

Ќе се остваруваат активности за натамошно подобрување на материјалната положба и здравствената заштита на учесниците во НОВ и воените инвалиди и членовите на нивните семејства, како и на цивилните инвалиди од војната.

3. Во периодот од 1986 до 1990 година за спроведување на Општествениот договор за утврдување на засадничките елементи на станбената и комуналната политика, ќе се создаваат услови да се проширува станбениот фонд, да се подобруваат условите за становање и да се реализираат другите задачи од станбено-комуналната област.

Врз оценетите можности за обезбедување средства и од потребите за станови на населението, во периодот од 1986 до 1990 година ќе се изградат околу 43 илјади нови станови со вкупна површина од околу 3,1 милиони м².

Станбената изградба ќе се остварува врз основа на програми кои ќе ги донесуваат организациите на здружениот труд и други самоуправни организации и засадници.

Со мерките на економската политика, а пред се со кредитната, даночната и комуналната политика, ќе се поттикнува изградбата на станови за пазар.

Истовремено, со мерки на кредитната и даночната политика и со организирана изградба на станови за пазар ќе се овозможи понагласено ангажирање на средствата на населението во задоволувањето на станбените потреби.

Станарините ќе се зголемат и ќе достигнат ниво на 2% од ревалоризираната градежна вредност на станот во претходната година и ќе се усвојува системот на диференцирано субвенционирање на станарината врз селективна основа.

Ќе се создаваат услови за задоволување на постојните и на нови потреби од комунални услуги преку порационално користење на веќе изградените капацитети во комуналното стопанство и со натамошна изградба на комуналната инфраструктура заради остварување повисок степен на урбанизација и подобрувањето на условите за живот и работа.

Приоритет ќе има и изградбата на капацитети за обезбедување доволни количества здравствено исправна вода за пиење, за снабдување на стопанството и другите дејности; уредување на канализационата мрежа и системите за пречистување на фекални и индустриски отпадни води, контролирање на загаду-

вачите на воздухот и заштита од бучава, како и проширување на другите комунални фондови од значење за животот и работата на населението.

Ќе се создадат услови цената на комуналните услуги да го достигне нивото кое ќе обезбеди средства за одржување, управување и натамошен развој на комуналната инфраструктура.

XI. Проширување на материјалната основа на трудот

1. За остварување подинамичен и поусогласен општествено-економски развој на Републиката и следење на современиот техничко-технолошки напредок во земјата и светот, ќе се создаваат услови за натамошна модернизација, реконструкција и проширување на материјалната основа на трудот врз значајно зголемување на ефикасноста на вложувањата.

За реализација на предвидените интереси, цели и задачи на развојот, а особено за динамизирање на стопанскиот пораст и продолжување на започнатите процеси за квалитативни промени во стопанската структура, зголемување на ефикасноста и на другите квалитативни фактори на развојот, ќе се обезбеди соодветен обем и динамика на инвестициите во основни средства.

За проширување на материјалната основа на трудот во стопанството, расположливите средства за инвестициони вложувања, во основни средства, првенствено ќе се насочуваат за модернизација, реконструкција и технолошка иновација за довршување на инвестициите во тек, како и за изградба на нови капацитети.

Во вложувањата за нови инвестиции, тежиштето ќе биде дадено на програмите за зголемување на производството на енергијата врз домашни извори; производството на храна; производството што ќе придонесува за зголемување на извозот, особено од комплексот на опрема и трајни потрошни добра; производството на одредени основни сировини; за модернизација и отстранување на тесни грла во железничкиот сообраќај; странскиот туризам и во малото стопанство.

Во овие рамки со инвестиционата политика ќе се поддржува реализацијата на засаднички планови и програми за развој на производството и извозот од значење за поусогласен развој на стопанството и непречено одвивање на општествената репродукција.

Ќе се остварува реконструкција и модернизација на графичката дејност, а особено на печатницата на НИП „Нова Македонија“, со цел, подобрување на графичките услови и квалитетот на весниците.

Инвестиционите вложувања во општествените дејности ќе се насочуваат за довршување на инвестициите во тек, модернизацијата и опремување на постојните објекти и за градба на нови објекти, зависно од програмите, утврдените приоритети во одделните дејности и расположливите средства.

Ќе се поттикнува ангажирањето на личните средства на населението за вложување и решавање на станбените потреби на населението и за подигање на општествениот стандард по пат на месни самопридонеси. Покрај изградбата на станови, ќе се проволжи со решавањето на прашањата сврзани со развојот на капацитетите од областа на комуналното стопанство.

2. Во доменот на проширената репродукција и во инвестиционата активност, ќе се прават суштествени промени врз квалитативно нови основи.

Значајно ќе се унапредува системот на одлучување за инвестиционите вложувања, со што организациите на здружениот труд самостојно ќе ги донесуваат инвестиционите одлуки во согласност со договорената и утврдена политика за развој на Републиката. Истовремено, одговорноста за негативните последици на донесената инвестициона одлука ќе ја снесат работниците на организацијата на здружениот труд и сите други учесници во финансирањето на инвестиционата програма, сразмерно вложените средства,

Секоја намеравана инвестиција, пред донесувањето на инвестиционата одлука ќе подлежи на стручна оцена и проверка со прибавување мислење од одредени научни и стручни организации или други самоуправни организации и заедници кои се стручно и кадровски квалификувани. Општествената и економската оправданост на инвестиционата програма ќе се оценува врз основа на утврдените критериуми со овој план и со Општествениот договор за давање на мислење за општествено-економската оправданост на намераваните инвестиции.

Со деловната политика на организациите на здружениот труд и со мерките на економската политика, ќе се создаваат услови за подобрување на техничката структура на инвестициите, со цел, намалување на учеството на градежните работи, а зголемување на учеството на вложувањата кои придонесуваат за подобрување на техничката опременост на трудот.

Банките и другите финансиски организации, врз стручна и научна оцена за економската и општествената оправданост на намераваната инвестиција, ќе ги насочуваат расположливите средства во развојни програми кои обезбедуваат рентабилност на вложувањата и сигурност на пласманите.

Во согласност со ова, ќе се извршат соодветни измени и дополнувања на Законот за изградба на инвестициони објекти, со цел, унапредување на системот на одлучување на инвестициите.

Истовремено, ќе се унапредува системот на информирање за инвестициите на единствени основи за обезбедување на сите релевантни информации на организацијата на здружениот труд која има намера да инвестира, како и на другите заинтересирани самоуправни организации и заедници за да ги согледуваат условите за реализација на предвидените ефекти на намераваната инвестиција, со што значајно ќе се унапреди системот на одлучувањето за инвестиционите вложувања.

ХП.Порамномерен регионален развој и побрз развој на стопански недоволно развиените краишта

1. Општествено-економскиот развој ќе се остварува со натамошен порамномерен регионален развој и со побрз развој на стопански недоволно развиените краишта преку повисока стапка на пораст на општествениот производ за 20% од просекот на Републиката со што ќе се обезбедуваат поединечни материјални услови за живот и работа на работните луѓе и граѓаните во сите краишта на Републиката.

Политиката за порамномерен регионален развој ќе се остварува во рамките на општата концепција на развој на Републиката, при што ќе се имаат предвид и специфичностите и можностите на одделни подрачја. Притоа, порамномерниот регионален развој во основа ќе се заснова врз поцелосно користење на расположливите производни и други капацитети, натамошно проширување на материјалната основа на трудот преку валоризација на природните ресурси со модернизација и реконструкција на средства во функција и со преземање на посебни мерки и активности.

Порамномерниот регионален развој ќе се остварува со поинтензивно самоуправно поврзување и здружување на организациите на здружениот труд во Републиката и на поширокото подрачје на земјата. Со ова треба да се обезбеди поголема специјализација и поделба на трудот во Републиката и земјата и економски рационално вклучување во меѓународната поделба на трудот, со што ќе се придонесе за поцелосно активирање и користење на расположливите ресурси.

Поинтензивното самоуправно поврзување и здружување на организациите на здружениот труд преку дисперзија на производните капацитети и со остварување на заеднички развојни програми, ќе се ос-

тварува со поголемо ангажирање на организациите на здружениот труд од поразвиените општини, а особено од градот Скопје, како значаен фактор на општествено-економскиот развој на Републиката.

2. Со политиката за побрз развој на стопански недоволно развиените краишта, во периодот од 1986 до 1990 година, ќе се создаваат услови за натамошно намалување на релативните разлики на нивото на развистоста на овие краишта, во однос на просекот на Републиката.

Во периодот од 1986 до 1990 година третман на стопански недоволно развиени краишта ќе имаат подрачјата на општините: Македонски Брод, Берово, Винаца, Гостивар, Дебар, Демир Хисар, Кичево, Кратово, Крива Паланка, Крушево, Радовиш, Ресен, Струга и Тетово.

Политиката за побрз развој на стопански недоволно развиените краишта ќе се остварува со натамошен пораст на производните сили, пред сè, со поцелосно и порационално искористување и активирање на природните, материјалните и другите потенцијали на развојот и врз таа основа обезбедување побрз пораст на општествениот производ на вкупното стопанство од просечниот на ниво на Републиката, со ангажирање на работноспособното население и врз таа основа унапредување на условите за живот и работа на работните луѓе, со подобрување на животниот стандард и социјалниот развој во целина.

Побрзот развој на стопански недоволно развиените краишта ќе се остварува во согласност со глобалната производствена ориентација во развојот на Републиката, при што, тежиштето ќе биде дадено, особено на дејностите, гранките и групациите кои обезбедуваат квалитативни промени во стопанската структура во насока на зголемување на производството на храна, производството со повисок степен на доработка, производството наменето за извоз, како и на производството кое обезбедува побрз пораст на доходот и акумулацијата на дејностите од малото стопанство, а особено со личен труд и средства во сопственост на граѓаните.

Истовремено, развојот на овие краишта ќе се остварува и со натамошен развој на капацитетите за пренос и дистрибуција на електрична енергија во населените места кои сè уште не се електрифицирани, капацитетите за снабдување на стопанството и населението со вода, како и со натамошна градба, реконструкција и модернизација на локалната патна мрежа и ПТТ мрежа, со што ќе се овозможи успешно активирање на расположливите потенцијали во овие краишта.

3. За остварување на порамномерен развој во Републиката, за јакнење на одбранбената способност на земјата и за забавување на миграционите движења село-град, ќе се создаваат услови за побрз развој на подрачјата во граничниот појас и определените ридско-планински реони.

Заради ова, ќе се создадат услови за позабрзан развој на одделни стопански дејности, уредување на просторот и градба на соодветна стопанска и комунална инфраструктура и други објекти од општествените дејности.

За потпомагање во создавањето на инфраструктурни услови во пограничните и во поизразено заостанатите ридско-планински населби во поразвиените општини ќе се обезбедуваат неповратни средства. Износите на средствата ќе се утврдуваат со годишните буџети на Републиката.

Овие средства како учество ќе се користат според програмите на Координациониот одбор за остварување на Општествениот договор за развој на подрачјата во граничниот појас и определените ридско-планински реони.

Истовремено, ќе се создаваат услови и ќе се обезбедува побрз развој на подрачјата надвор од центрите на општините.

III. Политика на просторен развој, заштита и унапредување на животната и работната средина

Општествено-економскиот развој ќе се остварува со организирано и рационално користење на просторот и природните ресурси, храната, секундарните сировини, намалување на загаденоста на водите, земјиштето и воздухот, штетната бучава и нивно сведување во општествено-економски прифатливи рамки, со што ќе се создаваат услови за елиминирање, ограничување и контролирање на сите акутни фактори на деградацијата на човечката околина.

1. Тежиштето во просторниот развој ќе биде насочено кон создавање услови за подобро користење, организација и уредување на просторот во Републиката.

Со користењето на просторот ќе се обезбедат потребите за остварување порамномерна просторна разместеност на населението и стопанството при што продуктивното земјиште треба да биде рационално користено за активностите на примарниот сектор, а непродуктивното земјиште да ги задоволи потребите на инфраструктурните системи, мрежата на населбите и другите производни комплекси.

Од посебно значење ќе биде да се сопре процесот на намалување на продуктивното земјиште и негово повторно претворање во продуктивно. Притоа, во рамки на продуктивното земјиште ќе се создаваат услови и можности за интензивен развој на земјоделството и за активирање на необработените површини и нивно привлекување во култури. Ваквата ориентација ќе бара преку развојот на материјалните фондови на стопанството и општествените дејности да се обезбеди повисок степен на уреденост и користење на просторот во Републиката.

Истовремено, во функција на соодветното уредување на просторот ќе се остварува градбата на електроизвори и поголемо покривање на просторот со преносна мрежа, модернизација и изградба на сообраќајници, поголемо покривање на територијата со телефонско-телеграфска мрежа и со изградба на капацитети за водоснабдување на стопанството и населението. Исто така, ќе се обезбеди и уредување на земјоделските површини, пред сè, преку нивно мелорирање, со изградба на природни патишта и други придружни објекти, со создавање на вештачки ливади, како и со проширување на површините под наводнување особено со мали акумулации.

Ќе се создаваат услови за смирување на процесот на досегашната интензивна урбанизација, со цел воспоставување рамнотежа во урбаниот систем и мрежата на населените места. Со активна развојна политика ќе се врши натамошната урбанизација со сведување на просторното поместување на населението на најмала мерка, а социјално-економската трансформација ќе добие соодветна просторна рамка во рационална мрежа на функционално поврзани населени места. Врз овие основи ќе се обезбеди тековите на урбанизацијата да добијат обележја на квалитетен процес и да придонесат за забавување на деаграризацијата во Републиката.

За обезбедување на просторно-плански услови за рационално користење и заштита на земјиштето и просторот, рационална просторна разместеност на стопанските капацитети, рационален систем на населбите и инфраструктурните системи, заштита на човечката околина, културното и природното богатство, ќе се пристапи кон изработка на просторни и урбанистички планови за простори и населени места во Републиката за кои сè уште не се донесени планови и по потреба ќе се врши усогласување и новелирање на постојните планови.

Врз основа на засничките основи на просторното планирање и уредување на земјата, ќе се утврдат методолошки основи, критериуми, норми и стандарди за планирање и уредување на просторот на регионите, општините и населените места во Републиката.

2. Ќе се создаваат услови за заштита и унапредување на животната и работната средина, како значајна компонента на вкупниот развој.

Тежиштето на заштитата и унапредувањето на животната и работната средина, ќе биде дадено на регистрирање и отстранување на постојните извори на загадување и деградација, како и сопирање на појавата на нови извори на загадување. Во овие рамки, ќе се создаваат услови за намалување на загадувачите на еколошките фактори (водите, воздухот и земјиштето), за заштита од преголема употреба на хемикалии и од бучавата и за собирање секундарни сировини.

Ќе се врши користење и заштита од загадување на површинските и подземните води и ќе се уредуваат водотоците, со што ќе се подобруваат условите за снабдување на стопанството и населението со квалитетна вода. Во рамките на материјалните можности, ќе се врши заштита на Охридското, Преспанското и Дојранското Езеро и на позагадените реки, а ќе се преземаат и активности за зголемување на ефектот од пречистување на отпадните води на постојните објекти, за изградба на станици за пречистување на отпадните води од поголемите градови во Републиката и за осовременување на методите за следење на квалитетот на водите.

Истовремено, ќе се продолжи со уредување на ерозивните површини и пороите, како и на речните корита за заштита од поплави на најкритичните места.

Заради заштита на воздухот и намалување на влијанието од загадениот воздух, ќе се врши постојано контролирање на емисијата на загадувачите, определено санирање на индустриските, комуналните и другите извори на загадување, и при изградбата на нови објекти, треба да се врши избор на технологија која ќе го оневозможи и намалува загадувањето на воздухот.

За заштита и унапредување на земјиштето ќе се преземаат мерки за негово соодветно користење, за неутрализирање и собирање на отпадните материи, натамошно затревување, пошумување и друго.

За заштита и унапредување на животната и работната средина ќе се преземаат и соодветни мерки за организационо, кадровско и материјално зајакнување на носителите на оваа активност.

XIV. Општовародна одбрана и општествена самозаштита

Ќе се обезбедува натамошен развој и јакнење на општовародната одбрана и општествената самозаштита. Заради тоа, при планирањето и остварувањето на општествено-економскиот развој, покрај другите ќе се применуваат и одбранбено заштитни критериуми во развојот на стопанството и општествените дејности.

1. Тежиштето во развојот на одделните компоненти на општовародната одбрана ќе биде дадено кон материјално-техничко опремување, модернизација и кадровско екипирање, со цел успешно сочувување и одбрана на слободата, независноста, интегритетот и суверенитетот на земјата и стабилноста на нашето социјалистичко самоуправно општество.

Развојот на територијалната одбрана ќе се остварува и со јакнење на нејзината вкупна борбена готовност, организационо јакнење и зацврстување на командите, штабовите и единиците, нивна модернизација и доопремување со ново современо вооружување и опрема, зголемување на ефикасноста во раководењето и командувањето, стручно оспособување на штабовите, командите и единиците, подобрување на мобилизацијата и заднинско обезбедување и згрижување на единиците и штабовите.

Тежиштето на цивилната заштита ќе биде дадено на натамошно организационо и материјално-техничко оспособување и опремување, обучување и укрепување на единиците и штабовите на цивилната заштита, помасовно вклучување на населението во организираните сили на цивилната заштита, оспособување

и опремување на населението за лична и заемна заштита и спроведување на мерките за заштита и спасување. Во овие рамки ќе се остварува развојот на Службата за заштита од пожари и други непогоди, прва медицинска помош, радио-биолошко-хемиска заштита, спасување од урнатини и друго.

Натамошниот развој на Службата за набљудување и известување и врските за раководсње, ќе се остварува преку опремување со технички средства, поврзување на центрите за известување и спроведување обука на кадрите.

Ќе се продолжи со натамошно унапредување на одбранбените подготовки на органите и организациите на општествено-политичките заедници.

Ќе се создаваат материјални и други услови за подготвување на стопанството и општествените дејности за работа во услови на војна и забрзано ќе се остварува формирање и пополнување на стоконите резерви со основните прехранбени и индустриски производи за потребите во војна.

Ќе се продолжи со натамошно оспособување на Службата за безбедност со нејзино материјално-техничко опремување, кадровско и организационо оспособување.

2. Ќе се продолжи со натамошен развој на системот, организацијата и функционирањето на општествената самозаштита, со цел зголемување на непосредното учество на работните луѓе и граѓаните во организациите на здружениот труд, во месните заедници и во сите други самоуправни организации и заедници во спроведувањето и остварувањето на одбранбено-заштитниот механизам, заради заштита на поредокот утврден со Уставот, безбедноста на земјата, општествената сопственост, самоуправните и други права на работните луѓе, личната сигурност на луѓето и имотот, како и заради зацврстување на општествената одговорност и дисциплина во заштитата на овие вредности и добра.

Втор дел

НАСОКИ И РАМКИ ЗА ДОНЕСУВАЊЕ МЕРКИ НА ЕКОНОМСКАТА ПОЛИТИКА И ДРУГИ МЕРКИ

Заради обезбедување услови за реализација на утврдените заеднички интереси и цели на производната ориентација и основните пропорции на развојот, неопходно квалитативно свртување кон интензивен развој и остварување динамички и структурни промени во периодот од 1986 до 1990 година, се утврдуваат насоки и рамки за донесување мерки на економската политика и други мерки што во рамките на своите права и должности ќе ги преземаат одделните субјекти на планирањето.

I. Финансиска консолидација на корисниците на општествените средства

1. За реализација на заедничките интереси и цели на општествено-економскиот развој, основна задача е остварувањето на финансиската консолидација на организациите на здружениот труд, банките и другите корисници на општествените средства.

Заради ова, ќе се создаваат услови за постапно санирање и нормализирање на финансиската состојба на корисниците на општествените средства.

За оваа цел, ќе се обезбедат економски поудначени и стопанско-системски стабилни услови за стопанисување на единствениот југословенски пазар, како суштествен фактор за полна афирмација на трудот и творештвото, ефикасно пазарно стопанисување и натамошен развој на материјалната основа на самоуправувањето.

Во овие рамки ќе се зголемува ефикасноста и ќе се унапредува финансискиот систем во целина, особено со негово антиинфлационо функционирање, со измени и доградување на пресметковниот систем, јакне-

ње на финансиската дисциплина, разрешување на курсните разлики на трајна основа, со промени во банкарскиот и кредитниот систем, отстранување на присутните диспаритети во цените на одделни производи и услуги, намалување на обемот на резервите и обезбедување на стопанството со трајни извори на обртни средства, отстранување на жариштата на загубите и со доследно спроведување на прописите за санација и престанок на организациите на здружениот труд.

Со реализација на финансиската консолидација ќе се обезбедува елиминирање на антиципираната и без реално покритие со остварен доход финална потрошувачка, ќе се санираат финансиските дефицити, дебаланси и фиктивни вредности во билансите на корисниците на општествените средства.

Врз доследно спроведување на економските законитости и пазарните критериуми, ќе се афирмира работната организација како самостоен деловен субјект, со цел јакнење на материјалната основа на здружениот труд, поуспешно и поефикасно работење и премин кон интензивно стопанисување, остварување квалитативни структурни промени во стопанството и за јакнење на процесите на интеграција и здружување на доходовни основи.

2. Спроведувањето на задачите во финансиската консолидација на корисниците на општествените средства во основа тежишно ќе биде насочено кон:

(1) Доградба на стопанско-системските решенија, отстранување на основните причини на инфлацијата и на присутните диспаритети на цените преку целосна афирмација на пазарните критериуми.

Во овие рамки од посебно значење ќе биде навремено да се донесат системските решенија и инструментите за целосно спроведување на стопанскиот систем, а пред сè, од доменот на економските односи со странство, цените, проширената репродукција, стекнувањето и распоредувањето на доходот, банкарскиот и кредитниот систем и друго. Истовремено, ќе се преземат мерки и активности во насока на средување на паричните и финансиските текови, обезбедување целосна финансиска дисциплина и зголемување на економичноста во стопанисувањето; промени во односите на пазарот и воспоставување функционирање на единствениот југословенски пазар; поттикнување на извозната ориентација, преку водење реален курс на динарот и реални камати на квалитативно нови основи; водење соодветна заштитна царинска политика и спроведување на царинскиот режим, зголемување на активноста и иницијативата и позначајно поттикнување на заедничките вложувања со странски партнери, како и со реално вреднување на производните фактори и постапно отстранување на диспаритетите на цените кај одделни производи и гранки.

(2) Разрешување на курсните разлики на трајна основа.

Со оглед на тежината и сложеноста на овој проблем е неопходно на ниво на земјата да се утврдат соодветни решенија за целосно, дефинитивно и на трајна основа разрешување на курсните разлики. Во овие рамки е неопходно да се разрешат курсните разлики во целина, при што, поповолен третман да имаат организациите на здружениот труд од земјоделството, водостопанството, железничкиот сообраќај и самоуправната интересна заедница за патишта.

(3) Постапно репрограмирање на динарските долгови, дефицити и други побарувања, со цел подобрување на внатрешната (динарска) ликвидност на корисниците на општествените средства.

При ова, организациите на здружениот труд и другите корисници на општествените средства, заедно со банките и деловните доверители ќе подготват и донесат програми за намалување на задолженоста со домашни кредити, меѓусебно (договорно) разрешување на должничко-доверителските односи и постапно елиминирање на присутните дефицити. Во овие рамки ќе се врши репрограмирање, трансформација од краткорочни во долгорочни кредити, мену-

вање на условите во роковите за отплата на кредитите вклучувајќи го и грејс периодот, одлагање или отпишување на одделни побарувања во зависност од економските можности и друго.

3. За успешно спроведување на финансиската консолидација ќе се преземаат и мерки и активности за зголемување на производството и динамизирање на стопанската активност во целина, подобрување на продуктивноста, економичноста и рентабилноста и за остварување на повисок доход и подобрување на односите во распределбата. При ова, ќе се поттикнува реализацијата на рентабилно производство и услуги, ќе се намалува општествената режија, почнувајќи од организациите на здружениот труд и самоуправните интересни заедници до општествено-политичките заедници ќе се изврши постапна санација на загубите (особено во електро стопанството, железничкиот сообраќај, земјоделството и водостопанството) и на другите дефицити и ќе се изврши доградба на даночниот систем и даночната политика во насока на пониско зафаќање од субјектите со поголема економска моќ и слично.

Ќе се овозможува користењето нерегуларни инструменти во стоковниот промет, посебно на инструментите за плаќање при формирањето на вкупниот приход и стекнување на доход надвор од процесот на трудот и друго.

Истовремено, при донесувањето на конкретните решенија на ниво на земјата ќе се настојува да се зградат елементи на диференциран и селективен пристап во зависност од специфичноста на дејностите и одделни републики и автономни покраини за ефикасно разрешување на проблемите во спроведувањето на финансиската консолидација.

Во овие рамки ќе се настојува при донесувањето на соодветни решенија на ниво на земјата да се преземат посебни мерки за совладување на специфичните проблеми на СР Македонија, особено во поглед на разрешување на обврските по проектот „ФЕНИ“ и „Стрежево“, за намените, обемот и условите на селективните кредити од примарната емисија, одлагање на отплатите по кредитите од фондот на федерацијата и за намирување на дел од девизните обврски за одделни дејности.

II. Политика на стекнување и распоредување на доходот

1. Со активна развојна политика, со мерките на економската политика и со инструментите на стопанскиот систем, ќе се обезбедуваат поединечни општи услови за стекнување на доходот на единствениот југословенски пазар врз економски критериуми.

Стекнувањето и распоредувањето на доходот ќе се заснова врз начелото на распределба спрема трудот и резултатите од трудот и ќе биде во функција на јакнење на мотивациските фактори на трудот и творештвото во сите организации на здружениот труд, со цел, остварување на постабилни и поусогласени текови на општествената репродукција.

(1) Остварувањето на поголем реален доход во стопанството, ќе се заснова, пред сè, врз порастот на производството и услугите во сите дејности, зголемување на продуктивноста на трудот, економичноста и рационалноста во стопанисувањето и намалувањето на трошоците на работењето, а по единица производ и нивното учество во вредноста на општествениот бруто производ и во вкупниот приход.

Намалувањето на материјалните трошоци по единица производ и нивното учество во вредносната структура на општествениот бруто производ и вкупниот приход, ќе се постигне со максимално можно користење на капацитетите, зголемување на погонското работно време, пошироко репродуктивно поврзување со заедничко остварување на доходот, квалитетни промени во структурата на производството преку воведување нови подоходовни производи и

со повисок степен на доработка и постабилно снабдување и рационално трошење на енергијата, сировините и транспортните трошоци по единица производ.

(2) Ќе се води политика на реални и урамнотечени односи на вреднување на сите производни фактори и ќе се воведат систем на постојана ревалоризација на основните и другите средства. Ќе се зголемуваат стапките на амортизација до нивото кое овозможува функционална амортизација на пазарната вредност на основните средства. Ревалоризацијата и зголемената вредност на обртните средства, поради растот на цените нема да биде основ за распределба во финалната потрошувачка.

Врз оваа основа, средствата за амортизација ќе имаат побрз пораст од порастот на општествениот производ и доходот и ќе се зголеми нивното учество во општествениот производ, доходот и во средствата за репродукција.

2. Со вкупната развојна и економска политика и со системските решенија ќе се создадат услови за јакнење на мотивираноста на работниците во распределбата на доходот и за стимулирање на ефектите од поединечниот и колективниот труд во работењето и творештвото.

Во распологањето со доходот ќе се почитуваат објективните економски законитости кои произлегуваат од карактерот на општествената сопственост и стоковното производство, а кои се изразуваат во несопходноста за воспоставување соодноси меѓу потрошувачката и акумулацијата, кои обезбедуваат нормално обновување на општествената сопственост и постојано проширување на материјалната основа на здружениот труд. Заради ова, ќе се создаваат услови за реално пресметување, искажување и планирање на доходот, како и за економски рационално распоредување на доходот на потрошувачка и акумулација. Притоа, доследно ќе се применуваат самоуправно и општествено договорените мерила, тргнувајќи од показателите доход по работник, доход спрема просечно користени средства, бруто личен доход по работник и акумулација во однос на просечно користени деловни средства.

За воспоставување постабилни и поусогласени односи во распределбата на општествениот производ и доход, ќе се преземаат мерки и активности со кои ќе се обезбеди:

— зголемување на учеството на средствата на организациите на здружениот труд во општествениот производ и доходот, а во тие рамки и поголемо издвојување на средствата за проширување на материјалната основа на трудот и на средствата за резерви;

— издвојувањата од општествениот производ и од доходот на организациите на здружениот труд за намирување на општите општествени и заеднички потреби (без придонесите за пензиско и инвалидско осигурување) да растат со побавна динамика од порастот на општествениот производ. Заради ова ќе се усогласуваат стапките на зафаќање за сите видови издвојувања од доходот, согласно со утврдената политика со овој план;

— ќе се намалат средствата што се издвојуваат од доходот за солидарна станбена изградба во висина на делот што досега се издвојуваше за решавање на станбените прашања на учесниците во НОВ;

— ќе се намали постојаната стапка на издвојување на средства за станбена изградба од чистиот доход за 25% и

— намалување на сите видови договорни обврски, пред сè, на каматите по користените кредити и придонесите на самоуправните интересни заедници од материјалното производство.

За подобрување на односите во распределбата на општествениот производ и доходот и јакнење на репродуктивната способност на стопанството ќе се преземат мерки и активности за намалување на зависноста на организациите на здружениот труд од користење кредити од домашни и странски извори, за битно забавување на порастот на инфлацијата и

за отстранување на постојните диспаритети на цените на одделни производи, гранки и групации. Врз овие основи ќе се создаваат услови за намалување на кредитни средства во финансирањето на развојот, намалување на каматните стапки на користените кредити и намалување и престанок на издвојувањето на придонеси за самоуправните интересни заедници од материјалното производство.

3. Согласно со одредбите на Општествениот договор за заеднички основи и мерила за самоуправно уредување на односите во стекнувањето и распоредувањето на доходот и чистиот доход и распределбата на средствата за лични доходи во СР Македонија, ќе се обезбеди остварување на меѓузависност во движењето на бруто личните доходи по работник и акумулацијата спрема ангажираните средства и ќе се испречи групно-сопственичкиот однос кој средствата за акумулација. Тоа ќе се постигне со примена на начелото при остварување поголем доход по работник и по ангажирани средства да се остварува и поголем бруто личен доход по работник, под услов истовремено да се остварува и поголема акумулација по ангажирани средства.

Со Општествениот договор, самоуправните спогодби во гранките и групациите, самоуправните акти на организациите на здружениот труд, како и со мерки на економската политика, ќе се создадат услови за доследно применување на системот на распределба на личните доходи спрема трудот и резултатите на трудот и успехот од работењето на организацијата на здружениот труд. Притоа, покрај загарантиран личен доход, ќе се утврди категорија на најнизок личен доход, со кој се обезбедува реално економско вреднување на трудот со најнизок степен на сложеност за полно работно време и нормални резултати од работата.

Врз основа на доследната примена на Општествениот договор ќе се врши усогласување на личните доходи на вработените во општествените дејности, со цел да се доведуваат во рамноправна положба при стекнувањето на доходот со организациите на здружениот труд од стопанството.

Повисоко ќе се вреднува производниот, креативниот и продуктивниот труд кој се остварува во тешки услови, со што ќе се елиминира појавата на уравниловка и социјализација на негативните резултати на трудот.

Согласно со Законот за здружениот труд, ќе се воведат годишна пресметка на личниот доход на работникот по сите основи и намени и ќе се поттикнуваат стимулативните методи и системи на распределба на личните доходи.

4. Со мерките на даночната политика, со насочување на делот од доходот по исклучителни погодности за проширување на материјалната основа на трудот, со политиката на лични доходи и политиката на цени, ќе се намалуваат меѓугранските разлики кои произлегуваат од условите на трудот, а ќе се зголемуваат разликите во рамките на гранките и групациите, како и во организациите на здружениот труд кои произлегуваат од резултатите од трудот.

5. На организациите на здружениот труд кои работат со загуби и за кои е предложена санациона програма, за соодветен износ ќе им се намалуваат обврските по основ на даноци и придонеси од доходот.

III. Политика и рамки за насочување на инвестициите

За усогласување и насочување на тековите на општествената репродукција и за подобрување на условите за општествен живот и работа, ќе се остварува натамошно проширување на материјалната основа на трудот, при што тежиштето ќе биде дадено на вложувањата во стопански инвестиции. Тоа ќе се остварува со поголемо учество на сопствени сред-

ства од Републиката и со обезбедување значително повисоки ефекти на инвестициите отколку во претходниот период.

1. Обезбедувањето на предвидениот обем на инвестициони вложувања од сопствени извори во Републиката ќе се остварува во услови на истовремено ангажирање значајни средства за отплата на обврските по веќе користените кредити од порано. За ради ова, ќе се создаваат услови за поголемо здружување на трудот и средствата во рамки на Републиката и земјата во целина, што ќе придонесе за усогласување на одделните и заедничките интереси во развојот, за посфиконо решавање и обезбедување на средствата за проширена репродукција, за рационална употреба на сопствената акумулација и за заедничко финансирање на инвестициони зафати.

Ќе се создаваат услови за слободно движење на општествените средства и акумулацијата на единствениот југословенски пазар, за нивна ефикасна самоуправна концентрација, зголемена мобилност и за порационално користење на средствата за заедничко финансирање на инвестиционите зафати.

За натамошно проширување на материјалната основа на трудот ќе се води политика на поголемо ангажирање на слободните средства од населението за производни намени во општествениот и индивидуалниот сектор на стопанството и за изградба на станови во лична сопственост.

Обезбедувањето на средства за инвестициони вложувања, ќе се остварува и со ангажирање на средства од самоуправните интересни заедници, општествено-политичките заедници и од другите извори на средства во Републиката.

Проширувањето на материјалната основа на трудот за одделни програми во општествените дејности, комуналното стопанство и локалната патна мрежа, ќе се остварува и со ангажирање на средства на населението преку самопридонеси.

За изградба на електроенергетски објекти ќе се врши задолжително здружување на средствата на организациите на здружениот труд од Републиката.

Со оглед на ограничените сопствени можности за финансирање на инвестициите, проширувањето на материјалната основа на трудот и натаму ќе се остварува и врз користење дополнителни средства од земјата и странство. Притоа, ќе се користат средства од фондот на федерацијата, кредити за набавка на опрема од земјата и странство, финансиски кредити од странство и заеднички вложувања со странски партнери.

2. Организациите на здружениот труд со свои одлуки и решенија ќе го зголемуваат учеството на издвоените средства од чистиот доход со намена за инвестициони вложувања, при што учеството на сопствените средства на организациите на здружениот труд (вклучувајќи ги амортизацијата и средствата по други основи) во инвестиционите вложувања во основни средства во просек на Републиката ќе изнесува околу една четвртина.

Врз сопствените средства издвоени за инвестициите на организациите на здружениот труд, здружените средства и другите извори на средства од Републиката, се цени дека ќе можат да обезбедат околу три пети од вкупните средства за инвестициони вложувања во стопанството.

3. За долгорочни вложувања во основни средства, банките во Републиката ќе насочат околу две третини од прирастот на орочените депозити и другите штедни влогови, кои според позитивните прописи се третираат како долгорочни (без непокриените девизни депозити со бескаматни кредити), наплатата на отплатите од порано пласираните средства и средствата добиени од други банкарски и институции во земјата.

(1) Издвоените средства за долгорочни намени со кредитните биланси на банките, пред сè, ќе се насочат за кредитирање на инвестиционите вложувања во стопанството и за кредитирање на станбената изградба. Притоа, тежиштето на вложувањата во стопанството ќе се даде на инвестициите со кои

се обезбедува економски рационално производство и услуги, побрзо ефектуирање на средствата и уредно враќање на анuitетите.

(2) Од прирастот на орочените депозити наменети за вложување во основни средства на стопанството 5% ќе се насочат за кредитирање на индивидуалните земјоделци, 5% за развој на малото стопанство, 10% за кредитирање на продажбата на опрема на домашниот пазар и странство и вграден материјал при изведување на инвестициони работи во странство и 5% за набавка на шински возила.

(3) Банките, со свои одлуки, поблиску ќе ги утврдат условите и намените за кредитирање од средствата за долгорочни вложувања, при што ќе обезбедат погодности во роковите за отплата и каматите за инвестиционото вложување во енергетиката, полјоделството, сточарството, малите хидромелиоративни системи, водоснабдувањето, железничкиот сообраќај и малото стопанство.

4. За усогласување на тековите на општествена репродукција, средствата на фондот на федерацијата за кредитирање на побрзот развој на стопански недоволно развиените републики и автономни покраини, ќе се користат за инвестициони вложувања во основни средства и за обезбедување трајни извори на обртни средства.

Средствата на фондот на федерацијата наменети за инвестициони вложувања во основни средства, ќе се насочат за довршување на инвестициите во тек на градба по веќе одобрени одлуки и за остварување нови инвестициони програми во енергетиката; комплексот на опрема и трајни потрошни добра; црната металургија и хемиската индустрија, во делот за заеднички програми; производството и преработката на неметални минерали; производството на сточна храна, наменското производство, полјоделството, сточарството (овчарството и говедарството); изградба на мелиоративни системи; железничкиот и воздушниот сообраќај; ПИТ сообраќај во подрачјето на пограничниот појас и определени ридско-планински реони; странскиот туризам; малото стопанство; изградбата на сместувачки капацитети за републички стоковни резерви; програми за супституција и заштеда на енергија, како и за остварување на други заеднички програми за развој на производството и извозот од значење за усогласување на тековите на репродукцијата.

4.1. Ќе се преземаат мерки и активности за забрзување на процесот за здружување на трудот и средствата по основ на фондот на федерацијата. Врз таа основа, треба да се обезбеди најмалку договорениот износ од постојаните средства на фондот на федерацијата.

Средствата од фондот на федерацијата што се остваруваат врз здружување на трудот и средствата за реализација на развојните програми во Републиката ќе се ангажираат согласно со определбите утврдени со овој план.

Поблиските намени, начинот и условите за здружување на овие средства, ќе се утврдат со посебен закон.

Ќе се разработат конкретни програми за здружување на трудот и средствата што ќе се остваруваат со средствата на фондот на федерацијата.

Средствата на фондот на федерацијата што ќе се формираат со здружување на трудот и средствата, ќе се остваруваат според условите кои ќе ги утврдат организациите на здружениот труд што ги здружуваат трудот и средствата на доходовни односи и врз основа на непосреден договор.

4.2. Средствата од фондот на федерацијата што ќе се обезбедуваат по основ на задолжителен заем ќе се користат преку овластена банка што ќе ја определи Извршниот совет на Собранието на СР Македонија.

Средствата на фондот на федерацијата по основ на задолжителен заем ќе се користат во висина од

80% за инвестициони вложувања во основни средства и 20% за обезбедување трајни извори на обртни средства.

(1) Од вкупниот прилив на средствата на фондот на федерацијата по основ на задолжителен заем, наменети за инвестициони вложувања во основни средства ќе се насочат:

— најмногу 35% за развој на енергетиката, изградба на мелиоративни системи, развој на железничкиот и воздушниот сообраќај;

— 20% за обезбедување на постојани средства на Републичкиот фонд за кредитирање на побрзот развој на стопански недоволно развиените краишта и

— 4% за развој на подрачјето во граничниот појас и определените ридско-планински реони.

(2) Овластената банка од средствата на Фондот на Федерацијата ќе ги кредитира инвестиционите програми на организацијата на здружениот труд, а пред сè, оние за кои инвеститорот претходно обезбедил финансиска конструкција и развојни програми кои се остваруваат со здружување на трудот и средствата врз доходовни односи и други пошироки облици на здружување на организациите на здружениот труд во репродуктивно и доходовно поразвиени форми.

Износот на кредитот од средствата на фондот на Федерацијата ќе изнесува до 15% од пресметковната вредност на инвестицијата, а за инвестициите во градба, според условите утврдени со договорите за кредитирање.

Износот на кредитот од средствата на фондот на Федерацијата ќе изнесува до 20% од пресметковната вредност кога инвестицијата се однесува за изградба на електроенергетски објекти, за развој на говедарството и овчарството, набавка на механизација во полјоделството, активирање на необработени полјоделски површини и нивно приведување во култура, железничкиот сообраќај, наменското производство и во случаите кога инвестицијата се остварува со здружување на трудот и средствата надвор од фондот на Федерацијата и во подрачјето на пограничниот појас и определените ридско-планински реони.

Износот на кредитот од средствата на фондот на Федерацијата ќе изнесува до 25% од пресметковната вредност, кога инвестицијата се остварува во стопански недоволно развиените краишта.

(3) Право на користење средства од фондот на Федерацијата преку овластената банка имаат и организациите на здружениот труд од другите републики и автономни покраини кога остваруваат инвестициони програми во Републиката, согласно со начинот и насоките утврдени со овој план.

(4) Деловната банка преку која ќе се реализираат средствата од фондот на Федерацијата со одлука поблиску ќе ги утврди условите и начинот на користење на овие средства, при што ќе обезбеди погодности во роковите на отплата и во висината на каматите за инвестиционите вложувања што се однесуваат за изградба на електроенергетски извори, за развој на говедарството и овчарството, за набавка на механизација во полјоделството, активирање на необработените полјоделски површини и нивно приведување во култура, изградба на мелиоративни системи и железничкиот сообраќај.

4.3. Средствата од фондот на Федерацијата по основ на задолжителен заем наменети за обезбедување трајни извори на обртни средства ќе се користат, врз селективна основа од организациите на здружениот труд, пред сè, од индустријата и земјоделството.

Средствата за оваа намена поблиску ќе се утврдат со посебна одлука на Извршниот совет на Собранието на СР Македонија.

5. За проширување на материјалната основа на трудот ќе се ангажираат и дополнителни средства од странство преку користење на комерцијални и финансиски кредити и по пат на заеднички вложувања со странски партнери.

Средствата по основ на кредити од странство ќе се користат за изградба на енергетски капацитети и основни сировини, проширување, модернизација и отстранување на тесни грла, пред сè, во извозно-ориентираните капацитети и тие што придонесуваат за економски рационална супституција на увозот, во објектите од инфраструктурата, во други стопански дејности кои придонесуваат за зголемена вработеност и доход и за остварување на политиката на побрз развој на стопански недоволно развиените краишта.

Средствата што ќе се обезбедат од Меѓународната банка за обнова и развој ќе се насочуваат за мали индустриски линии, развој на агроиндустрискиот комплекс, програми за супституција на енергија и за објекти од инфраструктура. Приоритет при користењето на кредитите по овој основ ќе имаат стопански недоволно развиените краишта во Републиката.

Ќе се создаваат услови за користење на странски кредити од страна на повеќе организации на здружениот труд во рамките на различни облици на здружувања на трудот и средствата врз заеднички ризик, доход и отплата на обврските.

Ќе се поттикнува процесот на заеднички вложувања со странски партнери, а пред сè, за проекти и програми кои се извозно ориентирани и девизно активни, за реализација на програми кои придонесуваат за зголемување на вработеноста и доходот, економски рационална супституција на увозот и за објекти од инфраструктурата чиј развој има пошироко меѓународно значење.

IV. Политика на економските односи со странство

За остварување на задачите во развојот на економските односи со странство ќе се преземаат мерки и активности за зголемување на извозната способност и мотивираност на организациите на здружениот труд и ќе се поддржува врз трајна основа ориентацијата за стабилизација и пораст на извозните и увозните текови вкупно и по одделни валутни подрачја, региони и земји во светот.

1. Со заедничката политика на ниво на земјата ќе се продолжи со спроведување на политиката на реален курс на динарот како еден од основните инструменти за поттикнување на извозот на стоки и услуги, што заедно со другите мерки на економската политика и поттикнувања, ќе обезбедува доходна мотивираност на извозот на најголем број производи и услуги која ќе биде иста или повисока отколку на домашниот пазар.

Со инструментите на стопанскиот систем и мерките на економската политика ќе се создаваат услови за постепено воспоставување непречена циркулација на девизите на единствениот организиран девизен пазар во земјата. Врз овие основи и со остварување на другите услови на стопанисување ќе се обезбеди динарот да стане единствено законско средство за плаќање во земјата и мерило на вредностите во земјата и во односите со странство и негово постапно јакнење до воведување конвертибилност. Остварувањето на овие задачи ќе се темели врз доследно спроведување на определбите од долгорочната програма за економска стабилизација операционализирана во системските закони од доменот на економските односи со странство и другите системски решенија.

Побрзото и поцелосно развивање на економските односи со странство, во рамките на заедничката политика на ниво на земјата, ќе се остварува и низ отворање на стопанството спрема странските влијанија преку политиката на постепена либерализација на увозот и извозот на сите видови стока. Ваквата политика ќе се остварува преку намалување на улогата на стоковниот режим како инструмент на платно-билансно ограничување и негово прераснување во индустриско на рационална заштита на домашното производство, водејќи сметка и за снабденоста на домашниот пазар.

2. Заради зголемување на извозот со кој се остварува поголем девизен ефект, ќе се води политика на заштита на производството и ќе се доградуваат механизмите за поуспешно соочување со појавите на протекционизам и со другите бариери на надворешниот пазар.

3. На ниво на земјата ќе се разработи целосен систем на царинска политика со кој врз селективна основа ќе се обезбеди соодветна заштита на домашното производство и технологија, согласно со основните насоки на развојната политика и нивото на техничко-технолошкиот развој, притоа ќе се настојува да се намали разликата во висината на царинската заштита меѓу производите од финалното и примарното производство. Истовремено, ќе се настојува да се разработи посебен систем на заштита на земјоделските производи.

Во рамки на царинската политика ќе се настојува да не се плаќаат царини при увоз на сировини и репроматеријали кои не се произведуваат во земјата, а се користат за производство на стока наменета за извоз, пред сè на конвертибилното подрачје.

4. Ќе се преземаат мерки и активности за трансформација и доградба на надворешно трговската мрежа, за нејзино оспособување како значаен фактор за унапредување на економските односи со странство, за рационализација на надворешно-трговската мрежа во странство и за постојано подобрување на квалитетот на кадрите кои вршат работа и работни задачи во надворешно-трговски организации.

5. Со соодветни активности и со мерките на економската и развојната политика ќе се поттикнува организираното настапување на трети пазари, особено во реализација на комплетни проекти, на рамноправни основи и со искористување на компаративните предности.

6. Ќе се создаваат услови за воспоставување и унапредување на системот за информирање, со кој на организациите на здружениот труд и на другите носители на економската соработка со странство ќе им се дадат проверени и навремени деловни информации за успешно работење и за соодветно приспособување спрема барањата и движењата на странскиот пазар.

V. Политика на цени и резерви

Со мерките на економската политика и со другите мерки и активности ќе се создаваат услови да се обезбеди забавување на порастот на цените и обезбедување поефикасно функционирање на материјалните резерви.

Во услови на значајно нарушување во општествената репродукција и на пазарот е неопходно да се отстрануваат пречките за слободно движење на трудот и средствата, стоката, научните, техничките и други достигнувања и иновации, да се забрза самоуправното организирање и здружување на трудот и средствата врз доходни односи на единственото југословенско стопанско подрачје, да се зголеми обемот на сопственото производство, како и да се создаваат услови за структурно усогласување на стокно-паричните односи, со цел да се обезбеди забавување и стабилизирање на цените и воспоставување на релативни односи на цените.

1. Политиката на цените ќе биде во функција на економската стабилизација и на материјалните и структурните промени, вклучувајќи ги и промените во вредносните и ценовните односи на производните фактори, со цел обезбедување приближно еднакви услови на стопанисување на сите субјекти.

Согласно со прописите од овој домен, цените во што поголема мера самостојно ќе ги формираат производителите според условите и односите на пазарот. Основен механизам за воспоставување на односите во врска со цените и за утврдување на цените на сировините и на репродукциониот материјал

во областа на производството, ќе биде самоуправното спогодување на меѓусебно поврзаните и зависни производители и потрошувачи на соодветните производи, односно услуги. При утврдување на цените на финалните производи значајна улога треба да имаат организираниите потрошувачи. Поактивно ќе се ангажираат сите носители во спроведувањето на општествената контрола на цените.

Цените на основните производи и услуги во производството на енергија и енергетските сировини и во вршењето на услуги на железничкиот и ПТТ сообраќај ќе се формираат на ниво на земјата во согласност со заедничките елементи — стандарди и нормативи на потрошениот тековен и минат труд и односи на ниво на светските цени.

Во 1986 — 1987 година, а најдоцна во текот на 1988 година ќе се отстрануваат рамномерно годишно диспаритетите на цените на електричната енергија, јагленот и земниот гас, врз основа на заедничките елементи за формирање на цените на овие производи утврдени со Општествениот план на Југославија.

На ниво на земјата ќе се пропишуваат заштитни цени на основните земјоделски производи. При тоа ќе се тргнува од реално вреднување и рационална употреба на факторите во производството на пченица, од меѓусебните односи на цените (паритетите) на основните земјоделски производи во однос на пченицата и од увозните цени, односно од индომисијните цени, доколку нема увоз кај некои од основните земјоделски производи.

Заштитните цени на другите основни земјоделски производи ќе се пропишуваат во зависност од односот на цените (паритети) на основните земјоделски производи спрема цената на пченицата, тргнувајќи од економските услови и оптимални технолошки карактеристики во производството на основните земјоделски производи.

На ниво на Републиката, согласно со пропишаните критериуми и елементи, пазарните услови и односи, ќе се пропишат заштитни цени за производи и услуги кои ќе се утврдуваат со годишните акти за остварување на овој план.

Усогласувањето на цените на производите и услугите на домашниот пазар ќе се врши, пред сè, со економски мерки, како што се системот и политиката на заштитата на домашното производство, политиката на курсот на динарот, политиката на каматните стапки и други мерки на монетарно-кредитната политика, политиката на распределба и употреба на општествениот производ и доход, даночната политика, насочување на делот од доходот стекнат под исклучително поповолни услови на пазарот за пропишување на материјалната основа на трудот и со други мерки и активности. Меѓутоа, усогласувањето на цените на производите и услугите на единствениот југословенски пазар по критериумите утврдени со Долгорочната програма за економска стабилизација ќе се врши по потреба и со применување на мерки за непосредна контрола на цените или со пропишување на одделни елементи во структурата на цената.

2. Ќе се создаваат услови за формирање на стоковни резерви до нивото кое овозможува нормално функционирање на пазарот, спречување на нарушувањето на цените и овозможување нормално одвивање на производството, со цел успешно да се спречува и отстранува недостигот на одделни видови стоки и монополската положба на пазарот.

Ќе се обезбеди воспоставување и функционирање на единствен систем на стоковни резерви и врз таа основа ќе се подготвуваат и реализираат програми за формирање на стоковните резерви и ќе се решаваат други прашања во овој домен.

За обезбедување континуитет во системот на стоковните резерви ќе се преземаат мерки и активности за доследно спроведување на институционалните решенија сврзани со системот на стоковните резерви.

VI. Даночна политика

Согласно со определбите од Долгорочната програма за економска стабилизација, ќе се изврши доградување и усовршување на даночниот систем и ќе се обезбеди стабилност и ефикасност на даночната политика. При ова, системот и политиката на даноците ќе бидат во функција на остварување на економската и социјална политика. За оваа цел ќе се извршат промени со кои ќе се обезбеди остварување на начелото секој да придонесува за задоволување на општите општествени потреби согласно со својата економска сила. Истовремено, со инструментите на даночната политика ќе се влијае на намалување на социјалните разлики, преку пореално зафаќање на приходите и доходот и поостро оданочување на приходите кои се остваруваат надвор од редовниот работен однос.

Со натамошно доградување и доследна примена на меѓурегионално-покраинските договори за основите на даночниот систем и даночната политика ќе се обезбедуваат поедначени услови на стопанисување и врз заеднички основи остварување на политиката на оданочување на доходот, личните доходи, приходите од имот, прометот со имот и други приходи на граѓаните. При ова ќе се обезбеди даноците од индивидуалниот сектор да растат побрзо од порастот на даноците од општествениот сектор.

Истовремено, со мерките на даночната политика на заеднички основи ќе се обезбеди издвојување на делот од доходот што е резултат на исклучителни погодности и насочување за пропишување на материјалната основа на трудот.

Постепено ќе се намалува учеството на данокот на промет и другите посредни даноци за сметка на непосредните. Ќе се обезбеди политиката на посебниот данок на промет да биде во согласност со економските и социјалните функции на основниот данок на промет. Истовремено, ќе се обезбеди приходите по основ на посебниот данок на промет да остварат пониска динамика од приходите остварени од непосредни даноци со што ќе се намали нивното учество во вкупните приходи за финансирање на општите општествени потреби.

Со даночната политика ќе продолжи и ќе зајакне политиката на даночни олеснувања и ослободувања од доходот и од личните доходи. Диференцираната политика на даночни стапки и даночни олеснувања ќе придонесе за побрз развој на одредени дејности за реализација на другите цели и задачи на развојот (поголемо вработување, мало стопанство, извоз, станбена изградба, наука, пронаоѓаштво и слично) и за подобро и поцелосно остварување на задачите на социјалната политика.

Ќе се обезбеди намалување на социјалните разлики по пат на прогресивно оданочување на имотот, приходите од имот, прометот со имот и вкупниот приход на граѓаните.

VII. Монетарно-кредитна политика

1. Кредитната политика во Републиката како составен дел на заедничката монетарно-кредитна политика на земјата ќе биде насочена кон реализацијата на заедничките интереси и цели на развојот, а пред сè, кон остварување на предвиденото производство и услугите, поттикнување на реалните фактори на развојот, нормализирање на финансиските текови, намалување на инфлаторните нарушувања и забавување на порастот на цените, усогласување на стоковно-паричните односи на домашниот пазар и кон јакнење на динарската и девизната ликвидност. Во овие рамки особено ќе се влијае на остварувањето на планираниот обем на потрошувачката, обемот и структурата на производството и инвестициите, извозот и увозот и на зголемување на штедењето.

Со заедничката монетарно-кредитна политика ќе се обезбеди соодветно движење на паричната маса, пласманите на банките, примарната емисија и капиталните стапки, со цел да се остварат утврдените заеднички интереси и цели на развојот.

Истовремено, ќе се обезбедува селективно насочување на пласманите на банките и средствата на примарната емисија во согласност со тежишните задачи на развојната и економската политика и утврдените намени на селективното кредитирање.

2. Со средствата од примарната емисија, пред сè, ќе се поддржува извозот на стоки и услуги, производството и подготовката на стоки и вршење услуги за извоз, производството, залихите и резервите на основните земјоделски и прехранбени производи на пченица, пченка, шеќерна репка и шеќер, маслодајните растенија, суровото масло, оризовата арпа и оризот, организираниот тов на добиток (говеда, свињи, овци и живина), риба, месо во ладилници, млеко и млечни преработки од домашно производство, тутун, грозје и вино во винарските визби во општествениот сектор и јаболка во ладилници, производството и резервите на вештачките губрива, резервите на јаглен, продажбата, односно купувањето на домашна опрема и шински возила на кредит во земјата и увозот на најважни сировини.

Во рамките на селективната кредитна политика на банките, а во согласност со целите на економската стабилизација ќе се обезбедат најповолни услови за кредитирање на подготовките на производството и услугите за извоз и увоз, посебно на конвертибилното подрачје, како и производството, залихите и резервите на основните земјоделски и прехранбени производи.

3. Со кредитната политика во Републиката ќе се создаваат услови за реализација на финансиската консолидација на стопанството. Истовремено, ќе се усогласуваат односите меѓу краткорочните и долгорочните пласмани и меѓу кредитирањето на тековните потреби и кредитирањето на развојот.

Со деловната политика на банките ќе се обезбеди најмалку една третина од долгорочните средства да се насочи за обезбедување трајни извори на обртни средства.

(1) Слободните парични средства на општествено-политичките заедници во Републиката што се водат како депозит во Народната банка на Македонија ќе се насочуваат, пред сè, во вид на краткорочни кредити за обезбедување републички стоковни резерви, создавање резерви на месо во жив добиток, откуп на земјоделски производи, резерви на минерални губрива и за одделни намени во издавачката дејност и здравствената заштита.

Поблиските намени, условите и динамиката на користење на овие кредити ќе се утврдуваат со посебна одлука на Извршниот совет на Собранието на СР Македонија.

(2) Слободните средства од штедните влогови и другите средства на граѓаните кај Поштенската штедилница, ќе се насочат најмногу 70% за реализација на програмата за развој на поштенско-телефонско-телеграфскиот сообраќај, 10% за доопремување на железничкиот сообраќај, 10% за создавање резерви на месо во жив добиток и 10% за развој на малото стопанство.

(3) Ќе се обезбедуваат средства за кредитирање на увозот на нафта и нафтни деривати. Средствата за овие намени ќе се обезбедуваат со здружување врз самоуправни спогодба меѓу банките.

(4) Со мерките на кредитната политика ќе се поддржува и развојот на стопански недоволно развиените краишта во Републиката.

(5) Во согласност со прописите на банкарскиот и кредитниот систем ќе се формира конзорциум на банки за финансирање на одредени развојни програми, а пред сè, на покрупните инвестициони објекти.

VIII. Политика на задоволување на општите општествени и на заедничките потреби

1. Средствата за задоволување на општите општествени и на заедничките потреби, освен придонесите и другите средства за Буџетот на Федерацијата, за пензиско и инвалидско осигурување, за боречко-инвалидската заштита, за интервенции и инвестиции во стопанството, за наука, дополнителни средства за вработување и надоместоците кои имаат карактер на лични примања, ќе растат побавно од порастот на општествениот производ на вкупното стопанство.

Нивото на побавен пораст на средствата за задоволување на општите општествени и на заедничките потреби од порастот на општествениот производ се утврдува со годишниот акт за остварување на општествениот план на Републиката, а во согласност со Општествениот договор за заедничките основи за финансирање на општите општествени и на заедничките потреби во периодот од 1986 до 1990 година.

Врз селективната основа ќе се води политика на диференциран пораст на средствата за одделни намени и во рамките на одделните дејности, при што ќе се имаат предвид утврдените потреби и прифатените програми кои се во функција на остварување на предвидените заеднички интереси, цели и задачи во развојот.

(1) Во рамките на вкупните средства за задоволување на општите општествени и на заедничките потреби ќе се создаваат услови, средствата за развој на општествените дејности како интегрален дел на општествената репродукција да овозможат следење на развојот и потребите на здружениот труд и населението и да се усогласуваат со утврдената политика со овој план. При утврдувањето на средствата за овие намени, што се остваруваат преку, односно во рамките на самоуправни интересни заедници ќе се поаѓа од утврдените и усогласени програми за работа и развој во одделните дејности, при што ќе се имаат предвид критериумите за обемот на програмата, вклучувајќи ја и проширената дејност, нормативите и стандардите за видот, обемот и квалитетот на услугите, можните ефекти, од спроведувањето на политиката за рационализација и планираниот пораст на продуктивноста на трудот во општественото стопанство.

Ќе се води политика средствата за работа и развој на општествените дејности во поголема мера да се остваруваат врз слободна размена на трудот и со повисок степен на самоуправни доходовно поврзување со здружениот труд, со цел да се усогласува положбата на вработените во општествените дејности со положбата на вработените во здружениот труд. Истовремено ќе се преземат мерки и активности формирањето на средствата за работа и развој на одделни општествени дејности во поголема мера да се обезбедуваат од приходите на граѓаните и приходите стекнати со вршење услуги на населението.

Ќе се преиспитаат можностите за изнаоѓање нови извори за финансирање на социјалната заштита надвор од доходот.

(2) Средствата за финансирање на општите општествени потреби што се остваруваат преку буџетите на општествено-политичките заедници, освен оние што се изземени од ограничување со овој план, ќе растат со побавна стапка од порастот на општествениот производ на вкупното стопанство и од стапката на пораст на вкупните средства за задоволување на заедничките потреби во Републиката.

Во овие рамки, општествено-политичките заедници ќе вршат усогласување на стапките на даноците и другите давачки согласно со промените на цените и Договорот за усогласување на политиката на посебниот данок на промет на производите и услугите, при што ќе се оневозможува порастот на приходите да биде повисок од утврдениот обем и порастот на буџетот за соодветната година.

Сите општествено-политички заедници и корисници на средства од буџетите ќе разработат и утврдат конкретни мерки за штедење и рационално

користење на средствата, со кои вршењето на функциите ќе се остварува во рамките на реалните можности на буџетите.

(3) Ќе се создаваат услови делот од средствата за заеднички потреби наменет за обезбедување на социјална сигурност на работните луѓе и граѓаните да се движи согласно со прописите со кои се регулирани одделните надоместоци кои имаат карактер на лични примања и порастот на бројот на корисниците по основ на тие права.

Одредбата од член 25 од Законот за основните права од пензиското и инвалидското осигурување ќе се применува согласно со роковите утврдени со Општествениот план на Југославија, на тој начин што личните доходи од поранешните години на работа ќе се валоризираат спрема просечните лични доходи во последната година на работа, со тоа што просекот на личните доходи од претходната година ќе се зголеми за 25% од порастот на просечните лични доходи во Републиката.

Истовремено, ќе се врши усогласување на пензиските примања остварени во различни временски периоди.

Ќе се обезбедат средства за завршување на целосното тековно усогласување на пензиите со движењето на личните доходи во Републиката.

Расходите за пензиско и инвалидско осигурување ќе се искажуваат во рамки на личната потрошувачка и заради што на ниво на земјата ќе се приспособи општествената евиденција.

(4) Средствата за финансирање на другата општа општествена режија, која се остварува во работните заедници на самоуправните интересни заедници во други облици на самоуправното организирање и надвор од средствата на буџетите, ќе растат значително побавно од порастот на општествениот производ и доходот, а во зависност од утврдените потреби на здружениот труд и општеството, го целина.

Врз овие основи позначајно ќе се намалува нивното учество во општествениот производ и во вкупните средства за задоволување на општите општествени и заеднички потреби.

2. Средствата за финансирање на потребите преку Буџетот на Републиката ќе се остваруваат согласно со политиката за обезбедување на средствата за задоволување на општите општествени и на заедничките потреби преку буџетите на општествено-политичките заедници утврдени со овој план.

За нормално функционирање и поредовно финансирање на општите општествени и на заедничките потреби што се остваруваат преку Буџетот на Републиката, покрај средствата од сопствени изворни приходи ќе се ангажираат и дополнителни средства од Буџетот на Федерацијата.

Од средствата на Буџетот на Републиката покрај расходите за основната дејност на органите на управата и трансферните средства на другите општествено-политички заедници ќе се финансираат, односно ќе се учествува во финансирањето и на одделни посебни намени и програми утврдени со овој план или со одделни закони.

Ќе се обезбедат средства за финансирање на потребите на општонародната одбрана и општествената самозаштита, за компензација на дел од трошоците за весници и учебници, вештачките губрива и средства за заштита на растенијата, премии за високосортните семени и приплоден добиток, властици во јавниот сообраќај и средствата за покривање на разликите во цени и курсните разлики на основните прехранбени производи од витален интерес за снабдување на работните луѓе и граѓаните.

Истовремено, ќе се продолжи со обезбедување средства за бенифицирани камати за одделни дејности.

Од постојните извори на средства, Републиката ќе обезбеди учество во финансирањето на градбата објекти за снабдување со вода за пиење на населението.

Со средства од Буџетот на Републиката и на таму ќе се финансираат одделни посебни намени од заеднички интерес, пензиско и инвалидско осигурување по посебни прописи и старосно осигурување на земјоделците, инвалидска заштита, материјално обезбедување, боречки додатоци и здравствена заштита на учесниците во НОВ, покривање на дел од трошоците за целосна здравствена заштита на населението, учество на програмите за намалување на смртноста на доенчињата и на малите деца, за хигиенско-епидемиолошката состојба во Републиката и на други намени во општествените дејности.

Врз основа на посебни програми и со селективен приод, Републиката ќе обезбедува средства за учество во финансирањето на инвестициите во нестопанските дејности, а пред сè во научно-истражувачката дејност, средното насочено образование, здравствената заштита, ученичкиот и студентскиот стандард, културата и социјалната заштита, како и за модернизација и опремување на органите на управата за натамошна градба и опремување на објекти од правосудство и за решавање на станбените прашања на вработените во републичките органи и за повратници од Егејскиот дел на Македонија.

Исто така, од Буџетот на Републиката ќе се обезбедат средства за учество во финансирањето на младинските работни акции, за изработка на урбанистичка документација, за определени населени места и за спроведување на активности сврзани со студии и истражувања од посебен интерес за Републиката.

Ќе се обезбедат средства за уредно намирување на обврските на ануитетите од порало користените кредити, преземени со посебни прописи во Републиката.

3. Со средствата што се обезбедуваат по основ на даноци на ниво на Републиката, во основа ќе се поттикнува развојот на земјоделството, ќе се учествува во реализацијата на програмите за заштита на Охридското, Преспанското и Дојранското Езеро, ќе се намирува дел од девизните обврски на проектот „ФЕНИ“ и ќе се решаваат други прашања утврдени со посебни закони.

4. Ќе се остваруваат основните претпоставки за работа на правосудството, пред сè од материјална и кадровска природа, заради брзо и ефикасно дејствување и законито работење, заштита на правата и слободата на работните луѓе и граѓаните и на интересите на организациите на здружениот труд и на другите самоуправни организации и заедници.

IX. Мерки за вработување

Вработувањето и работното ангажирање на населението ќе биде во функција на остварување на општествено-економскиот развој и економската стабилизација, а пред сè за остварување на предвиденото производство и структурните промени во стопанството и зголемување на продуктивноста на трудот и воопшто на ефикасноста на стопанисувањето. Заради ова сите носители на активност ќе ги согледаат потребите и можностите за работно активирање на населението, особено преку продуктивно вработување на млади стручни кадри.

Ќе се создаваат услови за остварување на предвидениот број и динамика на вработување со позначајно ангажирање во пропулзивните дејности, земјоделството, малото стопанство и во другите терцијарни дејности.

Со оптимално користење на производствените и другите капацитети, со нивна модернизација, реконструкција и проширување ќе се обезбеди поголемо вработување, преку воведување повеќе смени, скратување на работното време и обезбедување нови работни места за вработување на млади школувани кадри, пред сè, во дејностите од комплексот на опремата и трајните потрошни добра и другите преработувачки и услужни дејности кои остваруваат поголемо производство за извоз и за задово-

лување на потребите на домашниот пазар. За таа цел ќе се вршат измени и дополнувања и во работното законодавство, ќе се овозможува и применува селективно скратување на работното време за ист или поголем обем на производството и доходот по работник, како и зголемување на одговорноста на сите работници за извршување на работните задачи и за ефикасно користење на општествените средства.

За зголемување на вработеноста во Републиката ќе се распише јавен заем за вработување.

Побрзото вклучување на младите стручни кадри во здружениот труд ќе се остварува и со натамошна примена на Законот за приправници, при што по потреба ќе се вршат негови измени и дополнувања.

Со мерките на монетарно-кредитната политика ќе се поттикнува производството и услугите во дејностите кои ќе овозможат поголемо ангажирање на работноспособното население. Ова ќе се остварува преку обезбедување поголем обем на кредитни средства за финансирање на репродукцијата и преку давање погодности при користењето на кредити за обртни средства кога со тоа се овозможува воведување на повеќе смени, скратување на работното време, поголемо вработување на женската работна сила и слично.

Ќе се развива системот на професионална ориентација и преквалификација, со што ќе се разрешува неусогласеноста меѓу структурата на кадрите кои бараат вработување и потребите на здружениот труд на повисоко ниво на технолошки развој.

Ќе се врши даночно ослободување на доходот на организациите на здружениот труд за делот од доходот остварен за производство по системот на „СИЦ“, како и на организациите за професионална рехабилитација и вработување на инвалиди.

За поголемо работно ангажирање ќе се создаваат услови за зголемување на економската мотивираност на земјоделското население, како и за подобрување на условите за живот и работа на ова население, пред сè, во подрачјето на граничниот појас и определените ридско-планински реони. Ова ќе се поттикнува со даночната политика (олеснување и ослободување), со активна кредитна политика организиран и стабилен откуп на земјоделските производи, изградба на локална патна мрежа и друга инфраструктура за стопанските и општествените дејности.

X. Мерки за порамномерен развој и побрз развој на стопански недоволно развиените краишта во Републиката

1. Порамномерниот регионален развој ќе се остварува како интегрален дел на вкупната политика за општествено-економскиот развој на Републиката, особено врз здружување на трудот и средствата на доходовни односи и заеднички интереси на организациите на здружениот труд од Републиката и поширокото подрачје на земјата, со непосредна меѓуопштинска соработка во поголем број на подрачја од заеднички интерес, со забрзан процес на дисперзија и на здружување на трудот и средствата, со комплементарно поврзување и техничко-технолошка и деловна соработка. Врз овие основи здружениот труд ќе биде основен носител на политиката на порамномерен регионален развој на Републиката.

Политиката на порамномерниот регионален развој ќе се остварува и со преземање посебни мерки на развојната и економската политика.

2. За остварување на политиката за побрз развој на стопански недоволно развиените краишта ќе се преземаат следниве мерки и активности:

(1) Ќе се издвојуваат средства во висина од 20% од годишниот прилив на постојните средства на Фондот на Федерацијата, што ќе се остваруваат по основ на задолжителен заем и ќе се користат

преку Републичкиот фонд за кредитирање на побрз развој на стопански недоволно развиените краишта.

На Републичкиот фонд ќе му се обезбедат постојани средства по основ на задолжителен заем во висина од 0,35% од остварениот општествен производ на општествениот сектор на стопанството на Републиката. Начинот на обезбедување на постојаните средства на Републичкиот фонд по основа на задолжителен заем ќе се уреди со посебен закон.

Со постојаните средства на Републичкиот фонд диференцирано ќе се поддржува развојот во зависност од степенот на развиеноста на стопански недоволно развиените краишта. Ова поблиску ќе се утврди со посебен договор за поттикнување на побрзот развој на стопански недоволно развиените краишта и за условите и критериумите за употреба на средствата што ќе се остваруваат преку Републичкиот фонд во периодот од 1986 до 1990 година.

(2) На Републичкиот фонд ќе му се обезбедат и дополнителни средства како изворен приход без обврска за враќање. Овие средства ќе се обезбедат со насочување на дел од вишокот на приходите над расходите на Народната банка на Македонија на начин утврден со овој план.

Дополнителните средства ќе се користат пред сè за учество во уредувањето на земјиштето (изградба на пристапни патишта, обезбедување вода и други комунални објекти) и за обезбедување други погодности со кои ќе се поттикнува остварувањето на развојните програми во стопански недоволно развиените краишта врз здружување на трудот и средствата, како и за развој на друга стопанска инфраструктура и за проширување на материјалната основа на трудот на организациите на здружениот труд од општествените дејности.

Намените и начинот на користење на овие средства поблиску ќе ги утврди Управниот одбор на Републичкиот фонд.

(3) Побрзот развој на стопански недоволно развиените краишта ќе се поттикнува и со средствата на Фондот на Федерацијата што ќе се остваруваат преку овластената банка.

Учеството на овие средства во финансиската конструкција на инвестиционите зафати ќе изнесува до 25% од пресметковната вредност.

(4) Со мерките на економската политика ќе се поттикнува процесот на здружување на трудот и средствата што ќе се остваруваат од делот на средствата на Фондот на Федерацијата по основ на здружување на трудот и средствата, со цел најмалку една третина од средствата по овој основ да се реализираат во стопански недоволно развиените краишта на Републиката.

Врз оваа основа, со насочувањето на дел од средствата на Фондот на Федерацијата по основ на задолжителен заем и со поттикнувањата кои ќе се остваруваат преку овластената банка, ќе се настојува најмалку 35% од вкупните средства на Фондот на Федерацијата да се ангажираат во стопански недоволно развиените краишта.

(5) Ќе се насочуваат најмалку 40% од вкупните девизни средства што Републиката ќе ги добие од Фондот на Федерацијата за поддржување на развојните програми во стопански недоволно развиените краишта.

(6) За обезбедување поединечни услови за задоволување на општите општествени и заеднички потреби на стопански недоволно развиените краишта, ќе се обезбедат дополнителни средства од Буџетот на Републиката. Овие средства ќе се користат согласно со Законот за критериумите и за начинот на обезбедување дополнителни средства за финансирање на општите општествени потреби на општините.

(7) Од кредитите што Републиката ќе ги добие од Меѓународната банка за обнова и развој по основ на кредитните линии за развој на индустријата и агроиндустрискиот комплекс, ќе се насто-

јува најмалку 40% да се насочат за поддржување на програмите во стопански недоволно развиените краишта.

(8) Ќе се создаваат материјални и други услови за интензивирање на процесот на самоуправниот здружување на трудот и средствата и непосредното програмско и инвестиционо ангажирање на организациите на здружениот труд од развиените и стопански недоволно развиените подрачја во стопански недоволно развиените краишта. Заради ова, ќе се изработат програми за конкретни инвестициони зафати кои би ги реализирале покрупните организации на здружениот труд од поширокото подрачје на Републиката и ќе се обезбеди координирана активност за нивна реализација.

За реализација на овие програми ќе се врши ослободување од плаќање данок од доход на организациите на здружениот труд од другите подрачја што ќе инвестираат во стопански недоволно развиените краишта за делот на доходот во висина на износот на извршените вложувања, ќе се обезбедуваат кредитни и други погодности за набавка на инвестициона опрема, ќе се обезбедуваат погодности од општините во овие краишта во поглед на локацијата на капацитетот и надоместоците што општината ги пропишува од својата надлежност.

(9) Општините и градот Скопје во своите планови ќе утврдуваат и ќе преземаат мерки и активности за поттикнување на соработката на организациите на здружениот труд од материјалното производство и општествените дејности од своето подрачје, со организациите на здружениот труд од стопански недоволно развиените краишта.

(10) Стопански недоволно развиените општини со свои мерки и активности ќе обезбедат:

— ослободување на дел од комуналните давачки или бесплатно уредување на градежното земјиште, кога се работи за изградба на дисперизирани капацитети од организациите на здружениот труд од други подрачја на Републиката и земјата;

— во договор со основните, општинските и републичките самоуправни интересни заедници од општествените дејности ќе ги ослободуваат организациите на здружениот труд од обврските за издвојување средства од доходот и личните доходи за заеднички потреби, освен за пензиско, инвалидско и здравствено осигурување за време од 3 години за нови објекти кога инвестицијата се остварува со здружување на средства надвор од Фондот на Федерацијата, а како инвеститори се јавуваат организациите на здружениот труд од другите подрачја во Републиката и земјата.

(11) При пополнувањето на републичките стокковни резерви приоритет ќе се даде на набавките од организациите на здружениот труд од стопански недоволно развиените краишта.

(12) Републичките самоуправни интересни заедници од општествените дејности програмите на одделни активности ќе ги остваруваат со поповолни услови на финансирање во стопански недоволно развиените краишта.

(13) При остварување на програмата за истражувачки работи во рударството кога истражувањата се остваруваат во стопански недоволно развиените краишта, ќе се обезбедат поповолни услови во конструкцијата на финансирањето.

(14) Банките и другите корисници на општествените спелства приоритет во кредитирањето на инвестиционите зафати ќе им даваат на програмите кои се остваруваат во стопански недоволно развиените краишта, ако тие по конструкција на кредитирањето и економската оправданост имаат едни или ефекти со други програми од поширокото подрачје на Републиката.

При ова, деловните банки во соработка со организациите на здружениот труд — членки на банката, ќе предвидат насочување на дел од кредитниот потенцијал за реализација на програмите во стопански недоволно развиените краишта и ќе ја утврдат политиката на пласманот на тие средства.

(15) Организациите на здружениот труд од стопански недоволно развиените краишта ќе создаваат услови за унапредување на организацијата на трудот, примена на современите техничко-технолошки достигања, зголемување на продуктивноста на трудот и ефикасноста на средствата, навремена и потполна примена на проектите за нови инвестиции, како и за поуспешно завршување и активирање на нови објекти.

(16) Ќе се преземаат и други мерки на тековната економска политика со кои ќе се обезбедуваат материјални и други услови за побрз развој на стопански недоволно развиените краишта.

3. Ќе се создаваат материјални и други услови за побрз развој на подрачјата во граничниот појас и определените ридско-планински реони.

За остварување на оваа политика ќе се преземаат следниве мерки и активности:

(1) Ќе се насочат 4% од тековниот прилив на средствата од Фондот на Федерацијата кои се формираат по основ на задолжителен заем.

(2) Износот на кредитите од средствата на Фондот на Федерацијата ќе изнесува 20% од пресметковната вредност на инвестиционите вложувања во подрачјето на граничниот појас и определените ридско-планински реони, при што за одделни програми, односно подрачја учеството ќе може да изнесува и до 45%.

Намените, начинот и условите за користење на средствата по овој основ за одделните програми и подрачја ќе се уреди со посебен договор.

(3) Општините ќе изготват посебни програми во кои ќе се утврдат мерки и активности за остварување на политиката за побрз развој на подрачјата во граничниот појас и определените ридско-планински реони.

(4) Општините и градот Скопје ќе создаваат услови за позабрзан развој на подрачјата надвор од центрите на општините и за таа цел ќе преземаат конкретни мерки и активности.

XI. Мерки во областа на општонародната одбрана и општествената самозаштита

За натамошен развој и јакнење на општонародната одбрана и општествената самозаштита сите општествено-политички заедници, организациите на здружениот труд и другите самоуправни организации и заедници и работните луѓе и граѓаните, ќе создаваат потребни материјални и други услови за натамошен развој на сите компоненти на општонародната одбрана и општествената самозаштита и за постојано јакнење на одбранбената способност на земјата.

За остварување на задачите и активностите од општонародната одбрана ќе се издвојат и насочат средства во висина од 0,6% од националниот доход на вкупното стопанство остварен во Републиката, од кој 0,3% од средствата на Републичкиот буџет и 0,3% од средствата на општините.

Истовремено, ќе се преземаат и други посебни мерки и создавање стокковни резерви на основни прехранбени и индустриски производи за рационално снабдување на населението и другите потрошувачки структури во војна, за учество во изградбата на магацински простор, за оспособување на стопанството и општествените дејности за брз премин и функционирање во услови на непосредна воена опасност и во војна, за развој на производството за вооружување, воена опрема, за успешна заштита и засолнување на населението и за оспособување на општествените организации за остварување на нивната активност во областа на општонародната одбрана и општествената самозаштита во мир и за нивно дејствување во војна.

Ќе продолжи обезбедувањето услови за реализација на посебна програма за модернизација и техничко опремување на државната и јавната безбедност за вршење работи од областа на одбраната и безбедноста што се од надлежност на Републиката.

Трет дел

ПОСЕБНИ ОБВРСКИ ЗА ОСТВАРУВАЊЕ НА
ЗАЕДНИЧКИТЕ ИНТЕРЕСИ И ЦЕЛИ НА
ОПШТЕСТВЕНО-ЕКОНОМСКИОТ РАЗВОЈ

I. Обврски за остварување на заедничките интереси и цели утврдени со Општествениот план на Југославија

1. Социјалистичка Република Македонија со овој план ги презема обврските за остварување на заедничките интереси и цели утврдени со Општествениот план на Југославија, кои поблиску ќе се уредат со посебни закони.

(1) Социјалистичка Република Македонија ќе издвојува 1,56% од општествениот производ на општественото стопанство за постојани средства на Фондот на Федерацијата за кредитирање на побрзиот развој на стопански недоволно развиените републики и автономни покраини (во натамошниот текст: Фондот на Федерацијата).

Средства на Фондот на Федерацијата ќе се обезбедат врз следниве основи:

— 60% со здружување на трудот и средствата на организациите на здружениот труд што вршат стопанска дејност и

— 40% со задолжителен заем кој го уплатуваат организациите на здружениот труд што вршат стопанска дејност.

Обврските на Републиката спрема Фондот на Федерацијата ќе се уредат со посебен закон.

(2) Дополнителните средства што Републиката ќе ги оствари од Буџетот на Федерацијата за задоволување на општествените дејности и други служби ќе се користат за обезбедување поединечни услови за финансирање на општите општествени потреби на општините, за учество во финансирањето на целосната здравствена заштита, за учество во финансирањето на програмите за намалување на смртноста на доенчињата и малите деца и за подобрување на санитарно-хигиенската и епидемиолошката состојба, за развој на материјалната основа на трудот во научно-истражувачката дејност, средното образование и здравствената заштита и за финансирање на други општествени служби од посебно значење во Републиката.

(3) Социјалистичка Република Македонија ќе обезбедува средства за редовно намиравање на обврските за отстранување на последиците од земјотресите што ги погодија подрачјата на СР Црна Гора, СР Босна и Херцеговина, СР Хрватска, СР Србија и за отстранување на последиците од земјотресите и поплавите во САП Косово.

(4) Социјалистичка Република Македонија ќе се ангажира во остварувањето на посебниот договор за остварување на политиката за брзиот развој на САП Косово во периодот од 1986 до 1990 година.

2. Заедничките планови и програми за развој на производството и извозот од битно значење за усогласен стопански развој на земјата што ќе се остваруваат врз основа на здружување на трудот и средствата на заинтересираните организации на здружениот труд и од Републиката, ќе се поддржуваат и со мерките на развојната и економската политика утврдени со овој план.

Во овие рамки, заедничките планови и програми за развој на производството и извозот ќе се поддржуваат со мерките на кредитната политика, инвестиционата политика, даночната политика и друго.

Заедничките програми за развој на производството и извозот на заинтересираните организации на здружениот труд ќе се донесуваат заедно со утврдување на нивните планови за развој и во текот на планскиот период, а поттикнувачките и други мерки на развојната и економската политика ќе се преземаат навремено, односно по нивното утврдување. Организациите на здружениот труд, во рамките на Стопанската комора на Југославија, ќе ги

иницираат и усогласуваат заедничките програми за развој на производството и извозот од битно значење за развојот на земјата.

Заеднички план ќе донесат организациите на здружениот труд здружени во Заедницата на југословенските железници, Заедницата на југословенските ПТТ и Заедницата на југословенското електро-стопанство.

II. Обврски и мерки за остварување на заедничките интереси, цели и задачи на стопанскиот и општествениот развој

1. Организациите на здружениот труд врз основа на здружување на трудот и средствата ќе донесуваат заеднички програми за развој на производството и извозот од значење за усогласен стопански развој во Републиката.

Заедничките програми за развој на производството и извозот ќе ги иницираат и усогласуваат заинтересираните организации на здружениот труд во рамките на стопанската комора на Македонија, а ќе доаѓаат од утврдените правци и критериуми со овој план. Заедничките програми за развој на производството и извозот ќе ги донесуваат организациите на здружениот труд заедно со утврдувањето на нивните планови за развој и во текот на овој плански период.

Реализацијата на донесените заеднички програми за развој на производството и извозот ќе се поддржуваат со мерките на развојната и економската политика на Републиката, а пред сè, со кредитната политика особено во поглед на висината на каматните стапки, роковите за отплата и слично, инвестиционата политика со средства од Фондот на Федерацијата, кредитите од странство и средства од Републичкиот фонд доколку програмата се реализира во стопански недоволно развиените краишта, даночната политика — со даночни ослободувања или олеснувања од доходот и личните доходи и со други мерки.

Заедничките програми за развој на производството и извозот ќе се поттикнуваат и со мерки на на општините и градот Скопје, утврдени со нивните општествени планови.

2. За остварување на утврдените заеднички интереси, цели и задачи на стопанскиот и општествениот развој, органите во Републиката и другите објекти на планирањето ќе преземаат и посебни мерки и активности.

2.1. Заради обезбедување услови за остварување на стопанскиот и општествениот развој органите во Републиката ќе преземаат и други посебни мерки.

2.1.1. За унапредување и развој на производството во дејностите на стопанството ќе се преземе следново:

(1) Организациите на здружениот труд во рудниците со јамски коп, термоелектраните, производството на јаглен, рачното килимарство, железничкиот сообраќај и од малото стопанство ќе бидат ослободени од обврските за плаќање данок од доходот;

(2) Пресметаниот годишен износ на данок од доход ќе се отстапува во деловните фондови на организациите на здружениот труд од хидроелектраните, водостопанството и ПТТ сообраќај со намена за развој на материјалната основа на трудот;

(3) Организациите на здружениот труд од стопанството ќе бидат ослободени од плаќање данок од доход во висина на средствата што ќе ги здружат врз доходовни основи за остварување на заедничките планови и програми за развој на производството и извозот;

(4) Организациите на здружениот труд ќе бидат ослободени од плаќање данок од доход во висина на средствата што ќе ги вложат во изградба на електро-енергетски објекти, хидромелиоративни системи (освен ОЗТ од водостопанството), за инв-

тициони вложува во стопански недоволно развиени-те краишта, во подрачјето на граничниот појас и определените ридско-планински реони во Републиката, како и средствата вложени за развојни програми кои ќе се остваруваат во стопански недоволно развиените републики и САП Косово;

(5) Организациите на здружениот труд ќе бидат ослободени од плаќање данок од доход за делот од доходот издвоен за научно-истражувачката работа, пронаоѓаштвото, рационализаторство, за заштита на човековата околина и за општонародна одбрана и општествена самозаштита;

(6) Организациите на здружениот труд ќе бидат ослободени од плаќање данок од доход за делот од доходот што е остварен со зголемување на бројот на вработените преку воведување нови сме-ни (втора, трета и четврта) согласно со Законот за данокот од доход на организациите на здружениот труд;

(7) Организациите на здружениот труд, задругите и другите организации од областа на земјоделството ќе бидат ослободени од плаќање данок од доход за делот од доходот што е остварен во вто-ра и трета жетва, како и за делот од средствата вложени во активирање на необработени полјодел-ски површини и нивно приведување во култура;

(8) Организациите на здружениот труд од стопанството ќе бидат ослободени од плаќање данок од доход за делот од доходот остварен од произ-водството и вршењето услуги по системот на „СИЦ“ и од лицата со психофизички недостатоци и инва-лидизирани лица;

(9) Ќе се врши диференцирано олеснување од плаќање данок од доход на организациите на здружениот труд што остваруваат извоз на стоки и услуги, сразмерно на учеството на приходите по основ на промет на стоки и услуги во странство во вкупниот приход на даночниот обврзник;

(10) Организациите на здружениот труд ќе би-дат ослободени од плаќање данок од доходот за де-лот од средствата што ќе ги вложат за проширува-ње на материјалната основа на трудот согласно со утврдените развојни приоритети во одделните опш-тествени дејности утврдени во овој план и за развој на заштитните организации и работилници;

(11) Ќе се ослободат од плаќање републички да-ноци од личен доход работниците во рудниците со јамски коп, делот од личниот доход на работни-ците што се остварува со повеќе сменско работење, воведување втори и трети култури, како и со осво-јување на необработени полјоделски површини и ни-вно приведување во култура, личниот доход по ос-нов на пронаоѓаштвото, иноваторството и рациона-лизаторството; личниот доход остварен од произ-водството и вршење услуги по системот на „СИЦ“, личниот доход на лица попречени во психофизич-киот развој, личниот доход на лицата со намалена работна способност, личниот доход на приправни-ците и делот од личниот доход за остварување на последиците од елементарни непогоди;

(12) Ќе се ослободат од обврската за плаќање задолжителен заем за Фондот на Федерацијата ор-ганизациите на здружениот труд од производството на јаглен, производството на термоелектрична енер-гија, дистрибуција на електрична енергија, рачното килимарство, водостопанството, железничкиот сооб-браќај, воздушниот сообраќај и малото стопанство;

(13) Задолжителен заем за Фондот на Федера-цијата по намалени стапки и диференцирано ќе пла-ќаат организациите на здружениот труд од произ-водството на нафтени деривати, производството на железна руда, црната металургија, производството на руда од обоени метали, производството на обо-ени метали, производството на неметални минера-ли, производството на базни хемиски производи, производството на сточна храна, полјоделското и сточарското производство, градежништвото, индус-трија на градежни материјали и трговијата на мало со прехранбени производи;

(14) Ќе се обезбедат средства за поттикнување на развојот на земјоделството во висина од околу

1,5% од доходот на општественото стопанство на Републиката. Средствата по овој основ ќе се корис-тат за развој и унапредување на земјоделското про-изводство согласно со посебна програма што ќе ја донесе Собранието на СР Македонија. Во рамки на оваа програма ќе се обезбедат средства и за уна-предување на индивидуалното земјоделство, за соз-давање вештачки ливади на ерозивни ораници и мелиорирање на природни ливади и пасишта во ри-дско-планинските подрачја, за унапредување и за-бразан развој на пчеларството, рибарството, како и за унапредување на коњарството;

(15) Од средствата на Републиката ќе се обез-бедува надоместок на дел од каматите по користе-ните кредити од странство инвестирани со хидро-системите во периодот до 1985 година. Во рамки на материјалните можности ќе се обезбедат средства и за бенифицирање на дел од каматите по користе-ните кредити и за создавање резерви од месо во жив добиток, за кредитирање на развојот на про-изводството за вооружување и воена опрема, кре-дитирање на развојот во пограничниот појас и оп-ределените ридско-планински реони.

(16) Средствата што Републиката ќе ги оства-рува од вишокот на приходите над расходите на На-родната банка на Македонија во основа ќе се ко-ристат за учество во финансирањето на Програмата за истражувачки работи во рударството, за уче-ство во финансирањето на Програмата за пошму-вање на голините и мелиорации и реконструкција на слабо продуктивните нискостеблести и дегради-рани шуми и честаци и за обезбедување дополнителни средства на Републичкиот фонд за кредити-рање на побрзиот развој на стопански недоволно развиените краишта.

Обемот на средствата за овие намени ќе се ут-врдува секоја година врз основа на остварените сре-дства по овој основ во тековната година, валоризи-рани со планираниот номинален пораст на општес-твениот производ во вкупното стопанство на Репуб-ликата за наредната година, освен средствата наме-нети за Републичкиот фонд кој ќе изнесува една третина од остварениот обем на средствата по овој основ.

Доколку вкупните средства од вишоките на при-ходите над расходите на Народната банка на Ма-кедонија не бидат доволни да се обезбедат сред-ства за намените кај кои ќе се врши валоризација согласно со претходниот став, недостигот од сред-ства ќе се обезбеди од Републичкиот буџет.

Ако вкупните средства од вишоките на прихо-дите над расходите на Народната банка на Мак-едонија бидат повисоки од потребните средства за обезбедување на утврдените намени со овој план, разликата ќе се насочи, пред сè, за поттикнување на развојот на земјоделството согласно со програ-мата што ќе ја донесе Собранието на СР Македо-нија;

(17) Републиката и општините ќе обезбедат сре-дства за покривање на разликите на цени и на кур-сните разлики на основните прехранбени произво-ди од витален интерес за снабдување на работните луѓе и граѓаните настанати до 1985 година.

Разликите на цените и курсните разлики кои ќе се јавуваат кај основните прехранбени производи од витален интерес за снабдување на работните луѓе и граѓаните, почнувајќи од 1986 година натаму, ќе се покриваат на товар на цените на одделните производи;

(18) Организациите на здружениот труд од дис-трибуцијата на електрична енергија, средствата по основ на ослободувањето од задолжителниот заем во Фондот на Федерацијата, наменски ќе ги насо-чат за поддржување на развојните програми од оваа дејност;

(19) За одржување, изградба и модернизација на магистралните и регионалните патишта ќе се вр-ши издвојување надоместок за патишта од цената на нафтените деривати и диференцирано зголе-мување на надоместоците од регистрацијата на во-зилата;

(20) Наменските средства од малопродажната цена на нафтените деривати за повлекување на странски кредити ќе се насочат во висина од 75% за развој на патната мрежа, а 25% за развој на железничкиот сообраќај;

(21) За градскиот сообраќај ќе се обезбедат истите погодности што сега ги има при плаќањето данок на промет на горивата;

(22) Извршниот совет на Собранието на Социјалистичка Република Македонија ќе ги согледа можностите и ќе утврди поттикнувачки мерки за развој на лозарството и овоштарството и за ПТТ сообраќај во стопански недоволно развиените краишта во Републиката.

2.1.2. Извршниот совет на Собранието на СР Македонија ќе продолжи со активностите за изнаоѓање решение за намиравање на вкупните обврски по користените кредити на странство, на обврските по користените кредити од средствата на Фондот на Федерацијата и на другите обврски и меѓусебни побарувања.

2.1.3. Републиката ќе обезбедува средства за учество во реализација на Програмата за заштита на Охридското, Преспанското и Дојранското Езеро.

2.1.4. Од Буџетот на Републиката ќе се обезбедат средства во висина од 50 милиони динари за учество во финансирањето на младинските работни акции и 50 милиони динари за учество во изготвувањето на програмата на општините за изработка на урбанистичка документација на определени населени места.

2.1.5. За остварување на поусогласен развој на општествените дејности, органите во Републиката ќе преземаат и други посебни мерки.

(1) Организациите на здружениот труд од општествените дејности, освен оние што вршат изнајмување и дистрибуција на филмови и аптеките ќе бидат ослободени од плаќање данок од доход.

(2) Слободните средства што се остваруваат од приредување игри на среќа ќе се насочат за финансирање на одделни дејности од социјалната заштита, социјално-хуманитарните дејности и за одржување, опремување и довршување на одделни објекти од физичката култура.

(3) Од средствата на Републичкиот буџет ќе се учествува во финансирањето на Програмата за намалување на смртноста на доенчињата и малите деца и Програмата за подобрување на санитарно-хигиенската и епидемиолошката состојба на Републиката. Обемот на средствата за овие намени ќе се утврдува секоја година врз основа на остарелите средства во тековната година валоризирани од планираниот номинален пораст на лимитираните средства за општите општествени и заеднички потреби во чаредната година. Истовремено ќе се поддржуваат програмите за изградба и опремување на објекти од општествените дејности од општ интерес за Републиката; а ќе се обезбедат и средства за извршување на преоценетите обврски преземени со програмите од општествените дејности за периодот од 1981 до 1985 година за објектите во тек на градба и по посебни закони.

(4) Републиката ќе учествува со средства во висина од една третина за реализација на задачата за целосна здравствена заштита на делумно осигурените земјоделци и на неосигуреното население по нивен основ.

(5) Републиката ќе обезбедува средства за покривање на трошоците на лицата со непознато живеелиште — корисници на социјалната заштита.

2.2. Организациите на здружениот труд со своите планови и програми за работа ќе ги преземат следниве мерки и активности:

2.2.1. За развој и унапредување на производството и услугите ќе се преземаат мерки и активности со кои ќе се обезбеди:

(1) Поцелосно искористување на производните капацитети и врз таа основа остварување зголемено производство.

За таа цел, организациите на здружениот труд ќе подготват програми во кои ќе предвидат и мерки за нивна реализација. Истовремено, по програмите ќе се оценат можностите за поголемо производство, особено наменето за извоз и за задоволување на потребите на населението, прску воведување на повеќе смени во работењето.

(2) Интензивирање на процесот на здружување на трудот и средствата врз доходовно и техничко-технолошко поврзување и на таа основа создавање на заокружени репродукциони целини.

За оваа цел:

— организациите на здружениот труд од металскиот комплекс ќе остварат повисока поврзаност со Рудниците и железарницата „Скопје“ — Скопје и врз таа основа ќе дојде до формирање на деловно-планска заедница;

— Рафинеријата за сурова нафта „Скопје“ и организациите на здружениот труд од хемиската индустрија ќе обезбедат деловна соработка врз доходовни односи заради поцелосно и поредовно снабдување со петрохемиски сировини;

— организациите на здружениот труд од хемиската и текстилната индустрија ќе го продолжат и зајакнат здружувањето на трудот и средствата врз доходовни односи, со цел обезбедување повисоко производство и извоз на производи од повисока фаза на доработка;

— организациите на здружениот труд од градежништвото, индустријата на неметали и градежни материјали, дрвната и другите репродукциони поврзани гранки од индустријата, ќе обезбедат поголемо вградување на производи од овие гранки во објектите кои се изведуват во земјата, а особено во странство;

— организациите на здружениот труд од текстилната и кожарско-преработувачката индустрија и од земјоделството ќе склучат самоуправни спогодби за заеднички вложувања врз доходовни односи, со цел обезбедување на повисоко ниво на сопствена сировинска основа и побрз и поусогласен развој;

— организациите на здружениот труд од графичката дејност ќе остваруваат поголема деловна соработка и поврзување врз доходовни односи, заради остварување поголема усогласеност и специјализација во производството и заедничко испитување и настап на пазарот;

— организациите на здружениот труд од хранбената индустрија е неопходно самоуправно, доходовно и долгорочно да се договорат со организациите на здружениот труд и индивидуалните земјоделци од примарното производство, за трајно обезбедување на потребните сировини за непречено работење, а особено месо, млеко, шеќерна репка, маслодајни семиња, разни видови зеленчук и овошје и друго;

— организациите на здружениот труд од агроиндустрискиот комплекс по пат на самоуправно спогодување и здружување на трудот и средствата, ќе обезбедат целосно и навремено снабдување на земјоделството со потребните репроматеријали, а пред сè, со вештачки ѓубрива, средства за заштита на растенијата, резервни делови и друго;

— организациите на здружениот труд кои одгледуваат добиток, производство на кабата и концентрирана сточна храна и организациите кои вршат преработка на сточарски производи, преку поврзување во репроцелини ќе обезбедат долгорочно решение за оптимално користење на производните капацитети;

— организациите на здружениот труд од шумарството, производството на бичена граѓа, фурнир и плочи и производителите на финални производи од дрво, врз меѓусебна соработка и деловна поврзаност ќе обезбедат поголемо и порационално користење на сировините од постојните шуми во Републиката, обезбедување поквалитетни сировини во производство на финални производи и зголемување на извозот на производи со повисока фаза на преработка и

— организациите на здружениот труд од малото стопанство и организациите на здружениот труд од индустријата, агрокомплексот и трговијата ќе воспостават долгорочна кооперација и трајна деловна соработка за производство и промет на делови и склопки за металопреработувачката индустрија, електроиндустријата и за производство на разновидна стока за широка потрошувачка.

(3) Приспособување на асортиманот и квалитетот на производството кон барањата на пазарот и усовршување нови производи со повисока фаза на доработка, поголема конкурентска способност и повисок извоз на стоки и услуги.

За таа цел, организациите на здружениот труд:

— ќе ги преиспитаат постоечките производни програми и ќе изработат нови за пренасочување и приспособување на производството спрема условите и барањата на странските пазари;

— во производствената ориентација ќе ги отстрануваат тесните грла во одделни фази на производство, со цел поефикасно користење на постоечките производни капацитети, нивна модернизација, реконструкција и преориентација на современи услови на стопанисување;

— ќе се донесат програми за извоз, со кои ќе се утврдат реалниот обем, динамиката и структурата на извозот, како и потребите за увоз на неопходни сировини и репродукциони материјали и програми за максимална рационализација и штедење на увозните сировини и репроматеријали и за нивна супституција од домашни извори;

— ќе обезбедат поголемо користење на стоквени кредити од странство за зголемување на производството наменето за пласман на странските пазари и

— ќе преземаат мерки за воспоставување повисоки форми на економска соработка со странство врз трајна основа и мерки и активности за трансформација и квалитетна доградба на надворешно-трговската мрежа, со цел поефикасно и поорганизирано настапување на странските пазари.

(4) Рационализација и штедење на енергија, со што ќе се овозможи намалување на потрошувачката на енергија по единица производ за околу 5%, како и супституција на течните горива каде што тоа е технолошки можно и економски оправдано.

За оваа цел, организациите на здружениот труд, посебно во рамки на Стопанската комора на Македонија, ќе подготват програми за штедење и рационализација и програма за постапна супституција на мазутот, кој се користи за енергетски намени.

(5) Подобро и порационално користење на суровините и репродукционите материјали, и посебно од увоз и економисување во сите видови непроеизводни трошоци.

За таа цел, организациите на здружениот труд ќе донесат програми за штедење и рационално користење на суровините и за замена на увозните со домашни.

(6) Ќе се преземаат мерки и активности за нивно натамошно оспособување и функционирање во услови на војна. За оваа цел, организациите на здружениот труд ќе создаваат услови за развој на производството и услугите за потребите на одбраната и вооружените сили, пред сè, врз поголемо користење на домашни сировини, репроматеријали и енергија.

(7) Подобро користење, организација и уредување на просторот и зашита и унапредување на човековата околина.

За таа цел, при изградбата на нови капацитети и реконструкција и користење на постојните, ќе се преземаат мерки и ќе се создаваат услови за спречување на загадувањето на воздухот, водите и почвата, како и за сопирање на намалувањето на продуктивното земјиште.

(8) Организациите на здружениот труд од одделните дејности на стопанството ќе ги преземаат и следниве посебни мерки и активности:

— организациите на здружениот труд кои остваруваат рударска дејност ќе вршат истражни работи за отворање на лежишта најмалку колку што се нади руда годишно.

Заради обезбедување резерви од руди за експлоатација, истражувањата ќе се вршат и со здружување на трудот и средствата на производителите и корисниците на минерални сировини и енергетски горива и за таа цел ќе се донесе засадничка програма;

— ќе ги интензивираат истрагите на јагленот и ќе ја утврдат економската оправданост за отворање рудници наменети за задоволување на дел од потребите на индустријата и широката потрошувачка;

— организациите на здружениот труд од земјоделството ќе преземаат мерки и активности за натамошно јакнење на процесот на здружување со индивидуалниот сектор. Ова ќе се остварува преку создавање нови основни организации на кооперанти, поттикнување и здружување на индивидуалните земјопоседи во задруги и други форми на здружување;

— ќе донесат посебна програма за пошумување на голините, мелиорација и реконструкција на слабопродуктивните ниски и деградирани шуми и честаци, со која ќе се утврди обемот, динамиката, начините и потребните средства за нејзина реализација;

— организациите на здружениот труд од областа на шумарството ќе обезбедат средства најмалку во висина од 50% од трошоците за мелиорација и реконструкција на слабо продуктивните нискостеблести деградирани шуми и честаци и тоа од средствата наменети за регенерација на шумите;

— организациите на здружениот труд од областа на градежништвото, активноста ќе ја остваруваат врз покомплексно изведување на објектите и врз повисоко ангажирање на капацитетите од другите подрачја на земјата, а посебно во странство;

— ЖТО-Скопје и поголемите корисници на железнички услуги по пат на самоуправно спогодување ќе го здружат трудот и средствата за набавка на влечни и влечени капацитети во железничкиот сообраќај;

— РО за ГТТ сообраќај — Скопје и другите иматели на системи на врски врз основа на договори ќе обезбедат заедничка изградба и користење на преносните и други капацитети;

— организациите на здружениот труд од јавниот сообраќај ќе преземаат мерки и активности за нивно окрупнување и за обезбедување квалитетен и безбеден превоз;

— организациите на здружениот труд од областа на угостителството и туризмот ќе преземаат мерки и активности за поголемо користење на расположливите сместувачки капацитети, проширување на туристичката сезона и содржината на туристичките услуги, како и за трајно поврзување со организациите од агроиндустријскиот комплекс, на здружениот труд од другото стопанство врз доходовен и извозен интерес, со цел редовно снабдување на туристичките места со потребните производи од домашно производство и увоз.

(9) Организациите на здружениот труд ќе го поттикнуваат јакнењето на вкупниот научен и техничко-технолошки потенцијал, а посебно окрупнувањето и основањето на истражувачко-развојните центри, нивно кадровско скипирање, финансирање и програмско и самоуправно усогласување и поврзување со другите научни организации.

(10) Основачот, Советот на Работната организација во основање „ФЕНИ“ — Кавадарци, работниците и органите во привремените основни организации на здружениот труд ќе преземаат мерки и активности за издвојување на привремените основни организации на здружениот труд од составот на работната организација и нивно конституирање во работни организации или припојување кон други организации на здружениот труд.

Истовремено, ќе донесе и соодветни решенија со кои ќе се овозможи дел од мобилната и друга опрема која може да се користи од техничко-технолошката линија (Рудникот, Транспортниот систем и Топилиницата) да се пренесе на користење на други организации на здружениот труд.

Решавањето на проблемите за вработување ќе се врши во согласност со Заклучоците на Собранието на Социјалистичка Република Македонија од страна на задолжените носители, како и низ развојните програми за модернизација и проширување на другите организации на здружениот труд во општината и пошироко.

2.2.2. За остварување на постабилен и поусогласен развој, организациите на здружениот труд од општествените дејности ќе го преземаат следново:

- Ќе донесат програми за ефикасно и рационално користење на средствата, капацитетите, опремата и кадрите со кои располагаат или врз самоуправна основа можат да ги користат од други организации и заедници;

- Ќе остварат квалитативна консолидација на постојната мрежа;

- Ќе донесат нормативи и стандарди за видот, обемот и квалитетот на услугите;

- Ќе утврдат цени на услугите со примена на економски законитости;

- Ќе донесат развојни програми во кои ќе ги утврдат заедничките потреби на работните луѓе и граѓаните, кои ќе се задоволуваат на солидарна основа;

- Ќе ја унапредуваат и развиваат меѓурепубличко-покраинската соработка во дејностите заради поусогласен развој и поголемо искористување на можностите за рационално и економично остварување на одделни програми и развивање на заедничкото во земјата;

- организациите на здружениот труд во насочено образование ќе донесат програма за унапредување на квалитативните аспекти на воспитно-образовната работа и програми за образование на кадри;

- организациите на здружениот труд од научноистражувачката дејност, високо-образовните организации и развојните единици во состав на организациите на здружениот труд, со самоуправни спогодби ќе обезбедат поделба на работата и специјализација на научноистражувачките организации и единици;

- Народната и Универзитетската библиотека „Климент Охридски“ во Скопје, која врши функција на реферален центар во СР Македонија, ќе преземе мерки за свое натамошно развивање и обезбедување техничко-технолошки и други информации во Републиката, земјата и странство;

- со примена на Општествениот договор за творештвото и натаму ќе се поттикнува развојот и ќе се стимулира творештвото, рационализаторството и пронаоѓаштвото и ќе се унапредува постапката околу пријавувањето на пронајдоците;

- во здравствената заштита ќе се подобри организацијата и екипираноста на патронажните служби заради подобра и посоодветна заштита на доенчињата и малите деца;

- Ќе донесат програми за лекување во домашни услови и дневни болници и за спроведување на задолжителните видови здравствена заштита на населението;

- Ќе склучат самоуправни спогодби за функционално поврзување и поделба на работата во организациите на здружениот труд од областа на здравствената заштита во рамките на здравствените региони на ниво на Републиката и земјата во целина;

- за подобрување на условите и квалитетот во укажувањето врвна здравствена заштита, ќе донесат посебни програми за развој на одделни области на медицината (трансплантација на бубрези, кардиоваскуларна хирургија и друго) и

- Ќе продолжат со партиципација во користењето на услугите заради поголема рационалност во користењето на средствата во областа на здравстве-

ната заштита. Притоа и натаму ќе водат политика за ослободување од плаќање на партиципација за одредени корисници на здравствената заштита и за одредени заболувања.

2.3. Самоуправните интересни заедници и асоцијациите на здружениот труд врз самоуправните спогодби во организациите на здружениот труд и со други мерки и активности ќе обезбедат:

- (1) Самоуправната интересна заедница за енергетика на Македонија ќе подготви програма за комплексен развој на енергетиката, во која ќе се утврди енергетски и економски најрационален развој на енергетските гранки;

- (2) Ќе се продолжи со обезбедување средства за компензација на дел од трошоците на репродукцијата во електроснабдителството и железничкиот сообраќај. Обемот и начинот на обезбедувањето на средства за овие намени ќе се уредува секоја година со актот за остварувањето на Општествениот план на Републиката;

- (3) Самоуправните интересни заедници за вработување ќе подготват програми за вработување на кадри по квалификациона структура и занимање и ќе преземаат мерки и активности за стручно усовершување и преквалификација на определени лица.

Врз самоуправните спогодби со заедниците за насочено образование и со Републиката самоуправна интересна заедница за социјална заштита ќе здружат средства за преквалификација на невработените стручни работници во производни занимања и за продуктивно вработување на инвалидизирани лица со преостанатата работна способност;

- (4) Самоуправните интересни заедници за станбена изградба ќе покренат иницијатива за измена и дополнување на самоуправните спогодби за издвојување и здружување средства од доходот и чистиот доход кај сите корисници на општествени средства согласно со определбите од овој план;

- (5) Самоуправната интересна заедница за водостопанство ќе обезбеди 20% од средствата за финансирање на програмата за подобрување на санитарно-хигиенската и епидемиолошка состојба во Републиката;

- (6) Самоуправните интересни заедници од општествените дејности ќе донесат:

- програми за рационализација на мрежата на организациите на здружениот труд од општествените дејности и на самоуправните интересни заедници и нивните стручни служби;

- програми за изградба и опремување на објекти по општествените дејности и ќе обезбедат дел од потребните средства за овие намени;

- самоуправните интересни заедници за здравствена заштита ќе обезбедуваат дел од средствата за реализација на Програмата за намалување на смртноста на доенчињата и малите деца, за Програмата за подобрување на санитарно-хигиенската и епидемиолошката состојба во Републиката и една третина од средствата за учество во реализацијата на задачата за целосна здравствена заштита на делумно осигурените земјоделци и на неосигуреното население по нисен основ;

- самоуправните интересни заедници од областа на општествената заштита на децата, заради издначување на условите за развој, ќе склучат самоуправна спогодба за солидарно здружување на средствата во Републиката заедница за изградба на објекти во независните општини и во развиените во кои има позначително изразени потреби од згрижување, воспитување и образование на децата од предучилишна возраст;

2.4. Општините и градот Скопје — за реализација на утврдената развојна политика ќе преземаат соодветни мерки и активности.

2.4.1. Од средствата на буџетите и со средствата обезбедени врз основа на самоуправни спогодби на самоуправните организации и заедници ќе обезбедат:

- најмалку 20% од пресметковната вредност на системите за наводнување и полната вредност на

трошоците за регулирање на имотно-правните односи;

— до 15% од пресметковната вредност на регионалните и магистралните патишта што ќе се градат или модернизираат на подрачјето на општината и градот Скопје;

— учество на средствата во висина од 50% во обезбедувањето на патните премини со сигнално-сигурносни уреди;

— градот Скопје и општината Охрид ќе обезбедат најмалку 40% од пресметковната вредност за модернизација и реконструкција на аеродромите во овие градови;

— учество од 10% од потребните средства за изградба на автобуски станици;

— најмалку една половина од трошоците за реализација на Програмата за пошумување на голините;

— најмалку 30% од средствата за реализација на Програмата за унапредување на индивидуалното земјоделство и на Програмата за создавање вештачки ливади на ерозивни ораници и мелиорирање на природни ливади во ридско-планинските подрачја;

— до 50% од пресметковната вредност на новите објекти од одделни општествени дејности што ќе се градат на подрачјето на општината или градот Скопје, заем за објектите што се во тек на градба од пренесените програми од претходниот период кои ќе се остваруваат според договорените услови;

— дел од средствата за реализација на Програмата за намалување на смртноста на доенчињата и малите деца и за финансирање на Програмата за подобрување на санитарно-хигиенската и епидемиолошката состојба во Републиката;

— една третина од средствата за учество во реализацијата на задачите за целосна здравствена заштита на делумно осигурените земјоделци и на неосигуреното население по ниеден основ и

— заинтересираните општини со средства и други мерки и активности ќе се ангажираат за реализација на програмата за заштита на Охридското, Преспанското и Дојранското Езеро.

2.4.2. Ќе обезбедат олеснувања и ослободувања на организациите на здружениот труд од плаќање комунални надоместоци при уредувањето на градежното земјиште, за програмите кои се однесуваат за изградба на сместувачки капацитети за општински и републички стоковни резерви, развој на малото стопанство и изградба на капацитетите надвор од потесното подрачје на основната организација на здружениот труд, како и за реализација на заедничките програми за развој на производството и извозот.

2.4.3. Ќе се вршат ослободувања на дел од комуналните давачки за изградба на објекти од општествените дејности, кога со изградбата се обезбедува поединечно задоволување на засадничките и одделни потреби.

2.4.4. Ќе се отстапува дел од општинскиот данок на промет за алкохолни пијалаци на организациите на здружениот труд од областа на угостителството и туризмот со намена за изградба на сместувачки капацитети во комерцијалното угостителство.

2.4.5. Ќе обезбедат ослободување од плаќање данок од личен доход од земјоделска дејност заради стимулирање на определени видови земјоделско производство и на процесот на здружување, меѓусебно или во земјоделски задруги, во основните организации на кооперанти и во други форми на здружување на индивидуалните земјоделци, како и олеснување од социјален карактер.

2.4.6. Ќе обезбедат ослободување од плаќање данок од земјоделска дејност за периодот од пет години на лица кои ќе се преориентираат исклучително кон вршење земјоделска дејност.

2.4.7. Општините и градот Скопје во рамки на своите надлежности ќе преземаат мерки и ќе создаваат услови до 1990 година да се задржи бројот на активното земјоделско население на ниво од 1985

година, како и да се подобрат условите за живот и работа во помалите населени места.

2.4.8. Ќе обезбедат олеснувања и ослободувања од плаќање данок од личен доход од вршење стопанска и професионална дејност, заради стимулирање на развојот на малото стопанство, вработувањето и здружувањето на трудот и средствата и различни форми на кооперација и соработка со организациите на здружениот труд од општествениот сектор, како и заради обезбедување олеснувања од социјален карактер.

2.4.9. Ќе обезбедат ослободување од плаќање данок од личен доход од стопанска дејност за периодот од пет години на лицата кои произведуваат дефицитарни производи и вршат дефицитарни услуги во малото стопанство утврдени со општествениот план на општината и градот Скопје.

2.4.10. Ќе отстапуваат дел од општинскиот данок на промет за финансирање на задолжително основно образование и социјалната заштита, за кој дел ќе се намалат издвојувањата од доходот и од личните доходи од здружениот труд за овие намени.

2.4.11. Ќе обезбедат олеснувања и ослободување од данокот од надомест од авторски права, патенти и техничко унапредување, заради поттикнување на развојот на научно-истражувачката работа, пронаоѓаштвото и техничките унапредувања.

Извршниот совет на Собранието на Социјалистичка Република Македонија ќе го следи, анализира и оценува, остварувањето на заедничките интереси, цели и задачи на стопанскиот и општествениот развој утврдени со овој план, ќе ја согледува состојбата и проблемите во развојот и ќе презема мерки и активности, во рамките на своите права и надлежности, за остварување на планот.

Извршниот совет на Собранието на СР Македонија најмалку еднаш годишно ќе го известува Собранието на СР Македонија за резултатите од остварувањето на планот на Републиката.

Секоја година Извршниот совет ќе подготвува и поднесува до Собранието предлог на резолуција за политиката за остварување на Општествениот план на Републиката за наредната година.

Во извршувањето на овие задачи Извршниот совет ќе остварува соработка со сите носители на активности кои имаат одговорност во врска со остварувањето на Општествениот план на Републиката.

До крајот на првото тримесечје од 1986 година, Извршниот совет на Собранието на Социјалистичка Република Македонија, ќе утврди посебна програма за работа за извршување на задачите кои произлегуваат од овој план.

725.

Врз основа на член 10 од Законот за основите на системот на општественото планирање и за општествениот план на Југославија („Службен лист на СФРЈ“ број 46/85) и член 109 од Законот за системот на општественото планирање и за општествениот план на Социјалистичка Република Македонија, Собранието на Социјалистичка Република Македонија, на одделни седници на Соборот на здружениот труд, Соборот на општините и Општествено-политичкиот собор, одржани на 30 декември 1985 година, донесе

РЕЗОЛУЦИЈА

ЗА ПОЛИТИКАТА НА ОСТВАРУВАЊЕ НА ОПШТЕСТВЕНИОТ ПЛАН НА СОЦИЈАЛИСТИЧКА РЕПУБЛИКА МАКЕДОНИЈА ЗА ПЕРИОДОТ ОД 1986 ДО 1990 ГОДИНА ВО 1986 ГОДИНА

1. Тргувајќи од досега остварените резултати, согледаните развојни можности, присутните состојби и проблеми и од тенденциите кои ќе се пренесат, од заедничките интереси и цели договорени со Општествениот план на СР Македонија за периодот од 1986 до 1990 година, а имајќи ги предвид опсегите од Долгорочната програма за економска стабилизација и Платформата за подготовка на XIII

конгрес на Сојузот на комунистите на Југославија, а со цел за натамошен развој на социјалистичките самоуправни односи, основните задачи на економската политика во 1986 година се:

(1) динамизирање на стопанскиот растеж со посфикасно стопанисување и со поголема примена на научните достигнувања и технолошкиот прогрес;

(2) зголемување на извозот на стоки и услуги и остварување повисок девизен прилив, особено од конвертибилното подрачје и врз таа основа поуредно намиравање на обврските спрема странство;

(3) јакнење на материјалната основа на здружениот труд врз битно намалување на порастот на инфлацијата и постапно спроведување финансиска консолидација на стопанството;

(4) пораст на вработувањето и јакнење на социјалната сигурност на работните луѓе и граѓаните, пред сè, со зголемување на продуктивноста на трудот и обезбедување пораст на животниот стандард.

Со остварување на основните задачи ќе се овозможи постапно совладување на економските тешкотии, поголемо користење на расположливите капацитети и ресурси, оживување на стопанската активност, натамошен развој на општествените дејности и остварување на политиката на порамномерен развој на Републиката со побрз развој на стопански недоволно развистите краишта и натамошен развој и јакнење на сите компоненти на општонародната одбрана и општествената самозаштита.

2. За општествено-економскиот развој во 1986 година, од посебно значење ќе биде да се остварува пораст на општествениот производ во вкупното стопанство од околу 4,0%. Порастот на општествениот производ ќе се темели врз порастот на општествениот производ во сите стопански дејности, освен во градежништвото, при што се очекува пораст на индустриското и земјоделското производство од околу 4,5%.

За остварување на предвидениот пораст на производството и услугите, за поуредно намиравање на фиксните и гарантираните обврски, за обезбедување на потребниот увоз на стоки и решавање на другите проблеми во развојот во идната година, извозот на стоки и услуги е неопходно да оствари реален пораст од околу 7% (номинален околу 10%), при што на конвертибилното подрачје од 10% (номинален околу 14%). Увозот на стоки и услуги реално ќе се зголеми за околу 5% (номинално за околу 7,5%), а на конвертибилното подрачје за 5,8% (номинално 6,2%).

Врз овие основи извозот на стоки се цени дека ќе достигне ниво од 615 милиони долари, при што на подрачјето со конвертибилен начин на плаќање од околу 400 милиони долари, а вкупниот увоз на стоки се цени дека ќе достигне ниво од 967 милиони долари, а на конвертибилното подрачје 552 милиони долари. При ова, степенот на покриеност на увозот со извоз на стоки ќе се зголеми на 63,6% спрема 62,2% во 1985 година, а на конвертибилно 72,5% спрема 67,3% во 1985 година.

Врз основа на општите услови и можности за развој ќе се оствари зголемување на вработеноста во општествениот сектор за околу 2,5%, а на продуктивноста на трудот за близу 1,0%. Вкупно ќе се активираат околу 22 илјади лица од кои врз проширување на работните места во општествениот сектор 12,3 илјади лица, со замена на работните места во општествениот сектор 8,5 илјади лица, а со проширување на активност во индивидуалниот сектор (без земјоделство) 1,4 илјади лица. Вкупниот број вработени во општествениот сектор ќе достигне ниво од околу 506 илјади лица.

Средствата за лична потрошувачка се цени дека ќе остварат реален пораст од околу 3,0%, а во тие рамки ќе се настојува реалните чисти лични доходи во општествениот сектор во просек да не се намалуваат под достигнатото ниво и да растат зависно од продуктивноста на трудот.

Инвестиционите вложувања во основни средства се цени дека ќе го задржат реалното ниво остварено во 1985 година.

Изворните приходи за задоволување на општите општествени и на заедничките потреби, без тие што се изземени од ограничување ќе растат побавно од номиналниот пораст на доходот.

Средствата за наука ќе растат над номиналниот пораст на доходот во општествениот сектор на стопанството.

3. Основна задача на економската политика во 1986 година претставува динамизирањето на стопанскиот пораст врз ефикасно стопанисување и зголемување на продуктивноста на трудот, како и врз подигање на степенот на вкупната самоуправни организационот и поврзаност на здружениот труд во Републиката и земјата на доходовни односи.

3.1. Со зголемена активност на организациите на здружениот труд и со мерките на економската политика ќе продолжат започнатите позитивни процеси во промената на структурата на индустриското производство во насока на обезбедување производство со повисоки фази на доработка, негово приспособување кон барањата на странските и домашниот пазар, како и повисоко организационо и техничко-технолошко унапредување на производството.

Порастот на индустриското производство во основа ќе се потпира врз зголемено користење на расположливите производни капацитети, и тоа, со редовно снабдување со енергија и сировини преку селективен и рационален увоз и со натамошно јакнење на сите форми на организирање и здружување врз самоуправни доходовни односи.

Заради непречено снабдување со енергија и намалување на увозната зависност, ќе се зголеми производството на енергија со поголема техничко-технолошка подготвеност на електроизворите, а ќе се преземат и мерки за зголемено штедење, заради намалување на потрошувачката по единица производ на сите видови енергија во сите области на потрошувачката. Со оптимално користење на електроенергетските капацитети во 1986 година се предвидува да се оствари производство од околу 4,2 милијарди KW часови електрична енергија, со што ќе се обезбедат близу 70% од потребната електрична енергија во Републиката. Другите потреби ќе се обезбедат од договорените количества и пројавените вишоци на електрична енергија од системот, а ќе се врши и увоз и размена на електрична енергија во зависност од технолошката и економската оправданост.

Потребите од јаглен за термоелектраните ќе се задоволуваат од производството на рудниците во Републиката, додека потребите за индустријата и широката потрошувачка ќе се задоволуваат со поголемо искористување на постојните рудници во состав на термоелектраните, со производство од новите рудници и со набавка од производителите во земјата и од увоз.

Ќе се вложуваат напори да се обезбеди преработка на околу 1,3 милиони тони сурова нафта, при што ќе се врши размена на дел од дериватите со другите производители во земјата и странство.

Во индустријата, преку реконструкција и модернизација на капацитетите ќе се создадат услови за воведување нова технологија и за измена на постојните и воведување нови производни програми приспособени кон барањата на странските пазари.

Зголемување на производството ќе се остварува со понагласена ориентација за извоз и на производството на потребните сировини и репроматеријали, со здружување на трудот и средствата на доходовни односи и со подобрување на квалитетот и збогатување на асортиманот на производите. Истовремено, за поголемо користење на слободните капацитети во одделни гранки на индустријата, ќе се остваруваат активностите и за обезбедување поголем обем на аранжмани за вршење услуги за партнери од земјата и странство.

(2) Во земјоделството активностите ќе бидат насочени кон посфикасно користење на расположливите потенцијали и природни ресурси, примена на посовремени агро и зоотехнички мерки, современи технолошки иновации и врз таа основа ќе се обез-

беди зголемување на примарното полјоделство и сточарско производство, а особено на фуражното производство. Истовремено, зголемувањето на производството, ќе се потпира и врз поголема мотивираност на индивидуалните производители за стоковно производство, со развивање различни форми на здружување на трудот и средствата на општествениот сектор со индивидуалните земјоделци.

Со мерките на економската политика и со други мерки ќе се создаваат услови за подобрување на економската положба на производителите на земјоделски производи.

Врз овие основи се очекува производство на пченица од околу 290 илјади тони, пченка од околу 110 илјади тони, шеќерна репка од околу 130 илјади тони, сончоглед и маслодајна репка од околу 34 илјади тони и суроз тутут од околу 35 илјади тони.

(3) Во шумарството ќе се продолжи со отворање, подигање и обнова на шумите, пошумување на голините, мелиорација и реконструкција на слабопродуктивните нискостеблести деградирани шуми и честаци, заштита на шумите од бесправна сеча, болести, штетници и пожари, како и зголемено користење на споредните шумски производи.

(4) Во градежништвото активностите ќе бидат насочени кон подобрување на внатрешната и самоуправната организираност и поорганизиран настан при добивањето и изведувањето на инвестиционите работи во странство истовремено ќе се зголеми ангажирањето на расположливите градежни капацитети во изградбата на објекти во енергетиката, водостопанството (изградба на мали акумулации со повеќенаменски карактер) станбената изградба, како и во отворање и работа на одделни површински копови на јаглен, со што ќе се создаваат услови за подобрување на економската положба на оваа дејност.

(5) Во сообраќајот и врските ќе се преземаат мерки за порационално и поефикасно користење на транспортните капацитети и задоволување на потребите на стопанството; зголемување на квалитетот на услугите и намалување на трошоците на транспортот; зголемување на безбедноста на сообраќајот и друго.

Со мерки на економската политика и со други мерки ќе се создаваат услови за подобрување на економската положба на железничкиот сообраќај.

Со мерките на економската и сообраќајната политика ќе се поттикнува натамошната прераспредела на превозот кон општествено порентабилните видови превоз. Притоа, во рамките на вкупниот сообраќај се очекува побрз пораст на услугите во железничкиот сообраќај и во поштенско-телеграфско-телефонскиот сообраќај.

(6) Во трговијата активностите ќе бидат насочени кон поредовно снабдување на населението и стопанството преку продолжување на процесот на самоуправно трансформирање на прометните организации со цел создавање покрупни и економски посилни организации. Истовремено, ќе се подобрува нивото на услугите поефикасно ќе се искористуваат продажните капацитети, ќе се унапредува организацијата и мрежата на откупот, сместувањето и прометот на земјоделско-прехранбените производи, а ќе се намалува и непотребното посредување во текот на прометот и учеството на трошоците на прометот во вредноста на стоката.

(7) Во туризмот ќе се остваруваат активности за поголемо користење на расположливите капацитети, давање покатегорични и поразновидни форми на услуги за одмор и рекреација, проширување на туристичката сезона преку организирано користење на годишните одмори и усогласување на училишните распусти, подобрување на снабденоста во туристичките места, обезбедување подобра и поефикасна пропагандно-информативна дејност.

За обезбедување поголем девизен прилив од странскиот туризам ќе се поттикнува извозот на туристичките услуги и ќе се обезбедат средства за заедничка туристичка пропаганда во странство.

(8) Во малото стопанство ќе се создаваат услови за зголемување на производството на стоки која служи како дополнување на асортиманот на големите производители, преку поголема заинтересираност на производните и прометните организации на здружениот труд за производството на елементи, делови и стока за широка потрошувачка, развој на услужните капацитети, како и на производството со поголемо ангажирање на личен труд и средства во сопственост на граѓаните.

3.2. За остварување на предвиденото производство и услугите ќе се преземаат следниве мерки и активности:

(1) Стопанската комора на Македонија и Самоуправната интересна заедница за енергетика на Македонија, како и организациите на здружениот труд и другите корисници ќе донесат програми за штедење, рационално користење и супституција на енергијата.

СОЗТ „Електростопанство на Македонија“ ќе ги презема сите мерки и активности за одржување максимална погонска подготвеност на постојните капацитети со што ќе се постигне најрационално искористување на хидроелектраните, оптимално искористување на термоелектраните на јаглен со повремено ангажирање и на термоелектраната „Неготино“, како и за преземање на договорените количества од електросенергетскиот систем на земјата.

Ќе се преземаат потребните мерки од инвеститорот Стопанска банка — Здружена банка — Скопје и Самоуправната интересна заедница за енергетика за интензивирање на работите сврзани со изградбата на ТЕ „Битола III“ како предуслов за завршување на овој енергетски капацитет во предвидениот рок. За таа цел, до крајот на јануари 1986 година ќе се склучат сите договори со изведувачите на работите и ќе се обезбедат основните предуслови за нивно реализирање, за овој клучен енергетски објект.

Составен дел за обезбедување на потребните количества на електрична енергија е и постигнатата согласност за модифицирано продолжување на Договорот со ЗЕП Србија до 2000 година во вкупен обем од 780 милиони KW часови електрична енергија годишно од кои 400 милиони KW часови континуирано, а 380 милиони KW часови како гарантирани годишни испораки. За количествата што ќе се испорачуваат континуирано Социјалистичка Република Македонија ќе обезбеди инвестициони вложувања за изградба на капацитет со инсталирана моќ од 60 MW. Истовремено, треба да се преземаат мерки и активности што треба да обезбедат долгорочна соработка меѓу електростопанските организации на СР Македонија и СР Србија во врска со заеднички вложувања во хидроенергетски, термоенергетски и нуклеарни извори.

Ќе се преземаат активности за натамошен развој на долгорочна соработка меѓу електростопанските организации на здружениот труд на СР Македонија и на САП Косово, а во тие рамки и за продолжување и новелирање на Договорот со РМХЕК Косово, посебно од аспект на обезбедување на вистински постојните односи сврзани со испорака на електрична енергија на Железарницата „Скопје“, имајќи го предвид поширокото значење на ова производство за развојот на земјата во целина.

ВО СОЗТ „Електростопанство на Македонија“ ќе се воспостави соодветна самоуправна економска и организациона поставеност со која ќе се обезбеди надминување на постојните техно-економски проблеми во функционирање на електроенергетскиот систем.

Организациите на здружениот труд за производство на јаглен ќе вложуваат напори за обезбедување на потребите на термоелектраните и дел од потребите на индустријата и широката потрошувачка.

Рафинеријата за преработка на сурова нафта и РО „Макпетрол“ ќе преземаат мерки и активности за обезбедување континуирано снабдување на пот-

рошувачите со нафтени деривати од сопствено производство, планирање на вишокот на деривати, како и размена и увоз на деривати (по количество и асортиман) што недостасуваат.

Врз основа на согледувањата од Студијата за класификација на Македонија ќе се преземаат мерки и активности за реализација на овој проект.

(2) Организациите на здружениот труд од областа на индустријата ќе донесат конкретни програми и ќе преземаат организациони и други мерки за поголемо користење на капацитетите, за подигање на квалитетот на производството, посебно за напалување на материјалните трошоци по единица производ, како и на неуспешно приспособување кон пазарата на домашниот и странските пазари.

Со заедничка програма за развој на производството и извозот врз доходовни основи ќе се создаваат услови за проширување на производството на феросилициум и обновување на производството на калциум карбид.

Потребната електрична енергија за остварување на оваа програма ќе се обезбеди од потрошувачката на овие производи врз основа на посебен договор.

До крајот на првиот квартал ќе завршат активностите околу самоуправното спогодување на трудот и средствата и другите договори што ја обезбедуваат реализацијата на оваа заедничка програма.

Во овој рок посебно забрзано ќе се работи врз остварувањето на самоуправната спогодба во врска со соработката во производството на феро силициум и калциум карбид меѓу „Југохром“-Јегуновце и заинтересираните организации на здружениот труд од СР Србија и ЗЕП Србија.

Организациите на здружениот труд ќе преземаат мерки и активности за собирање, откуп и рециклирање на отпадните материјали.

Стопанската комора на Македонија ќе ги иницира активностите за:

- потпишување самоуправни спогодби меѓу организациите на здружениот труд од индустријата на метали и градежни материјали и организациите на здружениот труд од градежништвото со кои ќе се обезбеди поголемо вградување на производите од овие гранки во објектите кои се изведуваат во земјата, а особено во странство;

- продолжување и јакнење на процесот на здружување на трудот и средствата врз доходовни односи меѓу организациите на здружениот труд од текстилната индустрија и ОХИС-Скопје, со цел обезбедување повисоко производство, усвојување на нови асортимани производи со повисок степен на обработка и на таа основа обезбедување поголем извоз;

- потпишување самоуправна спогодба меѓу организациите на здружениот труд од текстилната индустрија и од кожарско-преработувачката индустрија со организациите на здружениот труд од земјоделството, со цел забрзување на развојот и обезбедување сопствена сировинска основа на овие индустриски гранки;

- јакнење на процесот на меѓусебно поврзување и донесување заеднички производни програми на организациите на здружениот труд од текстилната индустрија и врз таа основа зголемување на извозот;

- остварување поголема меѓусебна деловна соработка и поврзување на организациите на здружениот труд од графичката дејност врз доходовни односи со цел остварување поголема усогласеност и специјализација во производството и заедничко испитување и настап на пазарот;

- остварување поголемо самоуправно и доходовно поврзување низ формите на здружувањето на трудот и средствата на долгорочна основа на организациите на здружениот труд од преработувачката индустрија и организациите на здружениот труд и индивидуалните земјоделци од примарното производство и прометните организации и врз таа основа обезбедување потребни сировини за непречено ра-

ботење, особено месо, млеко, шеќерна репка, маслодајни семиња, јачмен, разни видови зеленчук, овошје и друго;

— забрзување на процесот на замена на користењето на течни горива со цврсти кај капацитетите кај кои постои технолошка и економска оправданост. За оваа цел организациите на здружениот труд ќе донесат програми, чија реализација ќе се поддржува со мерките на економската политика.

Во рамките на вкупните активности за самоуправни организирање, поврзување и здружување на организациите на здружениот труд од материјалното производство, ќе се преземаат мерки за соодветно вклучување и на научно-истражувачките организации од одделните дејности, во тие процеси, а пред сè, во црната и обоената металургија, текстилната индустрија и во земјоделството.

(3) Организациите на здружениот труд од агрокомплексот и општините ќе утврдат оперативни програми за извршување и следење на пролетната и есенската сеидба и за откуп на земјоделските производи од родот во 1986 година.

Ќе се донесе Програма за поттикнување на развојот и унапредување на земјоделското производство во 1986 година. Во рамките на оваа програма ќе се обезбедат средства и за премии и регреси за одредени земјоделски производи и за вештачки ѓубрива, како и за унапредување на индивидуалното земјоделство, создавање вештачки ливади на ерозивни ораници, мелорирање на природни ливади и пасишта, забрзан развој и унапредување на пчеларството и рибарството и за унапредување на коњарството.

Општините и Републиката ќе обезбедат материјални и други услови за натамошно оспособување на стручните служби за унапредување на индивидуалното земјоделство, како и за проширување на нивната активност на поголем број населени места.

Организациите на здружениот труд и земјоделските задруги, особено специјализираните организации, ќе преземаат конкретни мерки за навремено обезбедување на квалитетен семенски материјал, вештачки ѓубрива, средства за заштита на растенија, резервни делови, погонско гориво и други репроматеријали.

За постигање повисоки приноси и обезбедување поголемо производство на втори култури, организациите на здружениот труд од земјоделството, пред сè, во подрачјето на системите за наводнување, ќе остварат програмирано користење на површините, поголема соработка со наука и со преработувачките капацитети, примена на посовремени агротехнички мерки, поголема организираност на производниот процес и ќе преземаат други мерки и активности. Сврзано со ова, Републичкиот комитет за земјоделство, шумарство и водостопанство во соработка со СОЗТ „Водостопанство“ ќе изготви и донесе посебна програма за површините на кои ќе се воведат втори култури.

На ниво на општина ќе се донесат оперативни планови за поорганизирано и рационално користење на земјоделската механизација во двата сектора, со цел навремено и квалитетно извршување на сеидбата.

На ниво на општина ќе се донесат програми за проширување на обработливата површина во општествениот сектор и со мерките на кредитната политика ќе се обезбедат средства за нивно финансирање.

На ниво на Републиката и општините ќе се донесат конкретни акциони програми за поттикнување на производството и за развој на општествено-економските односи на село преку организирање и здружување на индивидуалните земјоделски производители во земјоделските задруги, основните организации на кооперативни и други облици на здружување и поврзување. Ќе се обезбедуваат средства за остварување на развојните програми за зголемување на сточниот фонд, доопремување со механизација во полјоделството и за активирање на необра-

ботени обработливи површини и нивно приведување во култура. Дел од средствата за овие намени ќе ги обезбедат деловните банки од кредитниот потенцијал.

Во ридско-планинските подрачја ќе се унапреди производството и ќе се организира откуп на земјоделски производи.

Водостопанските организации во соработка со организациите на здружениот труд од земјоделството ќе донесат усогласени програми и ќе преземат мерки преку рационално користење на постојните системи за наводнување да обезбедат наводнување на околу 110 илјади хектари, одгледување втори култури на околу 8 илјади хектари, како и за изградба на мали акумулации, одводнување на земјоделски површини, наводнување од бунари и други зафати со брзи ефекти.

(4) Ќе се склучат самоуправни спогодби меѓу организациите на здружениот труд од шумарството, индустријата за преработка на дрво и другите корисници на дрво, за здружување на трудот и средствата врз доходовни основи, со цел порационално користење на шумскиот фонд, изградба на шумски патишта и подигање плантажи и насади од брзорасни видови дрва.

Ќе се донесе Програма за пошумување на годините и мелиорација и реконструкција на слабопродуктивните нискостеблести и деградирани шуми и честаци за периодот од 1986 до 1990 година и ќе отпочне нејзината реализација.

(5) Организациите на здружениот труд од градежништвото на самоуправни основа ќе се договорат за соодветна поделба на работите и деловно доходовно поврзување, со цел обезбедување рационалност во опремувањето, унапредувањето на техниката и технологијата на градењето и зголемување на продуктивноста на трудот.

Стопанската комора на Македонија, Деловната заедница „Македонија-инвест“ и надворешно-трговските организации, ќе продолжат со преземање организациони и оперативни мерки за подобрување на состојбите околу истражувањето на странските градежни пазари и обезбедување нови инвестициони работи.

Организациите на здружениот труд од градежништвото во соработка со Стопанската комора на Македонија и Републичкиот комитет за економски односи со странство ќе се ангажираат за поголемо користење на средства од Југословенската банка за меѓународна економска соработка и Фондот за солидарност со земјите во развој, за изградба на објекти на странскиот пазар.

Републичкиот комитет за економски односи со странство во соработка со Републичкиот комитет за енергетика, индустрија и градежништво и Стопанската комора на Македонија ќе предложат или иницираат мерки и активности за наплата на извршените инвестициони работи во странство.

Собранијата на општините ќе ја разгледаат можноста за ослободување на организациите на здружениот труд од градежништвото од обврската за задолжително вработување на приправници во 1986 година.

(6) Ќе се склучат самоуправни спогодби меѓу организациите на здружениот труд од сообраќајот и врските и производните организации, со цел обезбедување редовно снабдување на сообраќајот и врските со неопходните резервни делови, репроматеријали, автогуми и телекомуникациони кабли.

Во рамките на Стопанската комора на Македонија, ЖТО-Скопје и поголемите корисници на железнички услуги ќе склучат самоуправни спогодба за здружување на средства наменети за набавка на превозни капацитети во железничкиот сообраќај.

Републичката самоуправни интересна заедница за патишта, средствата од редовните приходи по намиравање на обврските за користените странски кредити ќе ги насочи, пред сè за редовно и ефикасно одржување на патната мрежа, како и за продолжување со изградба на преостанатиот дел од патот Куманово-Ранковци.

Организациите на здружениот труд од јавниот патен сообраќај ќе продолжат со активностите за окупнување и посфикасно и поскономично искористување на капацитетите и извршување на задачите во превозот.

Ќе се преземаат мерки за завршување на II-та фаза од реконструкцијата на Аеродромот „Скопје“ — Скопје.

Ќе се настојува со договори меѓу ПТТ и другите иматели на системи за врски да се обезбеди заедничка изградба и користење на преносните и други капацитети.

Стопанската комора на Македонија во соработка со Републичкиот комитет за сообраќај и врски и Републичкиот комитет за економски односи со странство, ќе донесе програма за зголемување на девизните ефекти од транспортните услуги и за стимулирање на превозниците за нивно поголемо учество во надворешно-трговската размена со странство.

Стопанската комора на Македонија ќе ги интензивира активностите кај организациите на здружениот труд од областа на сообраќајот и организациите од другите стопански области, со цел отпочнување со реализација на програмата за развој на интегралниот транспорт.

(7) Во рамки на Стопанската комора на Македонија ќе се иницираат активности за поголема деловна соработка и трајно поврзување на организациите на здружениот труд од туризмот со организациите од агроиндустријскиот комплекс, со цел редовно снабдување на туристичките места со потребните производи од домашно производство и увоз.

Ќе се поттикнува развојот на туризмот преку разни форми на поврзување и деловна соработка на самостојните угостители и други услужни сервиси и домаќинствата со организациите на здружениот труд од туристичкото стопанство.

(8) Републиката и општините ќе утврдат стабилна, долгорочна и селективна политика на даноци, која ќе биде во функција на развојот на малото стопанство. Ќе се предложат решенија со кои ќе се поттикнува развојот на малото стопанство, посебно на дефицитарните производни и услужни дејности и ќе се обезбеди ист третман на носителите на личен труд со сопствени средства и на работниците во здружениот труд.

Собранијата на општините во своите планови за развој ќе ги утврдат конкретните потреби за услужните дејности од малото стопанство и во соработка со месните заедници ќе програмираат нивен побрз и поусогласен развој. Истовремено ќе преземаат мерки со кои ќе го поттикнуваат ангажирањето на лични средства за основање договорни организации, занаетчиски задруги и самостојни дуќани.

Надлежните служби во општините ќе ја забрзаат постапката при давањето согласност за отворање објекти од малото стопанство. Истовремено за поттикнување на развојот на дефицитарните и приоритетните дејности ќе се предвидат мошне олеснувања посебно за лицата кои не се во работен однос и немаат материјални средства за егзистенција по друг основ, а се стручно оспособени да вршат соодветна стопанска дејност.

Општините и градот Скопје во рамките на своите просторни и детални урбанистички планови задолжително ќе го решаваат прашањето за локација на занаетчиските центри од производен и услужен карактер, во рамки на станбените и деловните згради и на локации за мало стопанство.

Стопанската комора на Македонија ќе покрене иницијатива општините и градот Скопје во соработка со организациите на здружениот труд од производството и прометот, да ги утврдат производителите, деловите за склопови, деловите од увоз и слично, како и неискористената и отпишаната опрема и орудија за работа, кои би можеле да се произведуваат или активираат во капацитетите на малото стопанство.

Организациите на здружениот труд, посебно поголемите системи, ќе преземаат мерки и активности за поголемо вклучување на производството од ма-

лото стопанство во нивните планови за развој со цел побрз развој на оваа дејност и обезбедување поголема рационализација во работењето.

Занаетчиските задруги или други организации на здружениот труд преку кооперација ќе обезбедуваат навремено снабдување на малото стопанство со сировини и репроматеријали, пласман на производите на домашниот и странските пазари и други услови неопходни за побрз развој на малото стопанство.

Заради создавање услови за значително побрз развој на малото стопанство, доследно ќе се применуваат и другите мерки предвидени со општествените договори на ниво на земјата и Републиката.

4. Ќе се создаваат материјални и други услови за побрз и поквалитетен развој на научно-истражувачката дејност, како битен фактор за остварување на основните задачи на развојот и за подигнување на техничко-технолошкото ниво на стопанството во Републиката.

Активностите во научно-истражувачката дејност ќе се насочат кон поинтензивна и посодржајна соработка со организации на здружениот труд од материјалното производство и општествените дејности, обезбедување пред се сопствени технолошки решенија, натамошно окрупнување на научно-истражувачките организации, поголема рационалност во истражувањата, поголемо поттикнување и примена на иновативниот труд, како и кон забрзан развој на истражувачко-развојните единици во организациите на здружениот труд.

За остварување на задачите во научно-истражувачката дејност и технолошкиот развој ќе се преземаат следниве мерки и активности:

— Републиката заедница на научните дејности во соработка со Републичкиот комитет за образование и наука ќе подготви и донесе стратегија на долгорочниот научен развој во СР Македонија и ќе утврди програма за нејзина реализација;

— Ќе се преземаат мерки и активности врз заеднички програми на ниво на земјата за остварување на стратегијата на технолошкиот развој;

— Републиката заедница на научните дејности, Републичкиот комитет за образование и наука, универзитетите, Стопанската комора на Македонија и научните организации, ќе ги интензивираат активностите за остварување на програмите за рационализација и усогласување на мрежата на научно-истражувачките организации;

— Републиката заедница на научните дејности, Републичкиот комитет за образование и наука, организациите на здружениот труд и Стопанската комора на Македонија ќе се ангажираат за окрупнување и организирање на истражувачко-развојните единици во состав на организациите на здружениот труд;

— Републиката заедница на научните дејности, самоуправните интересни заедници на насочено образование, Републиката самоуправна интересна заедница за вработување, научно-истражувачките организации и универзитетите ќе утврдат програми за вработување на истражувачките кадри и за создавање научно-истражувачки подмладок;

— Републиката заедница на научните дејности во соработка со Републичкиот комитет за образование и наука, универзитетите и Стопанската комора на Македонија ќе донесе програма за заедничко користење на опремата, за набавка на нова опрема и изградба на објектите за оваа дејност.

Републиката заедница на научните дејности во соработка со Републиката заедница за култура, Републичкиот комитет за образование и наука, Републичкиот комитет за култура и Народната и универзитетска библиотека „Климент Охридски“ во Скопје, ќе донесе програма за развој на рефералниот центар за обезбедување техничко-технолошки и други информации во Републиката и негово поврзување со соодветни информативни системи во земјата и странство.

5. Во областа на економските односи со странство ќе се преземаат мерки и активности за зголемување на извозот на стоки и услуги, пред сè на конвертибилното подрачје; поуредно намиравање на девизните обврски спрема странство, остварување рационален и економски оправдан увоз, развивање повисоки облици на економска соработка; како и за поорганизиран настан на стопанството на странските пазари.

Носители на извозот на стоки ќе бидат индустриските производи, особено делови и прибор за моторни возила, автобуси, конфекција, трикотажа, чевли, акумулатори, феролегури, фрижидери, кабли, огноотпорни материјали, поливинил хлорид, поттоа јагнешко месо, вино, конзерви од овошје и зеленчук, тутун и друго.

Истовремено, ќе се преземаат мерки и активности за зголемување на нестоковните девизни приходи.

Ќе се води политика увозот на стоки и услуги да биде во функција на предвидениот пораст на производството и извозот и на рационалното снабдување на домашниот пазар. Во рамки на вкупниот увоз на стоки приоритет ќе се даде на сировините и репроматеријалите кои се од посебно значење за зголемување на извозот, а пред сè на увозот на памучно и волнено влакно, сурова кожа, отпадно жезло, акрилонитрил (мономер), диметилтерафталат, валавички полуфабрикати, цинков концентрат, хромна руда и концентрат, природни фосфати, на увозот на енергетски горива, како и на сировини и репроматеријали за производство неопходно за задоволување на виталните потреби на населението посебно на маслото за јадење.

Истовремено, ќе се остварува и увоз на опрема, пред сè за модернизација и реконструкција на постојните извозно-ориентирани капацитети.

Во 1986 година стопанството на Републиката се цени дека ќе користи кредити од странство по сите основи во висина од 210 милиони долари, од кои 194 милиони долари од конвертибилното подрачје, вклучувајќи ги и кредитите за рефинансирање во износ од 100 милиони долари. Обврските на Републиката по користените кредити без делот на рефинансирањето отплати се цени дека ќе изнесуваат околу 228 милиони долари, од кои 111 милиони долари главница, а 117 милиони долари камата.

За остварување на задачите од областа на економските односи со странство, надлежните републички органи и републичките организации, односно асоцијациите на здружениот труд, ќе ги преземаат следниве мерки и активности:

На ниво на Републиката, со кредитната, даночната и другите мерки за економска политика ќе се создаваат услови за зголемување на производството наменето за извоз, особено на она со повисок степен на обработка.

Ќе се донесе одлука со која ќе се утврди делот на девизите за задоволување на потребите на стопанската инфраструктура, малото стопанство, заедничките потреби во општествените дејности и потребите на другите дејности што се вршат во рамките на Републиката.

Ќе се подготват и донесат програми за зголемување на малограничниот промет со соодветните земји, пред сè преку нови облици на размена и кооперација меѓу пограничните организации на здружениот труд.

Ќе се интензивираат активностите околу отворањето и нормалното функционирање на слободните царински зони, при што ќе се обезбедува нивно редовно снабдување со потребните количества и асортимани на стоки.

На ниво на Републиката ќе се подготви и донесе програма за рационализација и окрупнување на претставништвата на надворешно-трговските организации на здружениот труд, со цел посфикасно и поорганизирано искористување на трговската мрежа.

Стопанската комора на Македонија во соработка со организациите на здружениот труд, деловните

банки и надлежните републички органи на управата, врз основа на плановите и програмите за извоз ќе утврди целосна програма и план за користење на стоконите кредити и странската акумулација со мерки и активности на носителите на активностата за нејзино спроведување.

(Ќе се продолжи со вршење на компензациони работи со странство, увоз заради извоз, работи на извоз со наплата во стоки во земјите во развој и во други земји, во функција на остварувањето поурамнотежена меѓусебна размена на труд и услуги).

Стопанската комора на Македонија во соработка со Републичкиот комитет за економски односи со странство, Републичкиот завод за општествено планирање и организациите на здружениот труд, врз основа на плановите и програмите за извоз ќе подготви и донесе програми за увоз на одделни производи од земјите во развој врз основа на извоз на стоки и изведување инвестициони работи.

Банките во соработка со Стопанската комора на Македонија ќе преземаат мерки и активности за: — поголемо користење на стоконите кредити од странство, со цел зголемување на производството наменето за извоз и поголемо користење на постојните капацитети;

— воспоставување на повисоки форми на економска соработка со странство врз потрајна основа и

— ќе подготват и донесат план за отплата на фиксните и гарантираните обврски по користените странски кредити.

Организациите на здружениот труд ќе подготват и донесат сопствени и заеднички програми за извоз со други репродуктивно поврзани организации врз заеднички интереси и доход, при што ќе го утврдат обемот, динамиката и структурата на извозот, валутните подрачја, како и потребите за увоз на неопходни сировини и репродукциони материјали.

Организациите на здружениот труд ќе донесат конкретни програми за подигнување на квалитетот на производите и услугите и за поуспешно приспособување на изострените извозни барања.

Со заедничката економска политика на ниво на Југославија ќе се настојува да се обезбеди:

— остварување заеднички програми за извоз и увоз врз основа на поврзување и здружување на трудот и средствата на единствениот југословенски пазар;

— увоз на енергетски сировини кои се од заеднички интерес за континуирано снабдување на југословенскиот пазар, согласно со Енергетскиот биланс на земјата;

— поцелосно функционирање на единствениот девизен пазар на земјата и

— спроведување на соодветна царинска заштитна политика, при што ќе се изградат одбранбени механизми за успешно надминување на појавите на протекционистички и други бариери на странскиот пазар и надминување на нивните последици.

6. Во областа на пазарот и цените во рамките на заедничката политика на ниво на земјата ќе се преземаат мерки и ќе се создаваат услови за обезбедување поединствени услови за стекнување доход на сите стопански субјекти, пред сè, преку поголемо почитување на економските законитости и пазарните критериуми и на таа основа реално врадување на факторите на производството, натамошно усогласување на стоконепаричните односи, отстранување на основните причини за порастот на инфлацијата и трошоците на работењето и за подобро и поредовно снабдување на пазарот.

(1) Со мерките на економската политика и со други мерки ќе се обезбеди редовно снабдување на стопанството и населението со потребните сировини и репроматеријали и со производи за широка потрошувачка.

Ќе се преземаат мерки за функционирањето на единствениот југословенски пазар преку отстранување на пречките за слободно движење на стоките и услугите, општествените средства, знаењето, техниките достигнувања и слично.

За подоследно спроведување и остварување на предвидените задачи на подрачјето на пазарот, ќе се преземаат и следниве мерки и активности:

— Ќе се поттикнува сопственото производство преку преземање мерки од областа на кредитната и даночната политика, со обезбедување извори за обртни средства и со откажување на кредитирањето на резервите на готовите производи кои се чуваат во исчекување повисоки цени;

— врз основа на стоконите биланси во економската 1985/86 година за задоволување на потребите ќе треба да се обезбедат надвор од Републиката и од увоз 165 илјади тони пченица, односно брашно во зрно, 145,5 илјади тони пченка, 42 илјади тони шеќер и 20 илјади тони масло за јадење и

— Ќе се интензивира активностата на инспекциите и другите служби, како и на правосудните органи за навремено оневозможување на сите облици несовесно и негативно однесување на пазарот и на подрачјето на цените и на други појави на нарушување на единствениот југословенски пазар;

Стопанската комора на Македонија ќе ги иницира активностите за:

— интензивирање на процесот на организирање, окрупнување, економско и доходовно поврзување на организациите на здружениот труд што вршат промет со прехранбени стоки во организации од други подрачја на земјата, пред сè, поради снабдување и пласман на производи во Републиката и земјата, а особено во големите потрошувачки центри и туристички региони;

— организирање и нормално функционирање на пазарот на големо и

— Ќе се настојува на ниво на земјата со општествен договор, навремено да се обезбедат девизни средства за увоз на одделни производи и сировини за нивно производство кои не се произведуваат во земјата или се произведуваат во недоволни количества.

(2) За намалување на порастот на цените и на трошоците на живот доследно ќе се спроведува политиката за сведување на потрошувачката во рамки на реално расположливиот доход, заострување на финансиската дисциплина, зголемување на извозот и ќе се создаваат услови за пораст на продуктивноста, економичноста и рентабилноста. Врз овие основи ќе јакнат процесите на промени во материјалните и структурни односи, а во тие рамки и на вредностите и ценовните односи на производните фактори, стоки и услуги.

Со цел спречување на порастот на цените како израз на времето и конјуктурна несообразност во односите меѓу понудата и побарувачката, ќе се вршат интервенции од стоконите резерви, а по потреби и од увоз.

Согласно со прописите, цените во што поголема мера самостојно ќе ги формираат производителите според условите и односите на пазарот. Основен механизам за воспоставувањето на односите во цените и нивното утврдување кај сировините и репродукциониот материјал во областа на производството, ќе биде самоуправното спогодување на меѓусебно поврзаните и зависни производители и потрошувачи на соодветните производи, односно услуги.

Цените на основните производи и услуги во производството на енергија и енергетските сировини и во вршењето услуги на железничкиот и ПТТ сообраќај ќе се формираат на ниво на земјата во согласност на заедничките елементи — стандарди и нормативи на потрошениот тековен и минат труд и односи и нивоа на светските цени.

За цените на дневно-информативните весници, радиотелевизијскиот надоместок, цените на учебниците за основно и средно насочено образование, како и за станбено-комуналните услуги и градскиот сообраќај, што се од битно значење за одржување на животниот стандард на работните луѓе и граѓаните и имаат монополистички карактер, во 1986 година ќе се применува непосредна контрола на цените.

На ниво на земјата ќе се пропишуваат заштитни цени на основните земјоделски производи, при тоа ќе се тргнува од реално вреднување и рационална употреба на факторите во производството на пченица, од меѓусебните односи на цените (паритети) на основните земјоделски производи во однос на пченицата и од увозните цени, односно од ино-домицилните цени, доколку нема увоз кај некои од основните земјоделски производи.

Заштитните цени на другите основни земјоделски производи ќе се пропишуваат во зависност од односот на цените (паритети) на основните земјоделски производи спрема цената на пченицата, тргнувајќи од економските услови и оптималните технолошки карактеристики во производството на основните земјоделски производи.

Ќе продолжи политиката преку промени во материјалните и ценовните односи да се отстрануваат постојните диспаритети на цените кај одделни гранки и производи, а посебно на цените на стопанската инфраструктура (енергетика и железнички сообраќај), земјоделството и станбено комуналното стопанство.

Ќе се обезбедуваат услови за доследна и поефикасна општествена контрола на цените.

Согласно со критериумите, елементите, пазарните услови и односите ќе се продолжи со пропишувањето заштитни цени за одделни производи од интерес на Републиката, односно за јачменот, овесот, компирот, кромидот и гравот.

(3) Ќе се обезбедат материјални и други услови за формирање и нормално функционирање на стоквните резерви до нивото кое овозможува одвивање на процесот на производството, отстранување на поголем недостиг од одделни стоки и монополски појави на пазарот.

Ќе се зголеми обемот и асортиманот на стоките во републичките стоковни резерви и ќе се обезбедуваат средства за нивно финансирање.

7. Заради обезбедување на постапно санирање и нормализирање на финансиската состојба на корисниците на општествените средства, со доградба и усовршување на стопанско-системските решенија, ќе се преземаат мерки и активности и за јакнење на финансиската дисциплина, квалитативните фактори на стопанисувањето и воопшто на економската положба на здружениот труд, како и утврдување на конкретни решенија на ниво на земјата во поглед на специфичностите на Републиката, со цел поуспешно спроведување на финансиската консолидација.

7.1. Во рамки на засадничката политика на ниво на земјата од посебно значење е да се изврши доградба на стопанско-системските решенија. Отстранување на основните причини на инфлацијата и присутните диспаритети на цените преку афирмација на пазарните критериуми.

Во овие рамки неопходно е да се донесат инструментите за целосно спроведување на решенијата од стопанскиот систем, а пред сè од доменот на економските односи со странство, цените, проширената репродукција, стекнувањето и распоредувањето на доходот, банкарскиот и кредитниот систем и друго, ќе се преземаат мерки и активности во насока за средување на паричните и финансиските текови, обезбедување целосна финансиска дисциплина и зголемување на економичноста во стопанисувањето; промени во односите на пазарот и воспоставување функционирање на единствениот југословенски пазар; поттикнување на извозната ориентација преку водење реален курс на динарот и реални камати на квалитативно нови основи, водење на соодветна заштитна царинска политика и спроведување на царинскиот режим, зголемување на активноста и иницијативата и позначајно поттикнување на заедничките вложувања со странски партнери; како и со реално вреднување на производните фактори и постапно отстранување на диспаритетите на цените кај одделни производи и гранки.

Истовремено, со оглед на тежината и сложеноста на курсните разлики на ниво на земјата, тре-

ба да се утврдат соодветни решенија за целосно дефинитивно и на трајна основа разрешување на овој проблем. Во овие рамки е неопходно поповолен третман да имаат организациите на здружениот труд од земјоделството, водостопанството, железничкиот сообраќај и самоуправната интересна заедница за пагашта.

7.2. Во рамки на Републиката ќе се врши постапно репрограмирање на долговите, дефицитите и другите побарувања, со цел подобрување на внатрешната (динарска) ликвидност на корисниците на општествените средства.

При ова, организациите на здружениот труд и другите корисници на општествените средства заедно со банките и деловните доверители ќе подготват и донесат програми за намалување на задолженоста со домашни кредити, меѓусебно (договорно) разрешување на должничко-доверителските односи и постапно елиминирање на присутните дефицити. Во овие рамки ќе се врши репрограмирање, трансформација од краткорочни до долгорочни кредити, менување на условите во роковите за отплата на кредитите вклучувајќи го и грејс периодот, одлагање или отпишување на одделни побарувања во зависност од економските можности и друго.

За успешно спроведување на финансиската консолидација ќе се преземаат мерки и активности за зголемување на производството и динамизирање на стопанската активност во целина, подобрување на продуктивноста, економичноста и рентабилноста и за остварување на повисок доход и подобрување на односите во распределбата. При ова, ќе се поттикнува реализацијата на рентабилното производство и услуги, ќе се намалува општествената режија, почнувајќи од организациите на здружениот труд и самоуправните интересни заедници до општествено политичките заедници ќе се изврши постапна санација на загубите (особено во електростопанството, железничкиот сообраќај и земјоделството) и на другите дефицити, ќе се изврши доградба на даночниот систем и даночната политика во насока на повисоко зафаќање од субјектите со поголема економска моќ и слично.

7.3. При донесувањето на соодветни решенија на ниво на земјата ќе се настојува да се преземаат посебни мерки за совладување на специфичните проблеми на СР Македонија, особено во поглед на разрешување на обврските по проектот „ФЕНИ“ и „Стрежево“, за намените, обемот и условите на селективните кредити од примарната емисија, одлагање на отплатите по кредити од Фондот на Федерацијата, намирување дел од девизните обврски за одделни дејности од Федерацијата и друго.

8. За остварување на политиката на вработувањето ќе се создаваат општествено-економски и други услови за натамошен пораст на вработувањето во општествениот сектор и во дејностите што се остваруваат со труд и средства во сопственост на граѓаните и за намалување на интензитетот на пораст на бројот на лицата што бараат работа.

За оваа цел на ниво на Републиката ќе се донесе програма со мерки и активности во областа на вработувањето во периодот од 1986 до 1990 година, врз основа на која организациите на здружениот труд, општините и градот Скопје и самоуправните интересни заедници за вработување ќе донесат посебни годишни програми.

Ќе се остварат активности околу распишувањето јавен засм за вработување согласно со определбите од Општествениот план на СР Македонија за периодот од 1986 до 1990 година.

Средствата од заемот ќе се насочуваат на кредитна основа за развој на материјалната основа на организациите на здружениот труд во гранките на преработувачката индустрија и други организации во согласност со приоритетите и критериумите утврдени со оваа резолуција и Програмата на мерките и активностите за остварување на политиката на вработување во СР Македонија за периодот од 1986 до 1990 година.

Извршниот совет на Собранието на СР Македонија до крајот на првото полугодие на 1986 година ќе предложи Закон за заем за вработување. Уписот на заемот ќе почне од 1 октомври 1986 година.

Ќе се продолжи со политиката на даночни олеснувања и други поттикнувачки мерки за воведување повеќе сменска работа, скратување на работното време за работа во отежнати услови, инвестициони вложувања во мали производни програми — посебно во стопански недоволно развиените краишта, подрачјата на пограничниот појас и определените ридско-планински реони, стимулирање на развојот на малото стопанство и ангажирање средства во лична сопственост, зголемено користење на капацитетите и друго.

Ќе се поттикнува воведувањето и проширувањето на различни форми на соработка меѓу организациите на здружениот труд и земјоделските задруги со индивидуалните земјоделци, преку здружување средства, кооперација, заедничка набавка на опрема, заеднички ризик и друго.

За остварување на предвидениот пораст на вработеноста ќе се преземаат и други мерки и активности:

— Републиката самоуправна интересна заедница за вработување врз основа на критериумите од Општествениот договор за вработување ќе утврди кои лица се сметаат невработени;

— организациите на здружениот труд од материјалното производство ќе донесат програми за скратување на работното време кај работните места во тешки услови за работа и штетни по здравјето на вработените и за воведување на повеќе смени со кои се обезбедува поголема вработеност, производство и доход;

— организациите на здружениот труд кои со воведување на повеќе смени во работењето ќе обезбедат зголемување на вработеноста, производството и извозот, имаат приоритет при одобрувањето кредити, особено за набавка на сировини и препроматеријали, што ќе се уреди со одлуката за кредитната политика на Републиката за 1986 година;

— организациите на здружениот труд и другите самоуправни организации и заедници ќе преземаат мерки за вработување на двајца работници за работа пократка од полно работно време.

Ќе се извршат соодветни измени на прописите со кои ќе се уредат критериуми за рационално, селективно и општествено-економски оправдано скратување на работното време за работниците кои работат во отежнати услови, воведување повеќесменска работа, вработување на двајца работници, за работа пократка од полно работно време и друго;

— организациите на здружениот труд ќе создаваат услови за вработување преку здружување на парични средства во лична сопственост на граѓаните, посебно на лицата на привремена работа во странство.

Организациите на здружениот труд и другите самоуправни организации и заедници со свои средства ќе ги стимулираат заинтересираните работници за откуп на работниот стаж, со цел за нивно пензионирање и поголемо вработување на млади стручни кадри;

— во општините ќе се утврдат можностите за вработување на граѓаните кои се враќаат од привремена работа во странство;

— општините и самоуправните интересни заедници за вработување, со свои мерки и активности ќе обезбедат уедначување на статусот на работно ангажираните лица (куќни помошнички, негувателки, чистачки во станбени и други згради, разни занимања за поправки и одржување на трајните потрошни добра и опремата на населението и други слични занаети кои се вршат „на диво“, а истите лица се регистрирани како невработени) со тие во општествениот сектор преку организирано вработување во соодветни задруги или во други форми на самоуправно организирање и

— ќе се стимулира вработувањето на стручни лица во стопански недоволно развиените подрачја

на Републиката и ќе се отстрануваат причините за заминување на постојните стручни кадри од тие подрачја. Истовремено, Републиката СИЗ за вработување ќе ги искажува потребите од работници и ќе се ангажира при вработувањето на работници во други општини во Републиката и во други републики и покраини.

9. Со мерките за економска политика и со деловната политика на здружениот труд ќе се создаваат услови за задржување на инвестициите на реално ниво од 1985 година, концентрација на средствата врз самоуправна основа, зголемување на мобилноста на паричната акумулација, подигање на општата ефикасност на инвестициите и за селективно и рационално насочување на средствата.

9.1. Во рамките на инвестиционата политика активностите ќе биде насочена кон:

(1) Модернизација, реконструкција и технолошки иновации на постојните производствени и услужни капацитети, селективно довршување на инвестициите во тек пред се, на тие со висок степен на изграденост и кон отпочнување нови инвестициони зафати врз квалитативно нови основи.

Во рамки на расположливите средства ќе се интензивираат вложувањата за градба на ТЕ „Битола III“, на Рудникот за олово и цинк „Тораница“ — Крива Паланка и за довршување на градбата на капацитетите кои се остваруваат со здружување на труд и средства по основ на Фондот на Федерацијата, како и отпочнување со градба на нови објекти кои придонесуваат за зголемување на производството и услугите што обезбедуваат зголемен девизен прилив, храна, доход и вработеност.

(2) Расположливите средства за вложување во нестопански инвестиции ќе бидат насочени за градба на станбено-комунални објекти, довршување на објектите во тек, на градба во општествените дејности, модернизација и опремување на постојните објекти и за градба на нови објекти зависно од програмите, утврдените приоритети во одделните области и расположливите средства.

9.2. За реализација на задачите од доменот на финансирањето на проширената репродукција и инвестиционата активност, ќе се преземаат следниве мерки и активности:

(1) Организациите на здружениот труд со својата деловна политика ќе го зголеμουваат учеството на издвоените средства од чистиот доход со намена за инвестициони вложувања, при што учеството на сопствените средства во инвестиционите вложувања во основни средства во просек ќе изнесува најмалку една четвртина.

(2) Организациите на здружениот труд ќе преземаат мерки и активности за вклучување во заедничките програми и планови за развој по основ на здружување на трудот и средствата на ниво на земјата и Републиката, со цел поголема мобилност, концентрација и рационално насочување на расположливата акумулација.

(3) Секоја намеравана инвестиција, пред донесувањето на инвестиционата одлука, ќе подлежи на стручна оценка и проверка за економска и општествена оправданост со задолжително прибавување мислење од научни и стручни организации или други самоуправни организации и заедници кои се стручно и кадровски квалификувани.

(4) Ќе се унапредува системот на информирање за инвестициите на единствени основи на ниво на земјата, со цел обезбедување на сите релевантни информации за организација на здружениот труд која намерава да инвестира.

9.3. Ќе се создаваат услови за остварување на предвидената динамика на производство и услуги, а посебно на очекуваното од постојните капацитети, преку обезбедување долгорочни и трајни извори на обртни средства.

При ова, приоритет ќе имаат организациите на здружениот труд кои остваруваат поголемо производство и извоз, обезбедуваат зголемена вработеност и доход и го зголемуваат коефициентот на вртење на обртните средства.

За оваа цел:

— организациите на здружениот труд во својата деловна политика ќе обезбедат оптимално држење резерви на сировини, репроматеријали и готови производи и ќе го зголемуваат коефициентот на вртење на обртните средства. Истовремено, соодветен дел од акумулацијата првенствено ќе се насочува за трајни обртни средства;

— деловните банки при одобрувањето на инвестиционите кредити за основни средства ќе го решаваат и обезбедувањето со трајни извори на обртни средства и

— дел од средствата на Фондот на Федерацијата кои се формираат по основ на задолжителен заем и од средствата на Републичкиот фонд во висина од 20%, ќе се насочат за обезбедување трајни извори на обртни средства.

Обемот, намените, начинот на користење на средства од Фондот на Федерацијата и Републичкиот фонд за трајни обртни средства, поблиску ќе се утврдуваат со одлуки на Извршниот совет на Собранието на СР Македонија и на Управниот одбор на Републичкиот фонд за кредитирање на побрзиот развој на стопански недоволно развиените краишта.

10. Со мерките на економската политика, деловната политика на организациите на здружениот труд и со инструментите на стопанскиот систем, ќе се создаваат поједначени услови за стекнување доход на единствениот југословенски пазар врз економските критериуми.

Остварувањето поголем обем на доход и на општествен производ ќе се обезбедува врз пораст на производството и услугите, реално вреднување на производните фактори, зголемување на продуктивноста на трудот, економичноста и рационалноста во стопанисувањето и со намалување на трошоците по единица производ.

(1) Со доследна примена на договорите на заедничките основи и мерила за самоуправно уредување на односите во стекнувањето и распоредувањето на доходот и чистиот доход и распределбата на средствата за лични доходи ќе се обезбедат позитивни измени во областа на распределбата на доходот, особено за економски рационално распоредување на доходот на потрошувачка и акумулација.

Врз овие основи и со преземање други мерки на економската политика ќе се создаваат услови за запирање на натамошното опаѓање на учеството на организациите на здружениот труд од општественото стопанство во распоредениот доход и за зголемување на издвојувањата во средства за акумулација.

За ова цел:

— ќе се усогласуваат стапките за зафаќање на сите видови издвојувања од доходот согласно со утврдената политика со оваа резолуција и ќе се оневозможи натамошно дефицитарно и антиципирано финансирање на потрошувачката;

— издвојување од доходот и од личните доходи на општественото стопанство за задоволување на општите општествени потреби ќе се движи со побавен пораст од номиналниот пораст на доходот;

— издвојувањата од доходот и од личните доходи од општественото стопанство за задоволување на заедничките потреби преку самоуправните интересни заедници од општествените дејности и социјалниот развој ќе растат најмногу до номиналниот пораст на доходот;

— ќе се преземаат мерки и активности за намалување на зависноста на здружениот труд од користење кредити и средства и за забавување на порастот на цените и врз таа основа, со намалување на каматните стапки, ќе се обезбедува забавување на порастот на издвојувањето за договорни обврски, особено за камати по користените кредити. Истовремено ќе се преземаат и други мерки со цел другите договорни обврски (членарина и слично) да растат најмногу до номиналниот пораст на доходот;

— ќе се намалат средствата што се издвојуваат од доходот за солидарна станбена изградба во висина на делот што досега се издвојуваше за решавање на станбените прашања на учесниците во НОВ;

— ќе се намали постојната стапка на издвојување на средствата за станбена изградба од чистиот доход за 25%;

— ќе се продолжи со обезбедување средства од доходот за компензација на дел од трошоците на репродукцијата во електростопанството и железничкиот сообраќај. Самоуправните интересни заедници од овие дејности ќе вршат усогласување на обемот на средствата во зависност од номиналниот пораст на доходот во општественото стопанство и

— ќе се обезбедат средства за поттикнување на развојот на земјоделството во висина од околу 1,5% од доходот на општественото стопанство во Републиката. Средствата по овој основ ќе се користат согласно со определбите утврдени со Општествениот план на СР Македонија за периодот од 1986 до 1990 година, а во рамки на посебната програма што ќе ја донесе Собранието на СР Македонија.

(2) Со Општествениот договор за заеднички основи и мерила за самоуправно уредување на односите во стекнувањето и распоредувањето на доходот и чистиот доход и распределбата на средствата за лични доходи во СР Македонија, со самоуправни спогодби на групациите и самоуправните акти на организациите на здружениот труд, ќе се обезбеди остварување на меѓузависноста во движењето на бруто личните доходи по работник и акумулацијата спрема ангажираните средства.

При ова, доследно ќе се применува начелото при остварување на поголем доход по работник и по ангажирани средства да се остварува и поголем бруто личен доход по работник, под услов, истовремено да се остварува поголема акумулација по ангажирани средства.

Истовремено ќе се применува начелото на распределба на личните доходи спрема трудот, резултатите од трудот и успехот од работењето на организациите на здружениот труд, како и на категориите со загарантиран личен доход и најнизок личен доход, со кој се обезбедува реално економско вреднување на трудот со најнизок степен на сложеност и нормални резултати на работа.

Во организациите на здружениот труд е неопходно да се разработат стимулативни услови заради поттикнување и подигање на индивидуалната продуктивност на трудот, економичноста, иновационската дејност и друго и оваа основа да се вклучи во пресметката на личниот доход на работниците.

Ќе се води политика и повисоко ќе се вреднува производниот, креативниот и продуктивниот труд, со што ќе се елиминира појавата на уравниловка и социјализација на негативните резултати на трудот.

11. Вкупните средства за задоволување на општите општествени и на заедничките потреби, освен придонесите за Буџетот на Федерацијата, приходите за пензиско и инвалидско осигурување, борбата заштита и примањата на воените инвалиди, средствата кои се издвојуваат за наука, дополнителни средства за вработување, надоместите кои имаат карактер на лични примања, регресот за вештачки губрива, средствата за заштита на растенијата, интервенциите и инвестициите во стопанството, вклучувајќи ги и средствата за намирување на обврските по странските кредити настанати со изградба на проектот „ФЕНИ“ — Кавадарци, ХМС „Стрежево“ — Битола и средствата наменети за намирување на курсните разлики и разликите во цените на основните прехранбени производи од витален интерес за снабдување на работните луѓе и граѓаните, како и приходите од населението, ќе растат побавно за најмалку 5% од номиналниот пораст на доходот во општественото стопанство. Во рамките на вкупните средства за тие потреби, приходите од стопанството ќе растат побавно од другите приходи (неstopанство, население и друго).

Средствата за отстранување на последиците од елементарни непогоди, за премостување на разликите настанати поради различните рокови за уплатата и пласман на средства на Фондот на Федерацијата за кредитирање на побрзиот развој на стопан-

ски недоволно развисните републики и автономни покраини, придонесот на Фондот на солидарност со неврзаните земји и земјите во развој и другите обврски врз основа на договор на републиките и покраините и општествени договори или со сојузен закон, ќе растат во согласност со прописите, односно со договорите со кои се регулирани.

11.1. Во овие рамки, приходите за финансирање на општите општествени потреби преку буџетите на општествено-политичките заедници (без тие што се изземени од ограничување) ќе растат за најмалку 10% побавно од номиналниот пораст на доходот. За реализација на оваа политика општествено-политичките заедници ќе вршат усогласување на стапките на даноците и другите приходи, согласно со измените на цените и Договорот за усогласување на политиката на посебниот данок на промет на производите и услугите. Истовремено, сите општествено-политички заедници и корисници на средства од буџетите ќе разработат и утврдат конкретни мерки за штедење и рационално користење на средствата со кои вршењето на функциите ќе се остварува во рамките на утврдениот обем на средства.

11.2. Средствата за задоволување на заедничките потреби преку, односно во рамки на самоуправните интересни заедници од општествените дејности и социјалниот развој, без средствата што се изземени од ограничување, ќе растат за најмалку 2% побавно од номиналниот пораст на доходот во општествено-то стопанство.

(1). Целот од средствата што е наменет за обезбедување социјална сигурност на работните луѓе и граѓаните ќе расте согласно со прописите со кои се регулирани одделни надоместоци кои имаат карактер на лични примања и порастот на бројот на корисниците по основ на тие права.

(2). Средствата за работа и развој на општествените дејности што се остваруваат преку, односно во рамките на самоуправните интересни заедници ќе растат согласно со утврдените и усогласените програми за работа во одделните дејности, при што ќе се имаат предвид критериумите за обемот на програмата, вклучувајќи ја и проширената дејност, нормативите и стандардите за видот, обемот и квалитетот на услугите, можните ефекти од спроведување на политиката за рационализација планираниот пораст на продуктивноста на трудот во општественото стопанство и очекуваниот пораст на општиот дефлатор (општ пораст на цените).

Врз основа на овие определби во 1986 година номиналниот пораст на средствата по одделни самоуправни интересни заедници од општествените дејности во однос на остварените средства во претходната година треба да изнесува:

— за заедниците од здравствената заштита најмногу за 4% над номиналниот пораст на доходот во општествениот сектор на стопанството во Републиката;

— за заедниците за насочено образование најмногу до номиналниот пораст на доходот во општествениот сектор на стопанството во Републиката. Во тие рамки со побрза динамика ќе растат средствата за насочено средно образование и за ученичкиот и студенскиот стандард и

— за заедниците од основното образование, културата, општествената заштита на децата, социјалната заштита, вработувањето и за физичката култура побавно за најмалку од 5% од номиналниот пораст на доходот во општествениот сектор на стопанството во Републиката.

Усогласувањето на средствата за општите општествени и за заедничките потреби со номиналниот пораст на доходот на организациите на здружениот труд од општественото стопанство ќе се врши според периодичните пресметки за периодот јануари — јуни и јануари — септември 1986 година.

За спроведување на политиката за општа и заедничка потрошувачка во 1986 година, Собранието на СР Македонија и собраната на општините и градот Скопје ќе склучат општествен договор.

Ќе се води политика средствата за работа и развој на општествените дејности да се остваруваат врз селективна основа и утврдените приоритети во дејностите и во поголема мера да се обезбедат врз слободна размена на трудот и со повисок степен на самоуправно доходовно поврзување со здружениот труд, со цел да се усогласува положбата на вработените во општествените дејности со таа на вработените во здружениот труд. Истовремено, ќе се преземаат мерки и активности при формирањето на средствата за работа и развој на општествените дејности во поголема мера и со повисока динамика да се обезбедуваат од приходи од придонеси на граѓаните и приходите стекнати со вршење услуги на населението.

(3). Ќе се преиспитаат можностите за изнаоѓање нови извори за финансирање на социјалната заштита надвор од доходот, заради подобрување на материјалната положба на корисниците на правата и на организациите на здружениот труд од овие дејности.

(4). Ќе се обезбедат средства за финансирање на старосното осигурување на земјоделците преку зголемување на придонесот од индивидуалниот сектор на земјоделството и со учество на Републиката.

(5). Организациите на здружениот труд од основното и средното насочено образование и од социјалната заштита ќе плаќаат придонеси и даноци од личните доходи во висина од 50%, а организациите од високото образование, општествената заштита на децата, организациите што вршат дејност и заштита на културните блага и од областа на сценско-музичките дејности во висина од 70% од општата стапка што ќе ја плаќаат организациите на здружениот труд и другите корисници на општествени средства, освен за придонесите за пензиско и инвалидско осигурување и за здравствена заштита.

Организациите на здружениот труд од општествените дејности обврзници за плаќање данок од доход, ќе бидат ослободени од плаќање данок од доход заради подобрување на нивната економска положба.

Ќе се интензивира и ќе заврши активноста, за намалување на бројот на самоуправните интересни заедници и на нивните стручни служби и за рационализација на органите на управата и на стручните служби на органите во општествено-политичките заедници.

12. Основачот, Советот на Работната организација во основање „ФЕНИ“ — Кавадарци и органите во привремените основни организации на здружениот труд, ќе преземаат мерки и активности за издвојување на привремените основни организации на здружениот труд од составот на работната организација и нивно конституирање во работни организации или нивно присоединување кон други организации на здружениот труд.

Истовремено, ќе донесе и соодветни решенија со кои ќе се овозможи дел од мобилната и друга опрема која може да се користи од техничко-технолошката линија (рудникот, транспортниот систем и топилницата) ќе донесе одлука за пренесување на користење на други организации на здружениот труд.

Решавањето на проблемите за вработување ќе се врши во согласност со Заклучоците на Собранието на СР Македонија од страна на задолжените носители, како и низ развојните програми за модернизација и проширување на другите организации на здружениот труд во општината и пошироко.

До крајот на март, основачот, Советот на Работната организација во основање „ФЕНИ“ ќе ги донесат потребните одлуки за реализирање на Заклучоците на Собранието на СР Македонија, како и други непосредни активности сврзани со спроведување на предлогот на основните решенија за проектот „ФЕНИ“.

Извршниот совет на Собранието на СР Македонија ќе продолжи со активностите за изнаоѓање решение за намирување на курсните разлики, вкупните обврски по користените странски кредити, за регулирање на обврските по користените кредити од средствата на Фондот на неразвиените подрачја, средствата од општествено-политичките заедници и другите меѓусебни побарувања.

Ќе се продолжи со издвојување на данок од доход, данок на игри на среќа, како и со издвојување на дел од Републичкиот данок на промет за намирување на дел од обврските на проектот „ФЕНИ“ по кредити од странство.

13. Ќе се остваруваат основните претпоставки за работа на правосудството, пред се, од материјална и кадровска природа, заради брзо и ефикасно дејствување и законито работење, заштита на правата и слободата на работните луѓе и граѓаните и на интересите на организациите на здружениот труд и на другите самоуправни организации и заедници.

14. Во 1986 година со мерките на економската политика и со други мерки и активности ќе се обезбеди целосна општествена акција за штедење на сите нивоа и во сите области.

(1). Во основните организации на здружениот труд ќе се подготват и донесат комплексни програми за штедење на енергија, сировини и репродукциони материјали. Истовремено, ќе се донесат конкретни мерки за користење поевтина амбалажа и за собирање и користење на секундарни сировини.

Ќе се изврши рационализација и радикално намалување на трошоците за разни манифестации, прослави, симпозиуми и слични собири, кои често се повторуваат како тематски, така и според составот на учесниците и истите ќе се усогласат со сегашната економска состојба.

15. Со кредитната политика на Републиката како составен дел на заедничката монетарно-кредитна политика на земјата, ќе се поддржуваат основните задачи на економската политика, а пред се, динамизирањето на производството и услугите во приоритетните дејности, зголемување на извозот на стока и услуги, обезбедувањето рационален и селективен увоз, усогласување на стоковно паричните односи на домашниот пазар, забавување на порастот на цените, нормализирање на финансиските текови и јакнење на динарската и девизната ликвидност.

Со кредитната политика на Републиката, во рамки на заеднички утврдениот пораст на пласманите, селективно ќе се поттикнува производството и услугите од приоритетните дејности на развојот, а пред се, обезбедувањето, повисоко производство и услуги за извоз, извозот, производството и резервите на основните земјоделски производи, како и инвестиционите вложувања во приоритетните дејности на стопанството кои обезбедуваат повисок доход и вработување.

Ќе се создаваат услови за подобрување на ликвидноста на банките и стопанството со подигање на квалитативните фактори на стопанисувањето, отстранување на жариштата за создавање загуби, намалување на нерационалното држење на резервите, повисок степен на самоуправни организираност, а пред се, со здружување на трудот и средствата и со зголемување на финансиската дисциплина.

За остварување на кредитната политика ќе се преземаат следните мерки и активности:

— Ќе се донесе Одлука за кредитната политика на Републиката во 1986 година, со цел поблиско дефинирање на задачите и приоритетите од ова подрачје;

— основните банки во СР Македонија и Стопанската банка — Здружена банка — Скопје во рамки на билансните можности ќе изработат и донесат програми за репрограмирање на дел од отплатите по користените кредити врз селективна основа. Тргувајќи од политиката на утврдените приоритети, со цел нормализирање на израснатите должничко-доверителски односи;

— основните банки во рамки на билансните можности, ќе продолжат со конверзија на краткорочните кредити во долгорочни;

— Ќе се интензивираат активностите сврзани со трансформацијата на банките и нивното окрупнување согласно со Законот на банкарскиот и кредитниот систем.

Врз таа основа ќе се создаваат услови за поголема самоуправни концентрација на средствата и нивно порационално насочување и користење и

— во рамки на Стопанската комора на Македонија основните банки ќе склучат самоуправни спогодба за обезбедување на потребните средства и лимит за кредитирање на увозот и преработка на сурова нафта.

16. Врз очекуваниот пораст на материјалното производство и во рамките на материјалните можности ќе се создаваат соодветни услови за живот и работа на работните луѓе и граѓаните врз принципот на работен придонес, солидарност и заемност и ќе се преземаат мерки и активности за ублажување на социјалните проблеми и за јакнење на материјалната и социјалната сигурност на населението.

Ова ќе се остварува преку јакнење на мотивираноста на работниците за зголемување на производството и продуктивноста на трудот, забавување на инфлацијата, доследно спроведување на политиката за распределба според резултатите од трудот и поголема вработеност.

Ќе се создаваат материјални услови за запирање на реалното опаѓање на средствата за животен стандард и чистите лични доходи на вработените во општествениот сектор и за нивен определен пораст.

За оваа цел, организациите на здружениот труд, работните заедници и другите самоуправни организации и заедници, со доследна примена на своите самоуправни акти ќе обезбедат:

— доследно спроведување на принципите на распределба според трудот и резултатите од трудот;

— стимулирање на работниците за зголемен работен придонес и поголема мотивираност за продуктивен труд и поефикасно стопанисување и

— на ниво на општина ќе се обезбедуваат средства со кои на работниците за полно работно време ќе им се исплатува личен доход до законски загарантираниот износ, доколку тоа не го обезбедат организациите во кои тие се вработени.

Ќе се преиспитаат и доградат критериумите и мерилата за субвенционирање на станарините на семејствата со ниски приходи и критериумите и мерилата за добивање и користење станови по основ на солидарност.

Со доградувањето на мерилата и критериумите и со здружување средства по основа на заемност и солидарност, ќе се овозможи примањата на корисниците на постојана парична помош од социјална заштита, дотациите на деца, примањата на корисниците на права од пензиско и инвалидско осигурување на корисниците на боречко-инвалидската заштита и примањата на ученичкиот и студентскиот стандард да го следат движењето на личните доходи во Републиката.

17. Ќе се преземаат мерки и активности за побрзо довршување на становите во градба, за отпочнување со поекономична и порационална градба на нови станови, како и за порационално одржување и користење на станбениот фонд.

Во 1986 година се цени дека ќе се завршат околу 8500 станови.

Ќе се продолжи со изградба на комуналната инфраструктура, со чие оптимално користење ќе се подобрат условите за становање и работа.

За остварување на политиката во станбено-комуналната област ќе се преземаат следниве мерки и активности:

— организациите на здружениот труд и другите самоуправни организации и заедници ќе донесат програми за станбена изградба;

— самоуправниите интересни заедници ќе покренат иницијатива за измена на самоуправниите спогодби за издвојување и здружување средства од до-

ходот и чистиот доход за станбена изградба, со цел за нивно намалување согласно со определбите во оваа резолуција;

— ќе се донесе општествен договор со кој ќе се утврдат критериуми и мерила за решавање на станбените потреби на работниците во основните организации на здружениот труд и работните заедници, како и критериуми за кредитирање на општествено оправдана големина и опременост на станот;

— со кредитната политика и натаму ќе се поддржува изградбата на станови на работните луѓе и граѓаните со нерешено или несоодветно решено станбено прашање, како и станбената изградба во општествената сопственост;

— ќе се забрза постапката за донесување закон за сопственост на дел од станот во општествена сопственост;

— ќе се обезбедува воведување учество со лични средства при стекнување на правото на користење на стан во општествена сопственост.

— ќе се продолжи спроведувањето на Општествениот договор за основите на програмското утврдување на станарината и нејзиното деференцирано субвенционирање;

— со мерките на кредитната, даночната и комуналната политика ќе се поттикнува изградбата на станови на пазар;

— со соодветни прописи ќе се обезбеди зафакане на градската рента и нејзино насочување за изградба на комунална инфраструктура, како и за подобрување на комуналната хигиена во населените места и

— од постојните извори на средства Републиката ќе обезбеди учество во финансирањето на градбата на објекти за снабдување со вода за пиење на населението.

18. Активноста во општествените дејности ќе се остварува со напори за подобрување на квалитетот на услугите, зголемување на ефикасноста во задоволувањето на заедничките и одделни потреби на општеството и работните луѓе и граѓаните, подобрување на организацијата и со интензивирање на процесот на рационализација на мрежата во организациите на здружениот труд и самоуправните интересни заедници од овие дејности.

Заради ова самоуправните интересни заедници ќе ги преземаат следниве мерки и активности:

— ќе ги доградат и утврдат мерилата, критериумите и стандардите за оценка на квалитетот на работата во секоја општествена дејност;

— ќе ги доградат критериумите и мерилата за формирање надоместок за остварената програма, односно цена за поединечни услуги во општествените дејности;

— ќе извршат преиспитување на сите права воспоставени со закон и со самоуправни акти, нивните материјални ефекти, бројот на корисниците и ќе утврдат предлог на мерки за натамошна доградба на критериумите, укинување или измена на одделни права;

— ќе извршат преиспитување и проверка на постојните стандарди и критериуми врз основа на кои солидарно се задоволуваат потребите и ќе ги доградат општествените критериуми за примена на принципот на заемност и солидарност со цел побрзо уедначување на условите за развој и

— ќе подготват и утврдат програми за довршување на инвестициите во тек, модернизација и опремување на постојните објекти и за изградба на нови објекти за периодот од 1986 до 1990 година.

Републичката самоуправна интересна заедница за здравствена заштита ќе подготви и ќе донесе:

— програма на мерки и активности за намалување на смртноста на доенчињата и малите деца на околу 42 на 1000 живородени деца. Во општините во кои смртноста на доенчињата и малите деца е над просекот во Републиката, самоуправните интересни заедници за здравствена заштита во своите програми ќе утврдат дополнителни мерки и активности за нејзино намалување;

— програма на мерки и активности за подобрување на санитарно-хигиенската и епидемиолошката состојба во Републиката;

— програма за спроведување на задолжителните видови здравствена заштита на населението во СР Македонија;

— програма за остварување на целосна здравствена заштита;

— програма за лекување во домашни услови и дневни болници во периодот од 1986 до 1990 година;

— програма за развој на здравствената заштита до 2000 година и

— програма за остварување рационализација во здравствената заштита.

Републичкиот комитет за здравство и социјална политика во рамките на своите права и надлежности непосредно ќе се вклучи со овие активности.

Републичката самоуправна интересна заедница за основно образование во соработка со Советот на Сојузот на синдикатите на СР Македонија и Републичката конференција на Социјалистичкиот сојуз на работниот народ на Македонија, ќе изготват програма за описменување и дооформување на основното образование на возрастните лица во наредниот среднорочен период и ќе утврдат динамичен план за 1986 година. Вакви програми ќе донесат и самоуправните интересни заедници за основно образование во општините.

Републичката заедница на насоченото образование во соработка со организациите на здружениот труд во насоченото средно образование ќе подготват и ќе донесат долгорочна програма за образование на кадри.

Во рамки на овие активности непосредно ќе се ангажираат Републичкиот комитет за образование и наука и Стопанската комора на Македонија.

Републичката заедница на културата ќе донесе Програма за заштита на културно-историското и природното богатство од посебно значење за Републиката.

Републичката заедница на културата во соработка со организациите на здружениот труд ќе подготви и донесе Програма за издавање дела од посебен интерес на Републиката.

Републичката самоуправна интересна заедница за општествена заштита на децата ќе отпочне со преиспитување за право на додаток на децата и ќе обезбедува истото да биде во функција на демографските движења и активносна популациона политика и ќе врши негова постапна трансформација во други облици на општествената заштита на децата, согласно со определбите од Општествениот план на СР Македонија за периодот од 1986 до 1990 година.

Самоуправните интересни заедници од областа на општествената заштита на децата ќе склучат самоуправна спогодба за солидарно здружување на средствата во Републичката заедница за изградба на објекти во стопански недоволно развиените краишта и во развиеите во кои има позначително изразени потреби од згрижување, воспитување и образование на децата од предучилишна возраст.

Организациите на здружениот труд од општествените дејности ќе ги преземаат следниве активности:

— ќе донесат програми за работа и развој;

— организациите на здружениот труд од областа на образованието ќе подготват и донесат програми за унапредување на квалитативните аспекти на воспитно-образовната работа.

— организациите на здружениот труд од областа на здравствената заштита ќе подготват и донесат посебни програми за остварување на врвната здравствена заштита во определени дејности во Републиката и

— организациите на здружениот труд од областа на општествената заштита на деца ќе започнат со реализација на Програмата за воинституционални форми за општествено организирани активности

со децата од предучилишна возраст и Програма за минимум општествено организирано предучилишно воспитание и образование на децата во годината пред нивното поаѓање на училиште.

19. Ќе се продолжи со обезбедување услови за натамошен развој и зајакнување на материјалната основа на јавните гласила. Активноста ќе биде насочена кон ефикасна реализација на информативно-пропагандната функција врз подобрување на квалитетот на весниците и радио-телевизијската програма, реконструкција на новинскиот погон на печатниците на РО НИП „Нова Македонија“ врз зголемување на покриеноста на територијата на СР Македонија со квалитетен радио и телевизиски сигнал.

За оваа цел:

— организациите на здружениот труд од новинско издавачката дејност ќе преземат мерки и активности за подобрување на квалитетот на весниците, рационално користење на кадрите и внатрешните резерви и за зголемување на тиражот на весниците и списанијата;

— Радио-телевизија Скопје во соработка со Собранијата на општините ќе преземе мерки за зголемување на покриеноста на територијата на Републиката со квалитетен радио и телевизиски сигнал;

— Републиката ќе учествува во финансирањето на реконструкцијата на новинскиот дел од Печатницата на РО НИП „Нова Македонија“ и

— Републиката ќе учествува со дел од средствата потребни за обезбедување извори на трајни обртни средства на РО НИП „Нова Македонија“.

20. Ќе се продолжи со обезбедување услови за организирано остварување на поставките на општествениот систем на информирање преку модернизација на техничко-технолошка основа. Во тие рамки посебно ќе се поттикнува развојот на информационите системи во организациите на здружениот труд и на специјализираните информациони служби и органи во републичката управа, како и нивно поврзување во информациониот систем на Републиката и на ниво на земјата.

За оваа цел:

— Ќе се донесе општествен договор за усогласување на плановите за проектирање на информационите системи и за условите и критериумите за набавка и користење на спрема за електронска обработка и пренос на податоци и

— во рамки на Стопанската комора на Македонија ќе се склучи самоуправна спогодба меѓу заинтересираните организации на здружениот труд за набавка и производство на потребните делови и елементи за информативни средства.

21. Ќе се преземаат мерки и активности за реализација на политиката за натамошниот развој на сите краишта во Републиката, а особено за побрз развој на стопански недоволно развиените краишта.

За оваа цел ќе се интензивира процесот на здружување на трудот и средствата врз доходовни односи на организациите на здружениот труд на поширокото подрачје на Републиката и ќе се развива и унапредува меѓуопштинската соработка во сите сфери за кои постои заеднички интерес.

Организациите на здружениот труд, општините и градот Скопје ќе подготват програми на непосредна меѓуопштинска соработка на подрачјето на материјалното производство и општествените дејности за кои постои заеднички интерес и ќе пристапат кон нивна реализација.

Ќе се донесе Општествен договор за поттикнување и остварување побрз развој на стопански недоволно развиените краишта и за условите и критериумите за употреба на средствата на Републичкиот фонд за кредитирање на побрзиот развој на стопански недоволно развиените краишта за периодот од 1986 до 1990 година.

Ќе се донесе Општествен договор за позабрзан развој на подрачјето на граничниот појас и определените ридско планински реони во СР Македонија за периодот од 1986 до 1990 година.

— Општините и градот Скопје ќе донесат посебни програми во кои ќе се утврдат мерки и активности за позабрзан развој на краиштата надвор од центрите на општините, а особено за развој на подрачјето во граничниот појас и определените ридско-планински реони.

22. Собранијата на општините кои не донеле просторни планови за подрачјето на своите општини ќе донесат одлуки за пристапување кон изработка на плановите, како и на урбанистичката документација на одделни селски населби.

Ќе се инвелира просторниот план на СР Македонија согласно со Долгорочниот општествен план на СР Македонија за периодот од 1986 до 2000 година и Долгорочната програма за економска стабилизација.

Собранијата на општините што изготвиле и донеле просторни планови на општините и регионите пред донесувањето на просторниот план на Републиката ќе ги усогласат со просторниот план на Републиката и со општествените планови за развој на општините.

23. Организациите на здружениот труд и други субјекти на активност согласно со своите права, обврски и одговорности ќе преземаат мерки и активности за заштита и унапредување на работната и животната средина.

Надлежните републички и општински органи на управата, а особено инспекциските органи ќе го интензивираат надзорот над инвестиционата и друга изградба, загаденоста на воздухот, водите и почвата.

Во 1986 година потребно е да се определи локација и да отпочне изработката на техничка документација за депонија на опасни материи и материјали во Републиката.

24. Активноста во општонародната одбрана ќе биде насочена кон натамошна модернизација и остварување на задачите кои непосредно придонесуваат за јакнење на вкупната одбранбена способност на земјата.

Во територијалната одбрана ќе се обезбедува интензивирање на борбената обука, омасовување и оспособување на силите на територијалната одбрана, набавката на оружје и опрема, како и уредување на територијата и изградба на магацински простор.

Ќе се продолжи со натамошно организационо и материјално техничко оспособување и опремување, обучување и увежбување на единиците и штабовите на цивилната заштита, помасовно вклучување на населението во организираниите сили и цивилната заштита, оспособување и опремување на населението за лична и заемна заштита, како и спроведување на мерките за заштита и спасување.

Ќе се продолжи со опремувањето и оспособувањето на Службата за набљудување и известување и врските за раководење и со подготвувањето на органите на управата за успешно функционирање во всенредни околности и во војна.

Ќе се создаваат организациони, кадровски, материјални и други претпоставки за остварување на подготовките на стопанството за производство и вршење услуги, како и за функционирање на општествени дејности во услови на војна и други вонредни околности.

Во рамките на безбедноста ќе се остварува натамошно обезбедување со современа опрема и специјални средства за посебни намени и ќе се врши оспособување и обучување на органите за внатрешни работи за извршување на нивната функција и во најсложени мирновременски и воени услови.

Ќе продолжи процесот на формирање и пополнување на стоковни резерви на ниво на Републиката и општините и ќе се забрза изградбата на започнатите складишни и резервоарски капацитети.

25. Во општествената самозаштита активноста ќе биде насочена кон остварување на непосредно учество на работните луѓе и граѓаните во организациите

на здружениот труд, месните заедници и во другите самоуправни организации и заедници за остварување на мерките на одбранбено-заштитниот механизам заради заштита на уставниот поредок, спротивставање на дејствувањето на внатрешниот и надворешниот непријател, активирање на сите самоуправни механизми за зголемување на одговорноста и дисциплината во одбраната на системот на социјалистичкото самоуправање.

26. Во 1986 година ќе продолжи остварувањето на програмите за доброволно младинско работно ангажирање во сите средини, особено во оние активности кои бараат помасовно вклучување на работниците.

27. За доследно остварување на задачите на развојот во 1986 година, работните луѓе и граѓаните и нивните органи во организациите на здружениот труд, месните заедници и другите самоуправни организации и заедници, органите на општествено-политичките заедници, Службата на општественото книговодство и други органи, поактивно и поодлучно ќе се ангажираат за зајакнување на личната и колективната одговорност и контролата во користењето и располагањето со средства во општествена сопственост.

За оваа цел одлучно ќе се пристапи кон поорганизирано спроведување и следење на спроведувањето на прописите и утврдената политика и ќе се остварува ефикасна заштита на општествената сопственост и поефикасно работење на надлежните органи.

*
* *

Сите носители на планирањето, тргнувајќи од опделбите на Долгорочната програма за економска стабилизација, среднорочните планови за развој, а имајќи ги предвид остварените резултати, присутните проблеми и неповолните тенденции во општествената репродукција и раководејќи се од насоките на економската политика на СР Македонија утврдени со оваа резолуција, во своите резолуции и програми за работа и развој поблиску ќе ги утврдат задачите и мерките за акција во 1986 година.

Остварувањето на задачите и мерките утврдени со оваа резолуција претставува обврска на сите субјекти на стопанисувањето и на сите носители на развојната и економската политика во Републиката.

СОБРАНИЕ НА СОЦИЈАЛИСТИЧКА РЕПУБЛИКА МАКЕДОНИЈА

Број 08 — 3864
30 декември 1985 година
Скопје

Претседател
на Собранието на СРМ,
дипл. инж. **Станко Младеновски**, с. р.

Претседател
на Соборот на здружениот труд,
д-р инж. **Илија Черепналковски**, с. р.

Претседател
на Соборот на општините,
Сервет Салиу, с. р.

Претседател
на Општествено-политичкиот собор,
м-р **Павле Георгиевски**, с. р.

726.

Врз основа на член 376 став 1 алинеја 6 од Уставот на Социјалистичка Република Македонија, Претседателството на Социјалистичка Република Македонија издава

У К А З

ЗА ПРОГЛАСУВАЊЕ НА ЗАКОНОТ ЗА ИЗМЕНУВАЊЕ И ДОПОЛНУВАЊЕ НА ЗАКОНОТ ЗА ЗДРАВСТВЕНАТА ЗАШТИТА

Се прогласува Законот за изменување и дополнување на Законот за здравствената заштита, што Собранието на Социјалистичка Република Македонија го донесе на седницата на Соборот на здружениот труд, одржана на 30 декември 1985 година и на седницата на Собранието на Републиката самоуправни интересна заедница за здравствена заштита, одржана на 27 декември 1985 година.

Бр. 08-3858/1
30 декември 1985 година
Скопје

Претседател
на Претседателството на СРМ,
Ванчо Апостолски, с. р.

Претседател
на Собранието на СРМ,
дипл. инж. **Станко Младеновски**, с. р.

З А К О Н

ЗА ИЗМЕНУВАЊЕ И ДОПОЛНУВАЊЕ НА ЗАКОНОТ ЗА ЗДРАВСТВЕНАТА ЗАШТИТА

Член 1

Во Законот за здравствената заштита („Службен весник на СРМ“ број 10/83) член 47 се менува и гласи:

„Основицата за надоместок на личниот доход на корисниците — работници за време на привремена спреченост или отсутност од работа во случаите од член 44 став 1 на овој закон, ја сочинува просечната аконтација на личниот доход остварена во последните три месеци пред настапувањето на случајот поради кој се стекнува право на надоместок, а за корисниците — работни луѓе износот на личниот доход кој е утврден како основица за плаќање на средствата за здравствена заштита во тековната година.

Ако корисникот во последните три месеци не остварил личен доход, односно нема утврдена основица за плаќање на средства за здравствена заштита, основицата за надоместок на личен доход ќе му се утврди од аконтацијата на личниот доход утврдена со самоуправен општ акт на самоуправната организација или заедница во која е вработен, односно од аконтацијата на основицата според која плаќа средства за здравствена заштита“.

Член 2

Член 48 се менува и гласи:

„Ако привремената спреченост или отсутност од работа траела подолго од 6 месеци основицата за надоместокот на личниот доход се усогласува со порастот на личниот доход во организацијата во тековната година во однос на личниот доход остварен во тримесечниот период кој е земен при утврдувањето на надоместокот на личниот доход, односно со порастот на основицата за плаќање на средства за здравствена заштита, а ако престанал работниот однос, односно вршењето на самостојна дејност основицата на надоместокот на личниот доход се усогласува со просечниот пораст на личниот доход во општината во тековната година“.

Член 3

Член 54 став 1 се менува и гласи:

„Оцена за привремената спреченост за работа за првите 15 дена дава лекарот што го избрал корисникот, а од 16 до 30 дена лекарска комисија на здравствената и друга организација која спроведува

примарна здравствена заштита во состав и на начин определен со самоуправен општ акт на здравствената и друга организација“.

По став 1 се додава нов став кој гласи:

„Оцена за привремена спреченост за работа над 30 дена дава лекарска комисија на заедницата за здравствена заштита“.

Член 4

Во член 65 став 1 точката на крајот на текстот се брише и се додаваат зборовите: „и е должна да укажува здравствена заштита на лице кое ќе побара таква заштита“.

Член 5

Во член 105 став 1 по зборовите: „личниот доход“ точката се брише и се додаваат зборовите: „и со средства по член на домаќинството“.

Во став 3 по зборот „земјоделците“ се додаваат зборовите: „и износот на средствата по член на домаќинството“.

Член 6

Во член 107 став 1 по зборовите: „работните луѓе“ се додава записка и зборовите: „за вработените кај нив“.

Член 7

Во член 114 алинеите 1 и 2 зборовите: „за подрачјето на општинската заедница“ се заменуваат со зборовите: „во Републиката“.

Член 8

Член 148 се брише.

Член 9

По член 160 се додава нов наслов со четири нови члена кои гласат:

„V-a, Други организации на здружениот труд кои спроведуваат здравствена заштита.“

Член 160-a

Организациите на здружениот труд од областа на стопанството и другите самоуправни организации и заедници кои имаат повеќе од 500 работници, во согласност со своите потреби, можат да спроведуваат здравствена заштита на своите работници во работни единици за општа медицина, односно медицината на трудот, односно здравствена заштита на жените или за стоматолошка здравствена заштита, ако имаат најмалку:

— еден здравствен работник со завршен медицински факултет, односно еден здравствен работник со завршен стоматолошки факултет, односно соодветен специјалист и соодветен број здравствени работници со средно насочено образование;

— простории за општа, односно забна ординација, односно ординација за жени, просторија за интервенции и други соодветни простории и

— основна медицинска опрема за општи прегледи, односно за соодветни специјалистички прегледи, односно за стоматолошка здравствена заштита.

Организациите од став 1 на овој член можат да организираат основни организации на здружениот труд за здравствена заштита на своите работници, ако ги исполнуваат најмалку условите од член 137 став 3 од овој закон и другите прописи.

Член 160-b

Средствата за спроведување на здравствена заштита од член 160-a на овој закон ги обезбедуваат организациите на здружениот труд и други самоуправни организации и заедници кои организираат спроведување на здравствена заштита за своите работници.

На организацијата на здружениот труд и друга самоуправни организација и заедница која спроведува здравствена заштита за своите работници според член 160-a од овој закон, ќе и се намалат дел од обврските од придонесот кон заедницата за здравствена заштита сразмерно на бројот на работниците, на дејностите што ги врши и на смените во кои обезбедува здравствена заштита, но најмногу до висината на просечните трошоци за примарна здравствена

заштита за соодветните дејности по работник на подрачјето на заедницата за здравствена заштита.

Намалувањето на обврските од став 2 на овој член се уредува со самоуправни спогодба меѓу организацијата на здружениот труд и друга самоуправни организација и заедница и заедницата за здравствена заштита.

Член 160-в

Организациите на здружениот труд кои вршат научно-истражувачка и образовна дејност во областа на медицината, стоматолозијата и фармацијата можат да спроведуваат здравствена заштита ако ги исполнуваат условите за вршење на одредена здравствена дејност.

Организациите на здружениот труд од областа на социјалната заштита, можат да спроведуваат одредени мерки од примарната здравствена заштита за лицата сместени во нив.

Член 160-г

Одредбите на овој закон за почнување со работа на здравствените организации, за здравствените работници и здравствените соработници, за евиденциите во областа на здравството, за надзорот над работата на здравствените организации, за договорите и за решавањето на спорите меѓу здравствените организации и заедницата за здравствена заштита се применуваат и на организациите од член 160-a и 160-в од овој закон“.

Член 10

Во член 181 став 1 зборовите: „ако поминале на работа во здравствената организација најмалку две години“ се заменуваат со зборовите: „ако имаат најмалку две години искуство во спроведување на здравствена заштита, производство и промет на лекови или во орган на управата надлежен за работите од здравството, по положувањето на стручниот испит“.

По став 1 се додава нов став кој гласи:

„Здравствените организации и другите самоуправни организации и заедници со самоуправен општ акт, во согласност со критериумите утврдени во здравствениот регион, односно во републиката за единица, ги утврдуваат критериумите и постапката за избор на кандидати за специјализација, како и пратата, обврските и одговорностите на избраните кандидати спрема здравствената организација, односно друга самоуправни организација и заедница“.

Во став 2 зборот „Предност“ се заменува со зборовите: „Под еднакви услови предност“, а зборот „две“ се заменува со зборот „три“.

Во став 3 зборовите: „самоуправната спогодба за основите на планот“ се заменуваат со зборовите: „Програмата за потребите од специјалистички кадри“.

Член 11

По член 182 се додава нов член кој гласи:

„Член 182-a“

Републичкиот комитет за здравство и социјална политика може да одобри специјализација на странски државјанин — здравствен работник со завршен медицински, стоматолошки и фармацевтски факултет“.

Член 12

Член 224 се менува и гласи:

„Со парична казна од 50.000 до 200.000 динари ќе се казни за прекршок здравствена организација ако:

1) не овозможи слободен избор на лекар и на здравствена организација (член 61);

2) не обезбеди услови за укажување на континуирана итна медицинска помош или не ја одржува медицинската опрема во исправна состојба или нема доволно лекови и санитетски материјални средства (член 65 став 2);

3) не укаже итна медицинска помош (член 65 став 2);

4) не организира превоз и медицинско згрижување (член 65 став 4);

5) неосновано не го прими корисникот на болничко лекување (член 66 став 1);

6) не постапи согласно со одредбите од член 67 на овој закон;

7) преземе хируршка интервенција спротивно на одредбите од член 69 на овој закон;

8) на корисникот неосновано му оневозможи конзилијарен преглед или консултација на лекар што сам ќе го избере (член 70);

9) го одбие или го прекине лекувањето кога непосредно е загрозен животот или здравјето на корисникот, ако се работи за заразна болест, душевна болест или за деца до 15 годишна возраст (член 75 став 2);

10) не постапува согласно со одредбите од член 147 став 2 на овој закон;

11) со самоуправен општ акт не ги уреди прашањата предвидени со член 152 на овој закон;

12) не обезбеди континуирана здравствена заштита (член 156 став 1) и

13) не ја приспособи својата организација и не презема мерки за непречена работа во вонредни услови (член 203).

За прекршок од став 1 на овој член ќе се казни со парична казна од 20.000 до 50.000 динари одговорното лице во здравствената организација.

За прекршок од став 1 точки 3, 5, 7 и 9 на овој член ќе се казни со парична казна од 20.000 до 50.000 динари и здравствениот работник што го сторил прекршокот.

Член 13

По член 224 се додава нов член кој гласи:

„Член 224-а

Со парична казна од 40.000 до 150.000 динари ќе се казни за прекршок здравствена организација, организација на здружениот труд и друга самоуправна организација и заедница која спроведува здравствена заштита ако:

1) по наполнети 30 дена непрекинато боледување не го упати болниот на надлежната лекарска комисија (член 55 став 1);

2) не укаже здравствена заштита на лице кое барало таква заштита (член 65 став 1);

3) постапи спротивно на одредбите од член 134 на овој закон;

4) овозможи самостојно укажување на здравствена заштита на здравствен работник без положен стручен испит (член 173 став 1);

5) продолжи да врши здравствена дејност спротивно на член 196 став 4 на овој закон и

6) не овозможи вршење надзор над нејзината стручна работа (член 197).

За прекршок од став 1 на овој член ќе се казни со парична казна од 20.000 до 50.000 динари и одговорното лице во здравствената организација и во друга организација на здружениот труд која спроведува здравствена заштита.

За прекршок од став 1 на овој член точки 1 и 2 ќе се казни со парична казна од 20.000 до 50.000 динари и здравствениот работник кој го сторил прекршокот.

Член 14

По член 227 се додава нов член кој гласи:

„Член 227-а

Со парична казна од 50.000 до 200.000 динари ќе се казни за прекршок организацијата на здружениот труд од областа на стопанството и друга самоуправна организација и заедница која спроведува здравствена заштита, ако почне со работа или укажува

здравствени услуги спротивно на член 160-а од овој закон.

За прекршок од став 1 на овој член ќе се казни со парична казна од 20.000 до 50.000 динари и одговорното лице во организацијата на здружениот труд или друга самоуправна организација и заедница.

Член 15

По член 231 се додаваат три нови члена кои гласат:

„Член 231-а

Со парична казна од 50.000 до 150.000 динари ќе се казни за прекршок самоуправната организација и заедница, ако не поднесе пријава за утврдување својството на корисник на здравствена заштита (член 63 став 2).

За прекршок од став 1 на овој член ќе се казни со парична казна од 5.000 до 20.000 динари и одговорното лице во самоуправната организација и заедница.

Со парична казна од 8.000 до 30.000 динари ќе се казни работодавачот и друг обврзник, ако не поднесе пријава за утврдување својството на корисник на здравствената заштита за себе и за работниците вработени кај него.

Член 231-б

Со парична казна од 5.000 до 20.000 динари ќе се казни за прекршок здравствен работник ако:

1) не укаже итна медицинска помош и надвор од работното време (член 65 став 5);

2) не ја чува професионалната тајна, не се грижи за корисниците на здравствената заштита, не го почитува нивното достоинство и не се придржува на медицинската етика (член 68 став 1 и 2) и

3) самостојно укажува здравствена заштита без положен стручен испит (член 173 став 1).

Член 231-в

Со парична казна од 1.000 динари ќе се казни здравствениот работник на самото место на прекршокот ако:

1) не го почитува работното време за прием и преглед на корисници на здравствена заштита утврдено со самоуправен општ акт на здравствената организација и на друга организација која спроведува здравствена заштита и

2) не ги почитува самоуправните општи акти на здравствената организација во врска со чувањето на лековите и медицинската опрема за кои е непосредно задолжен.

Паричните казни на самото место на прекршокот, за прекршоците од став 1 на овој член, ги наплатува здравствениот инспектор.

Член 16

Одредбите на членовите 1 и 2 на овој закон ќе се применуваат и на затечените корисници на надоместок на личниот доход од денот на влегувањето во сила на овој закон, ако тоа за нив е поповолно.

Член 17

Здравствените и други организации кои спроведуваат здравствена заштита ќе ја усогласат својата организација и самоуправните општи акти во смисла на член 3 од овој закон најдоцна во рок од 6 месеци од денот на влегувањето во сила на овој закон.

Член 18

Овој закон влегува во сила осмиот ден од денот на објавувањето во „Службен весник на Социјалистичка Република Македонија“.

727.

Врз основа на член 376, став 1 алинеја 6 од Уставот на Социјалистичка Република Македонија, Претседателството на Социјалистичка Република Македонија издава

У К А З

ЗА ПРОГЛАСУВАЊЕ НА ЗАКОНОТ ЗА ПРЕСТАНУВАЊЕ НА ЗАКОНОТ ЗА САМОУПРАВНАТА ИНТЕРЕСНА ЗАЕДНИЦА ЗА ЕКОНОМСКИ ОДНОСИ СО СТРАНСТВО

Се прогласува Законот за престанување на Законот за Самоуправната интересна заедница за економски односи со странство.

што Собранието на Социјалистичка Република Македонија го донесе на седницата на Соборот на здружениот труд, одржана на 30 декември 1985 година.

Бр. 08-3857/1
30 декември 1985 година
Скопје

Претседател
на Претседателството на СРМ,
Ванчо Апостолски, с. р.

Претседател
на Собранието на СРМ,
дипл. инж. **Станко Младеновски, с. р.**

ЗАКОН

ЗА ПРЕСТАНУВАЊЕ НА ЗАКОНОТ ЗА САМОУПРАВНАТА ИНТЕРЕСНА ЗАЕДНИЦА ЗА ЕКОНОМСКИ ОДНОСИ СО СТРАНСТВО

Член 1

Законот за Самоуправната интересна заедница за економски односи со странство („Службен весник на СРМ“ број 30/77), престанува да важи на 1 јануари 1986 година.

Член 2

Работите во врска со извршувањето на Законот за обезбедување средства за поттикнување на извозот ќе ги врши Републичкиот комитет за економски односи со странство.

Републичкиот комитет за економски односи со странство ќе ги извршува и општите акти на Самоуправната интересна заедница на Македонија за економски односи со странство што се однесуваат на извршувањето на Законот од став 1 на овој член.

Член 3

Во рок од 30 дена од денот на влегувањето во сила на овој закон Извршниот совет ќе предложи Закон за распределба на средствата, опремата, архивата, документацијата и другиот имот на Самоуправната интересна заедница на Македонија за економски односи со странство како и за начинот на вработувањето на работниците во Стручната служба на Заедницата.

Член 4

Овој закон влегува во сила наредниот ден од денот на објавувањето во „Службен весник на Социјалистичка Република Македонија“.

Огласен дел

РЕГИСТАР НА ОРГАНИЗАЦИИТЕ НА ЗДРУЖЕН ТРУД

Окружниот стопански суд во Скопје, со решението Фи. бр. 832 од 19. VIII. 1985 година, на регистарска влошка бр. 1-772-0-0-0, ја запиша во судскиот регистар промената на лицето овластено за застапување на Македонската филхармонија, Ц. О. — Скопје, ул. „Бранислав Нушиќ“ бб, со следните податоци: Се брише досегашниот застапник Александар Лековски, а се запишува како нов застапник Стантиќ Мирослав, в.д. директор, со овластување како наредбодавец до 10.000 динари на паричните документи за сите долгувања и побарувања на Македонската филхармонија.

Од Окружниот стопански суд во Скопје, Фи. бр. 832/85. (349)

Окружниот стопански суд во Скопје, со решението Фи. бр. 737 од 5. VII. 1985 година, на регистарска влошка бр. 1-1174-2-0-0, ја запиша во судскиот регистар промената на лицето овластено за застапување на СОЗТ „Универзитетски центар за општествени науки“ — Скопје, „Факултет за економски науки“, Н. Сол. О. со ООЗТ — Скопје, ООЗТ Економски институт — „Скопје“, — Скопје, ул. „Нуделхиска“ бб, со следните податоци: Се брише досегашниот застапник д-р Александар Петроски, в.д. директор, а се запишува за нов застапник д-р Добри Додевски, директор, без ограничување.

Од Окружниот стопански суд во Скопје, Фи. бр. 737/85. (350)

Окружниот стопански суд во Скопје, со решението Фи. бр. 750 од 3. VII. 1985 година, на регистарска влошка бр. 1-187-0-0-0, ја запиша во судскиот регистар промената на лицето овластено за застапување на Основното училиште „Стив Наумов“ — Ц. О. — Скопје, ул. „801“ бр. 28, н. Автокоманда, со следните податоци: Се брише досегашниот застапник Миле Недановски, в.д. директор, со неограничени овластувања, а се запишува новиот застапник Поповски Чедомир, директор, со неограничено овластување.

Од Окружниот стопански суд во Скопје, Фи. бр. 750/85. (351)

Окружниот стопански суд во Скопје, со решението Фи. бр. 801 од 17. VII. 1985 година, на регистарска влошка бр. 1-1238-0-0-0, ја запиша во судскиот регистар промената на лицето овластено за застапување на Југобанка Основна банка, Ц. О. Суб. О. — Скопје, ул. „Гуро Гоновиќ“ бб, со следните податоци: Се брише досегашниот застапник Цветковски Митре, генерален директор, без ограничување, а се запишува новиот застапник Костиќ Живојин, в.д. главен директор, со неограничено овластување.

Од Окружниот стопански суд во Скопје, Фи. бр. 801/85. (352)

Окружниот стопански суд во Скопје, со решението Фи. бр. 768 од 10. VII. 1985 година, на регистарска влошка бр. 1-451-0-0-0, ја запиша во судскиот регистар промената на лицето овластено за застапување на Здравствената работна организација Здравствен дом на железничарите „Железничар“, Ц. О. — Скопје, со следните податоци: Досегашниот привремен управник Порјазов Милан, се брише, а се запишува како нов застапник Дилевски д-р Славе — в.д. директор, без ограничување.

Од Окружниот стопански суд во Скопје, Фи. бр. 768/85. (353)

Окружниот стопански суд во Скопје, со решението Фи. бр. 572 од 6. VII. 1985 година, на регистарска влошка бр. 2-1613-0-0-0, ја запиша во судскиот регистар промената — проширувањето на дејноста

на Занаемчиската услужна задруга „Сигма“, Р. О. — Скопје, со следните податоци: Досегашната дејност на задругата се проширува со: изведување на сидарски и фасадерски работи; изведување на изолатерски работи.

Од Окружниот стопански суд во Скопје, Фи. бр. 572/85. (354)

Окружниот стопански суд во Скопје, со решението Фи. бр. 809 од 30. VII. 1985 година, на регистарска влошка бр. 2-1021-0-0-0, ја запиша во судскиот регистар промената на лицето овластено за застапување на Браваро-вагарската задруга „Вагар“, Р. О. — Скопје, Индустриска зона Југ, со следните податоци: Спасовски Јован, досегашен в.д. директор, се запишува како директор, без ограничување.

Од Окружниот стопански суд во Скопје, Фи. бр. 809/85. (355)

Окружниот стопански суд во Скопје, со решението Фи. бр. 764 од 9. VII. 1985 година, на регистарска влошка бр. 3-1479-0-0-0, ја запиша во судскиот регистар промената на лицето овластено за застапување на Републиката самоуправни интересна заедница за социјална заштита, Ц. О. — Скопје, со следните податоци: Се брише досегашниот застапник Елена Тасева, секретар, а се запишува како нов застапник Величко Андреевски, в.д. секретар, без ограничување.

Од Окружниот стопански суд во Скопје, Фи. бр. 764/85. (356)

Окружниот стопански суд во Скопје, со решението Фи. бр. 732 од 1. VII. 1985 година, на регистарска влошка бр. 1-1188-2-0-0, ја запиша во судскиот регистар промената на лицето овластено за застапување на Универзитетот „Кирил и Методиј“ Универзитетски центар за математичко-технички науки, О. Сол. О. со ООЗТ — Скопје, ООЗТ Градежен факултет — Скопје, со следните податоци: Се брише досегашниот застапник Ангеле Ангеловски, а на негово место, како нов застапник, се запишува проф. д-р Александар Ангелов, декан, без ограничување.

Од Окружниот стопански суд во Скопје, Фи. бр. 732/85. (357)

Окружниот стопански суд во Скопје, со решението Фи. бр. 644 од 21. VI. 1985 година, на регистарска влошка бр. 2-1704-0-0-0, ја запиша во судскиот регистар промената на седиштето на Занаемчиско услужната задруга „Елита“, Р. О. — Скопје, ул. „412“ бр. 1, со следните податоци: досегашното седиште на Занаемчиско-услужната задруга „Елита“ Р. О. — Скопје, ул. „412“ бр. 1, се менува, така што во иднина ќе гласи: Занаемчиско услужна задруга „Елита“ Р. О. — Скопје, ул. „Лазар Танев“ бр. 3 Стара чаршија.

Од Окружниот стопански суд во Скопје, Фи. бр. 644/85. (358)

Окружниот стопански суд во Скопје, со решението Фи. бр. 818 од 23. VII. 1985 година, на регистарска влошка бр. 2-1976-0-0-0, ја запиша во судскиот регистар промената на лицето овластено за застапување на Производно занаемчиската задруга за завршни работи во високоградба „Ентерградба“, Р. О. — Скопје, ул. „Сава Ковачевиќ“ бб, со следните податоци: Се брише досегашниот застапник Кумбарци Јегит, в.д. директор, без ограничување, а се запишува како нов застапник Ушлиновски Герман, в.д. директор без ограничување.

Од Окружниот стопански суд во Скопје, Фи. бр. 818/85. (359)

Окружниот стопански суд во Скопје, со решението Фи. бр. 786 од 12. VII. 1985 година, на регистарска влошка бр. 2-1654-0-0-0, ја запиша во судскиот регистар промената на лицето овластено за застапување на Земјоделската задруга „Земпроизвод“, Р. О. — Скопје, ул. „Томе Пуре“, бр. 11, со следните податоци: Се брише досегашниот застапник Блажевски Живко, в.д. директор, со неограничено овласту-

вање, а се запишува новиот застапник Динов Јован, в.д. директор, без ограничување.

Од Окружниот стопански суд во Скопје, Фи. бр. 786/85. (360)

Окружниот стопански суд во Скопје, со решението Фи. бр. 869 од 23. VIII. 1985 година, на регистарска влошка бр. 1-249-0-0-0, ја запиша во судскиот регистар промената на лицето овластено за застапување на Училиштето за физичка култура „Методи Митевски — Брицо“, Ц. О. — Скопје, со следните податоци: Се брише досегашниот застапник Забијакин Радмила, в.д. директор, без ограничување, а се запишува новиот застапник Димитров Марко, директор, без ограничување.

Од Окружниот стопански суд во Скопје, Фи. бр. 869/85. (361)

Окружниот стопански суд во Битола, со решението Фи. бр. 325/84 од 26. IV. 1985 година, на регистарска влошка бр. 3 ја запиша во судскиот регистар Работната заедница за обука на кандидати за возачи „5 Ноември“ Ресен, на Општинскиот сојуз на возачи — Ресен.

Основни дејности:

120190 — останато образование (обука на кандидати за возачи за управување со моторни возила). За обврските на работната заедница сторени во правниот промет РО настапува во име и за сметка на Општинскиот сојуз на возачи — Ресен.

За обврските на Работната заедница сторени во правниот промет со трети лица одговара неограничено солидарно Општинскиот сојуз на возачи — Ресен.

Лице овластено за застапување на Работната заедница е Павлевски Данче, стручен секретар.

Од Окружниот стопански суд во Битола, Фи. бр. 325/84. (377)

Окружниот стопански суд во Битола, со решението Фи. бр. 316/84 од 26. IV. 1985 година, на регистарска влошка бр. 2 ја запиша во судскиот регистар Работната заедница за обука на возачи „Струга“ — Струга во состав на Општинскиот сојуз на возачите Струга.

Основни дејности:

120190 — останато образование (обука на кандидати за возачи за управување со моторни возила). Работната заедница настапува во правниот промет со трети лица во име и за сметка на Општинскиот сојуз на возачите — Струга.

За обврските на Работната заедница сторени во правниот промет со трети лица одговара неограничено солидарно Општинскиот сојуз на возачите Струга.

Лице овластено за застапување е Никола Тортоски, секретар.

Од Окружниот стопански суд во Битола, Фи. бр. 316/84. (378)

Окружниот стопански суд во Скопје, со решението Фи. бр. 948 од 26. VI. 1985 година, на регистарска влошка бр. 3-179-0-0-0, ја запиша во судскиот регистар промената на лицето овластено за застапување на Општинската самоуправни интересна заедница за водостопанство, Ц. О. — Гостивар, ул. „ЈНА“ бр. 139, со следните податоци: Се брише досегашниот застапник Јован Чаловски, претседател, без ограничување, а се запишува новиот застапник Иван Скрузо, претседател, без ограничување.

Од Окружниот стопански суд во Скопје, Фи. бр. 948/85. (389)

Окружниот стопански суд во Скопје, со решението Фи. бр. 956 од 27. IX. 1985 година, на регистарска влошка бр. 3-1525-0-0-0, ја запиша во судскиот ре-

гистар промената на лицето овластено за застапување на Општинската заедница на културата со Ц. О. — Кичево, ул. „Стојан Божиновски“ бр. 6 со следните податоци: Се брише досегашниот застапник Керим Целилоски, претседател, а се запишува новиот застапник Алаудин Неџипоски, секретар, без ограничување.

Од Окружниот стопански суд во Скопје, Фи. бр. 956/85. (390)

Окружниот стопански суд во Скопје, со решението Фи. бр. 781 од 31. VII. 1985 година, на регистарска влошка бр. 1-1959-0-0-0, ја запиша во судскиот регистар промената на лицето овластено за застапување на Основното училиште „11 Октомври“, Ц. О. — с. Урвич — Тетовско, со следните податоци: Се брише досегашниот застапник Кузмановски Спасе, в.д. директор, со неограничено овластување, а се запишува новиот застапник Јакупи Азиз, в.д. директор со неограничено овластување.

Од Окружниот стопански суд во Скопје, Фи. бр. 781/85. (368)

Окружниот стопански суд во Скопје, со решението Фи. бр. 578 од 6. IX. 1985 година, на регистарска влошка бр. 2-42-0-0-0, го запиша во судскиот регистар проширувањето на споредната дејност на Земјоделската задруга „Победа“, Р. О. — с. Милетино — Тетово, со следните податоци: Споредната дејност се проширува со: промет на големо и мало на сите видови индустриски стоки од широка потрошувачка; откуп и промет на големо и мало со сите видови на земјоделски и сточарски производи и преработка на земјоделски и сточарски производи.

Од Окружниот стопански суд во Скопје, Фи. бр. 578/85. (369)

Окружниот стопански суд во Скопје, со решението Фи. бр. 686 од 19. VIII. 1985 година, на регистарска влошка бр. 3-1537-0-0-0, ја запиша во судскиот регистар промената на лицето овластено за застапување на Општинската самоуправна интересна заедница за управување и користење со пасишта и утрини — Титов Велес, ул. „Димо Хаџи Димов“ бр. 24, со следните податоци: Се брише досегашниот застапник инж. Бајдевски Миодраг, секретар, а се запишува новиот застапник инж. Андовски Јован, секретар без ограничување.

Од Окружниот стопански суд во Скопје, Фи. бр. 686/85. (370)

Окружниот стопански суд во Скопје, со решението Фи. бр. 848 од 7. VIII. 1985 година, на регистарска влошка бр. 1-75-0-0-0, ја запиша во судскиот регистар промената на лицето овластено за застапување на Основното музичко училиште „Киро Димов“ Ц. О., Титов Велес, ул. „Благој Нечев“ бр. 9 со следните податоци: Се брише досегашниот застапник Петров Предраг, директор, а се запишува новиот застапник Челева Мерцана, директор без ограничување.

Од Окружниот стопански суд во Скопје, Фи. бр. 848/85. (371)

Окружниот стопански суд во Скопје, со решението Фи. бр. 740 од 6. VII. 1985 година, на регистарска влошка бр. 1-1880-0-0-0, ја запиша во судскиот регистар промената на лицето овластено за застапување на Работната организација за основно воопштение и образование „9 Ноември“ О. Сол. О. со ООЗТ Титов Велес, со следните податоци: Се брише досегашниот застапник Дограмаџиева Грозданка, в.д. директор, а се запишува новиот застапник Лазарева Радмила, претседател на колегијалниот работоводен орган.

Од Окружниот стопански суд во Скопје, Фи. бр. 740/85. (372)

Окружниот стопански суд во Битола, со решението Фи. бр. 239 од 25. VI. 1985 година, на регистарска влошка бр. 6 ја запиша во судскиот регистар Работната заедница — Битола во состав на Општинската конференција на народна техника — Битола.

Основна дејност: 120190 — останато образование (обука на кандидати за управување со моторни возила).

Во правниот промет со трети лица работната заедница настапува во име и за сметка на Општинската конференција на народна техника — Битола.

За обврските на работната заедница сторени во правниот промет со трети лица одговара неограничено солидарно Општинската конференција на народна техника — Битола.

Лице овластено за застапување на Работната заедница е Александар Јуруковски, секретар.

Од Окружниот стопански суд во Битола, Фи. бр. 239/85. (373)

Окружниот стопански суд во Битола, со решението Фи. бр. 8 од 20. V. 1985 година, на регистарска влошка бр. 4, ја запиша во судскиот регистар Работната заедница на Авто мото друштвото „Горѓи Наумов“ — Битола.

Основна дејност:

120190 — останато образование (обука на кандидати за возачи за управување со моторни возила). Работната заедница настапува во правниот промет со трети лица во име и за сметка на Авто мото друштвото „Горѓи Наумов“ — Битола.

За обврските на работната заедница преземени во правниот промет со трети лица одговара неограничено солидарно Авто мото друштвото од Битола. Лице овластено за застапување е Ошавков Методија, секретар.

Од Окружниот стопански суд во Битола, Фи. бр. 8/85. (374)

Окружниот стопански суд во Битола, со решението Фи. бр. 336, од 22. V. 1985 година, на регистарска влошка бр. 5 ја запиша во судскиот регистар работната заедница — Демир Хисар во состав на Општинскиот сојуз на возачи — Демир Хисар.

Основни дејности:

120190 — останато образование (обука на кандидати за возачи за управување со моторни возила).

Работната заедница настапува во правниот промет во име и за сметка на Општинскиот сојуз на возачи — Демир Хисар.

За обврските на Работната заедница преземени во правниот промет со трети лица одговара неограничено солидарно Општинскиот сојуз на возачите.

Лице овластено за застапување на Работната заедница е Томевски Благоја, секретар.

Од Окружниот стопански суд во Битола, Фи. бр. 336/84. (375)

Окружниот стопански суд во Скопје, со решението Фи. бр. 664 од 16. VII. 1985 година, на регистарска влошка бр. 2-2012-0-0-0, го запиша во судскиот регистар основањето и конституирањето на Занаетчиската услужна задруга за завршни работи во градежништвото „Градбоинсталатер“, Р. О. — Скопје, с. Злокуќани, ул. „Скупи“ бр. 1.

Основачи на задругата се: Петровиќ Тови, Тодоров Димитар, Голчев Славе, Кузмановски Трајко, Златанов Слободан и Николовски Јово, сите од Скопје.

Основна дејност: 050301 — поставување и поправки на градежни инсталации; 050302 — завршни занаетчиски работи во градежништвото.

Во правниот промет со трети лица задругата настапува во свое име и за своја сметка.

За обврските сторени во правниот промет со трети лица задругата одговара со средствата со кои располага. Ако со овие средства на задругата не можат да се подмират обврските, за истите обврски

ограничено супсидијарно ќе одговараат основачите односно здружените занаетлии и тоа до висина од 10.000,00 динари секој за секоја сторена обврска.

Лице овластено за застапување е Голчев Славе, в. д. директор, без ограничување

Од Окружниот стопански суд во Скопје, Фи. бр. 664/85. (343)

Окружниот стопански суд во Скопје, со решение-то Фи. бр. 1009/84 од 1. VII. 1985 година, на регистарска влошка бр. 2-1245-0-0-0, го запиша во судскиот регистар усогласувањето со Законот на Станбената задруга „Напредок“, Р. О. — Скопје, ул. „Зарембачка“ бб.

Основачи на задругата се: Тодоровски Јован и Ангеле, Арсовски Ристо, Здравков Христо, Муфит Алиј, Даскалов Баже и Мара, Геровска Живка, Прчков Ангел, Кичониклич Драган, Јордановски Борис, Бакиу Сакин, Велјановски Свето, Бошковски Илија, Филевски Јован, Момировски Кузман, Софрониевски Љупчо, Спасовски Љупчо, Павловски Петар, Костадинова Марица, Каранфиловски Максим, Велков Златан, Стефков Борислав, Чолакова Лена, Велков Методија, Анчевски Томе, Чомовски Александар и Тупчиевски Јован, сите од Скопје.

Основни дејности: 1. вршење на инвеститорски работи за изградба на семејни станбени згради и станови, како и деловни простории, доколку истите се наоѓаат во станбената зграда во која се наоѓаат и станоеите на членовите на задругата;

2. организирање на штедење за стан за членовите на задругата;

3. купување станбени згради и станови како и деловни простории, доколку истите се предвидени во станбената зграда во која се наоѓа и станот на членот на станбената задруга заинтересиран за вршење на дејноста со личен труд, со општествени-правни лица за потребите на своите членови;

4. набавување на градежен и друг материјал и елементи потребни за изградба на станбени згради, станови и деловни простории за своите членови и

5. одржување на станбени згради и станови на членовите на станбената задруга.

Задругата во правниот промет со трети лица истапува во свое име и за своја сметка, а во рамките на овластувањата утврдени со статутот.

За обврските сторени во правниот промет со трети лица задругата одговара со сите свои средства.

За обврските на задругата сторени во правниот промет со трети лица емчат и задругарите, односно одговараат ограничено супсидијарно до износот од 10.000,00 динари, за секоја обврска.

Од Окружниот стопански суд во Скопје, Фи. бр. 1009/84. (344)

Окружниот стопански суд во Скопје, со решението Фи. бр. 735 од 17. VII. 1985 година, на регистарска влошка бр. 1-2013-0-0-0, го запиша во судскиот регистар запишувањето на работната заедница под фирма: Здружение на композиторите на Македонија, Работна заедница за заштита на авторски музички права, Н. Сол. О. — Скопје, ул. „Максим Горки“ бр. 18.

Основни дејности: 110904 — заштита на музички авторски права.

Работната заедница во правниот промет со трети лица истапува во свое име и за сметка на Здружението на композиторите на Македонија.

За обврските сторени во правниот промет со трети лица работната заедница одговара со сите свои средства.

Здружението на композиторите за обврските на работната заедница сторени во правниот промет со трети лица одговара неограничено солидарно со сите свои средства.

Лице овластено за застапување е Илија Ивановски — раководител, без ограничување.

Од Окружниот стопански суд во Скопје, Фи. бр. 735/85. (345)

Окружниот стопански суд во Скопје, со решението Фи. бр. 803 од 2. IX. 1985 година, на регистарска влошка бр. 2-2016-0-0-0, го запиша во судскиот регистар основањето и конституирањето на Задругата под фирма: Земјоделска задруга „Кучевиште“, Р. О. — с. Кучевиште.

Основачи на задругата се: Црничиќ Стефко, Ниниќ Живко, Комненовиќ Павле, Ниниќ Младен, Комненовиќ Љубе, Глушкиниќ Стојко, Каровчевиќ Трајан, Пигуловиќ Никудин, Нешковиќ Владимир, Рајовски Стефан, Рајовски Владимир, Рајовски Стојан, Пирковиќ Мицо, Комненовиќ Драган, Комненовиќ Петар, Ачков Петар, Пирковиќ Александар, Белински Трајан, Рајовски Живко, Шутковиќ Војко, Ниниќ Трајан и Комненовиќ Вељко, сите од с. Кучевиште.

Основни дејности: 020110 — полјоделство

020140 — сточарство.

Споредни дејности:

а) снабдување на организиран начин со репродукциони и други материјали (вештачки ѓубрива, семенски материјал, заштитни средства и друго);

б) селски туризам, домашни ракотворби, преработка и доработка на земјоделски производи, сервис за одржување на земјоделски машини и друга опрема и други дејности од малото стопанство;

в) откуп, купување и продажба на сите земјоделски и сточарски производи на здружените земјоделци — кооперанти.

Задругата во правниот промет со трети лица истапува во свое име и за своја сметка.

За обврските сторени во правниот промет со трети лица Задругата одговара со сите свои средства.

За обврските на задругата сторени во правниот промет со трети лица одговараат и задругарите односно здружените земјоделци ограничено и солидарно до износот од 50.000,00 динари.

Лице овластено за застапување е Киро Пирковиќ, в. д. директор, со неограничено овластување.

Од Окружниот стопански суд во Скопје, Фи. бр. 803/85. (346)

Окружниот стопански суд во Скопје, со решението Фи. бр. 878 од 16. IX. 1985 година, на регистарска влошка бр. 2-2022-0-0-0, го запиша во судскиот регистар основањето и конституирањето на Станбената задруга „Семеен стан“, О. Сол. О. — Скопје, ул. „710“ бр. 1.

Основни дејности: 1. вршење на инвеститорски работи за изградба на семејни станбени згради и станови, како и деловни простории, доколку истите се наоѓаат во станбената зграда во која се наоѓаат и станоеите на членовите на задругата; 2. организирање на штедење за стан за членовите на задругата; 3. купување станбени згради и станови, како и деловни простории, доколку истите се предвидени во станбената зграда во која се наоѓа и станот на членот на задругата заинтересиран за вршење на дејност со личен труд, од општествено-правни лица за потребите на своите членови; 4. набавување на градежен и друг материјал и елементи потребни за изградба на станбени згради, станови и деловни простории за своите членови; 5. одржување на станбени згради и станови на членовите на задругата.

Во правниот промет со трети лица задругата истапува во свое име и за своја сметка.

Членовите на станбената задруга одговараат ограничено солидарно за обврските на задругата сторени во правниот промет со трети лица, до висина на здружениот влог и тоа за секоја обврска.

Лице овластено за застапување е Бадников Љупчо, в. д. директор, без ограничување.

Од Окружниот стопански суд во Скопје, Фи. бр. 878/85. (347)

Окружниот стопански суд во Скопје, со решението Фи. бр. 806 од 11. IX. 1985 година, на регистарска влошка бр. 2-2020-0-0-0, го запиша во судскиот регистар основањето и конституирањето на за-

наетчиската задруга под фирма: Градежна занаетчи-ска задруга „Козјак“ Р. О. — Скопје, ул. „Димитар Дерименциев“ бб.

Задругата е основана на основачкото собрание на 24. X. 1984 година.

Основачи на задругата се: Милошевска Славица, Станковски Љубе, Дапчевски Томислав, Велковски Зоран и Милошевски Велимир, сите од Скопје.

Основни дејности: молерски, керамички, паркетарски, стаклорезачки, и сидарски работи во градежништвото.

Во правниот промет со трети лица задругата истапува во свое име и за своја сметка.

За обврските сторени во правниот промет со трети лица задругата одговара со сите свои средства.

За обврските на задругата одговараат здружени-те занаетчи ограничено супсидијарно до износот од 10.000,00 динари за секоја обврска.

Лице овластено за застапување е Велковски Зо-ран, в. д. директор, без ограничување.

Од Окружниот стопански суд во Скопје, Фи. бр. 806/85. (348)

Окружниот стопански суд во Скопје, со реше-нието Фи. бр. 489 од 3. X. 1985 година, на регис-тарска влошка бр. 2-1823-0-0-0, го запиша во суд-скиот регистар усогласувањето со законот на Гра-дежно-инсталатерската задруга „Градбамонт“, Р. О. — Скопје, ул. „Марко Цепенков“ бб.

Во задругата се здружени следните задругари — занаетчи: Стојановски Ратко; Ангеловски Васко; Би-лаловски Шабан; Икономовски Слободан и Буке-лиќ Звонимир, сите од Скопје.

Основни дејности: сидарска и фасадерска; арми-рачка; тесарска; покриварска; паркетарска; молеро-фарбарска; изолатерска; изработка и ставање на по-дови со вештачка смеса; терацерска (обложување на површини со терацо); стаклорезачка; инсталатерска за водовод, гасни постројки и канализација.

Задругата во правниот промет истапува во свое име и за своја сметка.

За обврските сторени во правниот промет со тре-ти лица задругата одговара со сите свои средства.

За обврските на задругата сторени во правниот промет со трети лица емчат и здружените задруга-ри во висина на здружениот влог кој изнесува 10.000,00 динари.

Од Окружниот стопански суд во Скопје, Фи. бр. 489/85. (394)

Окружниот стопански суд во Скопје, со реше-нието Фи. бр. 978 од 3. X. 1985 година, на регис-тарска влошка бр. 1-98-0-0-0, ја запиша во судскиот регистар промената на лицето овластено за заста-пување на Заводот за урбанизам и архитектура „Скопје“, Ц. О. — Скопје, булевар „Партизански од-реди“ бр. 89, со следните податоци: Се брише досе-гашниот застапник, д-р арх. Благоја Колев, директор, со неограничено овластување, а се запишува новиот застапник Мимоза Томиќ, дипл. инж. арх., в. д. ди-ректор, со неограничено овластување.

Од Окружниот стопански суд во Скопје, Фи. бр. 978/85. (395)

Окружниот стопански суд во Скопје, со реше-нието Фи. бр. 977 од 3. X. 1985 година, на регис-тарска влошка бр. 1-1677-0-0-0, ја запиша во суд-скиот регистар промената на лицето овластено за застапување на Републичкиот завод за заштита на природните реткости, Ц. О. — Скопје, ул. „Руѓер Бошковиќ“ бб, со следните податоци: Се брише досе-гашниот застапник д-р Иван Чадо, директор, без ограничување, а се запишува новиот застапник Сми-љана Хаџидимитрова, в. д. директор, без ограничу-вање.

Од Окружниот стопански суд во Скопје, Фи. бр. 977/85. (396)

Окружниот стопански суд во Скопје, со реше-нието Фи. бр. 936 од 24. IX. 1985 година, на регис-тарска влошка бр. 2-1851-0-0-0, ја запиша во суд-скиот регистар промената на лицето овластено за застапување на Земјоделската задруга „Синѓелиќ“ Р. О. — с. Синѓелиќ, Скопје, со следните податоци: Се брише досегашниот застапник Илиевски Златко, в. д. директор, а се запишува новиот застапник Ми-ленкоски Ристо, директор, без ограничување.

Од Окружниот стопански суд во Скопје, Фи. бр. 936/85. (397)

Окружниот стопански суд во Скопје, со реше-нието Фи. бр. 920 од 18. IX. 1985 година, на регис-тарска влошка бр. 1-1166-1-0-0, ја запиша во суд-скиот регистар промената на лицето овластено за застапување на Факултетот за филозофско-истариски науки, со О. Сол. О. на ООЗТ — Скопје, булевар „Крсте Мисирков“ бб, ООЗТ Филозофски факултет, О. Сол. О. — Скопје, булевар „Крсте Мисирков“ бб, со следните податоци: Се брише досегашниот застапник проф. Љупчо Копровски, декан, со неограничени овластувања, а се запишува новиот застап-ник проф. д-р Петре Георгиевски, декан, со неограни-чени овластувања.

Од Окружниот стопански суд во Скопје, Фи. бр. 920/85. (398)

Окружниот стопански суд во Скопје, со реше-нието Фи. бр. 596 од 10. IX. 1985 година, на регис-тарска влошка бр. 2-1851-0-0-0, ја запиша во суд-скиот регистар промената на лицето овластено за застапување на Земјоделската задруга „Синѓелиќ“, Р. О. — с. Синѓелиќ, Скопје, со следните податоци: Се брише досегашниот застапник Миленкоски Ристо, ди-ректор, без ограничување, а се запишува новиот застапник Златко Илијевски, в. д. директор, без ограничување.

Од Окружниот стопански суд во Скопје, Фи. бр. 596/85. (364)

Окружниот стопански суд во Скопје, со реше-нието Фи. бр. 856 од 19. VIII. 1985 година, на регис-тарска влошка бр. 2-21-0-0-0, ја запиша во суд-скиот регистар промената на лицето овластено за застапување на Земјоделската задруга „Единство“, Р. О. — с. Волковија — Тетово, со следните податоци: Се брише досегашниот застапник Кузмановски Мар-ко, директор, а се запишува за нов застапник в. д. директор Синадиновски Христифор, без ограничу-вање.

Од Окружниот стопански суд во Скопје, фи. бр. 856/85. (365)

Окружниот стопански суд во Скопје, со реше-нието Фи. бр. 782 од 18. VII. 1985 година, на регис-тарска влошка бр. 1-1947-0-0-0, ја запиша во суд-скиот регистар промената на лицето овластено за застапување на Основното училиште „19-ти Ноември“ Ц. О. — с. Селце — Тетовско, со следните подато-ци: Се брише досегашниот застапник Ариф Шифи, в. д. директор, а се запишува новиот застапник Дурмиши Мазлам, директор, без ограничување.

Од Окружниот стопански суд во Скопје, Фи. бр. 782/85. (367)

Окружниот стопански суд во Скопје, со реше-нието Фи. бр. 971 од 2. X. 1985 година, на регис-тарска влошка бр. 3-1526-0-0-0, ја запиша во суд-скиот регистар промената на лицето овластено за застапување на Општинската самоуправна интересна заедница за социјална заштита, Ц. О. — Македон-ски Брод, со следните податоци: Се брише досега-шниот застапник Златески Венче, секретар, а се за-пишува новиот застапник Мишкоска Лилјана, секре-тар, без ограничување.

Од Окружниот стопански суд во Скопје, Фи. бр. 971/85. (391)

Окружниот стопански суд во Скопје, со решението Фи. бр. 957 од 30. IX. 1985 година, на регистарска влошка бр. 1-99-0-0-0, ја запиша во судскиот регистар промената на лицето овластено за застапување на Работната организација за згрижување, воспитание и образование „Весели Цветови“ Ц. О. — Скопје, ул. „Михаил Чаков“ бб, со следните податоци: Се брише досегашниот застапник Николова Танка, директор, без ограничување, а се запишува за нов застапник Загорка Вангелова, в.д. директор, без ограничување.

Од Окружниот стопански суд во Скопје, Фи. бр. 957/85. (392)

Окружниот стопански суд во Скопје, со решението Фи. бр. 900 од 30. IX. 1985 година, на регистарска влошка бр. 2-1976-0-0-0, ја запиша во судскиот регистар промената на својството на застапник на Производно-занаетчиската задруга за завршни работи во високоградба „Ентерградба“, Р. О. — Скопје, ул. „Сава Ковачевиќ“ бб, со следните податоци: Досегашниот в.д. директор Ушлиновски Герман се запишува како директор, без ограничување.

Од Окружниот стопански суд во Скопје, Фи. бр. 900/85. (393)

Окружниот стопански суд во Скопје, со решението Фи. бр. 925 од 25. IX. 1985 година, на регистарска влошка бр. 2-2024-0-0-0, го запиша во судскиот регистар основањето и конституирањето на Задругата под фирма: Електромонтажно-инсталатерска услужна задруга „Светлина“ со Р. О. — Скопје, ул. „Иво Лола Рибар“ бр. 26-а.

Самоуправната опогодба за здружување е донесена и склучена на ден 29. IV. 1985 година.

Основачи на задругата се: Ристевски Томо, Мојсовски Трајан, Најдоски Бошко, Стојаноски Драган, Мијалковски Љупчо, сите од Скопје.

Основни дејности:

39 — електро-инсталатерски работи.

Во правниот промет задругата истапува во свое име и за своја сметка.

За обврските во правниот промет со трети лица задругата одговара со сите свои средства.

За обврските на задругата задругарите емчат со супсидијарна одговорност до висината на влогот од 10.000,00 динари.

Лице овластено за застапување е Томо Ристевски, в.д. директор, без ограничување.

Од Окружниот стопански суд во Скопје, Фи. бр. 925/85. (399)

Окружниот стопански суд во Скопје, со решението Фи. бр. 733 од 20. IX. 1985 година, на регистарска влошка бр. 2-2023-0-0-0, го запиша во судскиот регистар основањето и конституирањето на задругата под фирма: Занаетчиска услужна задруга „13 Ноември“, Р. О. — Скопје, ул. „Сава Ковачевиќ“ бр. 47.

Основачи на задругата се: Ушлинов Георги, Јовевски Марјан, Кузев Стојче, Крстевски Андреја и Сеиди Сабрија, сите од Скопје.

Основни дејности:

— водоинсталатерски инсталации,

— монтажа на централно греење,

— браварски услуги.

Во правниот промет со трети лица задругата ќе истапува во свое име и за своја сметка.

Во правниот промет со трети лица задругата одговара со сите свои средства.

За обврските на задругата одговараат и здружените занаетчии со здружениот влог од 10% од својот имот за секоја обврска.

Лице овластено за застапување е Георги Ушлинов, в.д. директор, без ограничување.

Од Окружниот стопански суд во Скопје, Фи. бр. 733/85. (400)

Окружниот стопански суд во Скопје, со решението Фи. бр. 880 од 30. IX. 1985 година, на регистарска влошка бр. 1-1880-12-0-0, ја запиша во судскиот регистар промената на фирмата на Работната организација за основно воспитание и образование „9 Ноември“ О. Сол. О. со ООЗТ — Титов Велес, ООЗТ ЦОУ „Стојан Бурчевски“ — Буридан — с. Иванковци, со следните податоци: Називот на ООЗТ Централно основно училиште „Стојан Бурчев“ с. Иванковци, се менува и во иднина ќе гласи: Работна организација за основно воспитание и образование „9 Ноември“, О. Сол. О. со ООЗТ — Титов Велес, ООЗТ Централно основно училиште „Стојан Бурчевски — Буридан“, с. Иванковци.

Од Окружниот стопански суд во Скопје, Фи. бр. 880/85. (401)

Окружниот стопански суд во Скопје, со решението Фи. бр. 921 од 25. IX. 1985 година, на регистарска влошка бр. 3-1541-0-0-0, ја запиша во судскиот регистар промената на лицето овластено за застапување на Општинската самоуправна интересна заедница за физичка култура, Ц. О. — Титов Велес, ул. „Маршал Тито“ бр. 22, со следните податоци: Се брише досегашниот застапник Мурцев Драган, претседател, без ограничување, а се запишува за нов застапник Илија Смилев, секретар, без ограничување.

Од Окружниот стопански суд во Скопје, Фи. бр. 921/85. (402)

Окружниот стопански суд во Скопје, со решението Фи. бр. 961 од 30. IX. 1985 година, на регистарска влошка бр. 1-46-0-0-0, ја запиша во судскиот регистар промената на лицето овластено за застапување на Центарот за информирање и издавачка дејност „Полог“, Ц. О. — Тетово, ул. „Радован Цониќ“ бр. 103, со следните податоци: Се брише досегашниот застапник Стефаноски Живко, директор, без ограничување, а се запишува новиот застапник Магдалена Наумоска, директор, без ограничување.

Од Окружниот стопански суд во Скопје, Фи. бр. 961/85. (403)

Окружниот стопански суд во Скопје, со решението Фи. бр. 953 од 26. IX. 1985 година, на регистарска влошка бр. 1-478-0-0-0, ја запиша во судскиот регистар промената на лицето овластено за застапување на Училишниот центар за образование на стручни кадри во стопанството, „Моша Пијаде“, со Ц. О. — Тетово, ул. „Илинденска“ бб, со следните податоци:

Се брише досегашниот застапник инж. Александар Гашевски, директор а се запишува новиот застапник инж. Томислав Стојаноски, директор, без ограничување.

Од Окружниот стопански суд во Скопје, Фи. бр. 953/85. (404)

СОДРЖИНА

	Страна
724. Општествен план на Социјалистичка Република Македонија за периодот од 1986 до 1990 година — — — — —	1073
725. Резолуција за политиката на остварување на Општествениот план на Социјалистичка Република Македонија за периодот од 1986 до 1990 година во 1986 година — —	1105
726. Закон за изменување и дополнување на Законот за здравствената заштита — —	1120
727. Закон за престанување на Законот за Самоуправната интересна заедница за економски односи со странство — — —	1123